

अयना संग्रह भाग १ लो.

छपाना प्रसिद्ध क. व. र.
आ. वी. काशाला नग. थ. यी

शा. बालाजी ककलजी.

ग. मांडवीनी, पाल. नागजीभूदरनां पाल. अमदावाद

अमदावाद.

जयश्री चकले निर्मल प्रिन्टिंग प्रेसनां छा. वं.

त १९६२.

वीर संवत् २४२०

किंमत ४ आना.

१९३६
विधापीठ
अमदावाद
श्री. वी. काशाला नग. थ. यी

અનુક્રમણિકા.

પાનું.	વાજુ.	કયો પયત્રો.	માધ્યા અંક.
૧	૧	જનપયત્રો.	૧૩૨
૨૬	૧	ચતુસરણ પયત્રો.	૬૩
૩૬	૧	મહાપચ્ચસ્કાણ પયત્રો.	૧૪૨
૫૬	૧	જાતુરપચ્ચસ્કાણપયત્રો.	૭૦
૬૭	૨	આરાધના પ્રકરણ.	૭૦
<hr/>			
૧	૧	આત્મજ્ઞાવના.	
૪	૧	પરમાનંદપચીશી.	૨૫

જાહેર સ્વર.

સર્વે જ્ઞાનીમાદાને સ્વર આપવામાં આવે છે કે આ પયત્રા સંગ્રહમાં સુદત્ત રહેલા પયત્રા, ૧ તંદુલવી, ચાલી, ૨ ગણધીજ, ૩ ચંદાવીજય, ૪ દેવિદસ્તવ, ૫ મરણસમાધિ, ૬ સંસ્થારક, મૂલ તથા ચાલાવબોધ અથવા મૂલ સૂત્ર એકલાનો પ્રત જો કોઈ પાસે હોય અને તે આવા જ્ઞાનનો ફેલાવો કરવાના કામમાં ઉતારો કરી લેવા આપવાની મરજી હોય તો મહેરબાની કરી લઈ મોકલવું કે તે ઉપકાર સાથે મંગાવી લેઈ સંભાળતા ઉતારો કરી લેઈ પાછી મોકલીશું અને બીજો ભાગ છાપવામાં તે સારી મદદરૂપ થઈ પડશે.

વીજું આવાં અગત્યનાં પુસ્તક જે સાધુ સાધવી-જાને મેટ આપવામાં આવે છે તેનાવડે જ્ઞાનનો સારો ફેલાવો થશે એવી કદર સમજનારા પુરુષો પ્રતે એજ વિનંતિ કે તેમાં દ્રવ્યની મદદ મળવા ઉપર બીજો ભાગ બહાર પાડવાનો આધાર રહે છે, માટે આ ગ્રંથ છપાવવામાં જેવી રીતે સુજ્ઞ બંધુઓ મદદ આપી છે તેવીજ રીતે બીજો ભાગ છપાવવામાં પણ તે તથા બીજા માદાઓ મદદ આપશે એવી આજ્ઞા છે.

હી. શા. જ્ઞા. જ્ઞા. ભાઈ કકલભાઈ.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગજરાતી કાપીગણિટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૬૬૪ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ પાટનના સંગ્રહ

જિપ્સ ૫૨૬.૨૬૨

૧૬૬૪

પયના સંગ્રહ ભાગ ૧ લો.

છપાવી પ્રસિદ્ધ કત્તા
શ્રાવીકાશાલા તરફથી
શા. બાલાજીઈ કકલજાઈ.
ઠા. માંડવીની પોલ. નાગજીભૂદરની પોલ. અમદાવાદ.

અમદાવાદ.

અમામાને ચકલે નિર્મલ પ્રિન્ટિંગ પ્રેસમાં છાપ્યું.
સંવત ૧૯૬૨ વીર સંવત ૨૪૩૨.

કિંમત ૪ આના.

પ્રસ્તાવના.

પીસ્તાલીસ આગમની અંદર પચાસ દસ કહેલા છે તે મધેના ૧ ભક્ત પચ્છો, ૨ ચતુસરણ, ૩ મહા પચ્ચ-
સ્થાણ ૪ આર પચ્ચસ્થાણ ૫ ચાર પચ્ચા, તથા આરાધના પ્રકરણ આ પ્રથમ ભાગમાં બાલાવબોધ સહીત સાધુ,
સાધવીઓના તેમજ યથાવિધિ આરાધન કરનાર શ્રાવક શ્રાવીકાના ઉપયોગ માટે છપાવી બહાર પાડ્યો છે તેની
અંદર અસલ મેટર સુધારવામાં તથા છપાઈને બાહાર પડેલા ફરમા જોવામાં મુનિરાજ શ્રી શ્રી શ્રી કર્પુરવિજય-
જી મહારાજ તથા પન્નાસજી શ્રી શ્રી શ્રી માણેકવિજયજી ગીર્ણ જે શ્રમ લીધો છે તેને માટે તેમનો અમે આ
સ્થલે મોટો ઉપકાર માનીએ છીએ.

આ પુસ્તકના સાત ફરમા છપાઈ ગયા એવામાં ગામ પાલેજના રહેવાસી શા. મુલ્લચંદ સરુપચંદ અમને મ-
ળવા આવેલાં તેમને મહારાજજી શ્રી બુદ્ધિસાગરજી કૃત આત્મભાવના તથા પરમાનંદ પર્વશી યોગ્યતાદર્શક પુ-
સ્તકમાં નાંચવાની હતી તે પુસ્તક બહાર પડતા સુધીમાં તૈયાર નહીં થઈ ગયેલી હોવાથી રહી ગઈ, તે આ પુ-
સ્તકમાં મેં નાંચવાનો વિચાર જણાવવાથી તે પણ છેવટના ભાગમાં અલાયદી દાખલ કરી છે.

આ પુસ્તક સાધુ સાધવીને મેટ તરીકે અપાય એવા વિચારથી નીચેના સદ્ગૃહસ્થો તરફથી નીચેની રકમ
મેટ આવેલી છે તે ઉપકારપૂર્વક સ્વીકારીએ છીએ.

રૂ. ૨૫ ઘકીલ મળીલાલ હઠીસંગ હા. ચુનીલાલ નર્ગીનદાસ.

રૂ. ૨૦ નેમચંદભાઈ નર્ગીનદાસ.

રૂ. ૧૦ બેન સરસ્વતી દલપતભાઈ.

રૂ. ૫૦ શા. મુલ્લચંદ સરુપચંદ. ગામ પાલેજ.

રૂ. ૨૫ શા. વાડીલાલ લલુભાઈ હા. વેળીચંદ સુરચંદ.

રૂ. ૫ શા. ઘેલાભાઈ મનસુખભાઈ.

भक्त पयन्नो.

नमिऊण महाइसयं ॥ महाणुजावं मुणिं महावीरं ॥

जणिमो जत्तपरिन्नं ॥ नियसरणठा परठाय ॥ १ ॥

महा अतिशयवंत अने महा प्रभाववाला एवा मुनि महावीर स्वामिने वांदीने पोताने तथा परने स्मरण करवाने अर्थे भक्त परिज्ञा पयन्नो हुं कहुंछुं ॥ १ ॥

ज्व गहण जमण रीणा ॥ लहंति निवुइ सुहं जमल्लीणा ॥

तं कप्पहुमकाणण ॥ सुहयं जिणसासणं जयइ ॥ २ ॥

संसाररूपी गहन वनमां भंमतां पीडाएला जीवो जेने आशरे मोक्ष सुखने पामे छे ते कल्पवृक्षना उद्यान सरखुं सुखने आपंनारुं जैन शासन जयवंतु वर्ते छे ॥ २ ॥

मणुयत्तं जिणवयणं च ॥ डुल्लहं पाविऊण सप्पुरिसा ॥

सासयसुहिकूरसिएहिं ॥ नाणवसिएहिं होयवं ॥ ३ ॥

दुर्लभ एवं मनुष्यपणुं अने जिनेश्वर भगवाननुं वचन पामीने सत्पुरुषोण शाश्वता सुखना एक रसीक

॥ ૧ ॥

एवा अने ज्ञानने वश वर्ती थवुं जोइए ॥ ३ ॥

जं अद्य सुहं जविणो ॥ संनरणीयं तयं जवे कल्वं ॥

मग्गंति निरुवसग्गं ॥ अपवग्गसुहं बुहा तेण ॥ ४ ॥

જે આજ સુખ થવાનું છે તે કાલ સંભારવા યોગ્ય થવાનું છે તે માટે પંડિત પુરુષો ઉપસર્ગ રહિત એવું મો
ક્ષનું સુખ વાંછે છે ॥ ૪ ॥

नरविबुद्धे-सुरसुखं ॥ दुस्कं परमहन्त तयं विंति ॥

परिणाम दारुण मसा, सयं च जं ता अलं તેણં ॥ ૫ ॥

પંડિત પુરુષો માણસનું અને દેવતાઓનું જે સુખ છે તેને પરમાર્થ થકી દુઃખ જ કહે છે કેમકે તે પારિ
ણમે દારુણ છે અને અશાશ્વતું છે તેથી તે સુખવડે સર્થુ ॥ ૫ ॥

जं सासय सुह साहण ॥ माणा आराहणं जिणिंदाणं ॥

ता तीए जइयवं ॥ जिणवयण विमुद्धबुद्धिं ॥ ६ ॥

જિન વચનમાં જેની નિર્મલ વુદ્ધિ છે તેવા માણસોએ જે શાશ્વતા સુખનું સાધન એવું જિનેંદ્રોની આજ્ઞાનું
આરાધન છે તે આજ્ઞા પાલવાને વિષે ઉચ્ચમ કરવો ॥ ૬ ॥

॥ ૧ ॥

तं नाणं दंसणाणं ॥ चारित्ततवाणं जिणपणीयाणं ॥

जं आराहणं मिणमो ॥ आणा आराहणं विंति ॥ ७ ॥

ते जिनेश्वरोए कहेला ज्ञान, दर्शन, चारित्र, ने तप तेओनुं जे आराधन तेज अहिं आज्ञानुं आराधन कहेलुं छे. ॥ ७ ॥

पवञ्चाए अप्पुञ्चनवि ॥ आराहन अहासुत्तं ॥

अप्पुञ्चय मरणेणं ॥ अविगलमाराहणं लहइ ॥ ८ ॥

दिक्षा लेवाने तत्पर थएलो पण सूत्रमां कहा मुजव आराधक थाय ते मरणने विषे उद्यमवंत थको संपूर्ण आराधकर्षणं पामे ॥ ८ ॥

तं अप्पुञ्चयमरणं ॥ अमरणधम्मोहिं वन्नियं तिविहं ॥

जत्तपरिज्जा इंगिणि ॥ पानुवगमं च धीरोहिं ॥ ९ ॥

ते उद्यमवंतनु मरण, जेने मरण रूपी धर्म नथी एवा धैर्यवंत (वीतरागो) ए १ भक्त परिज्जा मरण २ इंगिनी मरण अने ३ पादपोषणं मरण ए रीते त्रण प्रकारे कहेलुं छे ॥ ९ ॥

जत्तपरिज्जामरणं ॥ डुविहं सवियारमोय अवियारं ॥

सपरक्कम्मस्स मुणिणो ॥ संविहियतणुस्स सवियारं ॥ १० ॥

भक्त परिज्ञा मरण वे प्रकारनुं छे. १ सविचार अने बीजुं अविचार छे; ते उद्यमवंत साधु संलेखनाह शरीर दुर्बल करे ते सविचार ॥ १० ॥

अपरक्रमस्सकाले ॥ अ पहुपत्तंमि जं तमवियारं ॥

तमहं जत्त परित्रं ॥ जहा परित्रं जणिस्सामि ॥ ११ ॥

पराक्रम रहित साधुने संलेखना कर्या विना जे मरण थाय ते अविचार भक्त परिज्ञा मरण कहीए ते अविचार भक्त परिज्ञा मरणने यथा प्रकारे हुं कहीश. ॥ ११ ॥

धिइ बल वियलाण मऽकाल ॥ मञ्जुकलियाण मऽकयकरणाणं ॥

निरवद्य मज्झकालिय ॥ जइण जुगं निरुवसगं ॥ १२ ॥

धीरज बल रहित एवा अकाल मरणना करनारा अने अकृतना करनाराओने अने निरवद्य आजना कालना यातेओने उपसर्ग रहित मरण योग्य छे ॥ १२ ॥

पसमसुहसप्पिवासो ॥ असोअहासो सजीवियनिरासो ॥

विसयसुह विगयरगो ॥ धम्मुद्यम जायसंवेगो ॥ १३ ॥

उपशम सुखने विषे अभिलाषवालो अने शोक अने हास्य रहित एवो अने पोताना जीवितने विषे आशा रहित एवो विषय सुखनी तृष्णा रहित धर्मने विषे उद्यम करतां जेने संवेग थएलो छे एवो ॥ १३ ॥

નિશ્ચયમરણાવજ્ઞો ॥ વાહિ ગગ્ગો ગિહજ્ઞો વા ॥

જીવિત્તં જન્તપરિજ્ઞા ॥ નાયસંસારનિગ્ગુજ્ઞો ॥ ૧૪ ॥

મરણની અવસ્થા નીચે કરી છે જેણે અને વ્યાધિ ગ્રસ્ત એવો અને સંસારનું નિર્ગુણપણું જેણે જાણ્યું છે એવો યતિ અથવા ગૃહસ્થ ભક્તપરિજ્ઞા મરણને યોગ્ય હોય ॥ ૧૪ ॥

વાહિ જર મરણ મયરો ॥ નિરંતરુપત્તિ નીર નિઝરંવો ॥

પરિણામ દારુણ હ્રો ॥ અહો હુરંતો જીવ સમુદ્ધો ॥ ૧૫ ॥

વ્યાધિ જરા અને મરણરૂપી મયરો છે જ્યાં અને નિરંતર જન્મરૂપિ પાણીનો સમુદ્ધ છે જ્યાં પરિણામે દારુણ દુઃખનો આપ્તારો એવો અહો હ્રો ઇતિ સ્વેદે સંસારરૂપી સમુદ્ધ ઘણો દુરંત છે ॥ ૧૫ ॥

પઞ્ચાયાવપરહો ॥ પિયધમ્મો દોસદૂસણસયન્હો ॥

અંરિહં પાસઞ્ઞાહિ ॥ દોસે દોસિદ્ધ કલિનિ ॥ ૧૬ ॥

પશ્ચાતાપે કરાને પીડાણો ધર્મ જેને પ્રીય છે એવો અને દોષને નિંદવાને તૃષ્ણાવાળો અને દોષ અને દુઃશીલપણાવડે પણ સહિત એવા પાસત્થાદિક પણ અણગમણને યોગ્ય છે ॥ ૧૬ ॥

ઇય કલિનણ સહરિસં ॥ ગુરુ પામૂલે ત્તિગમ્મ વિણણં ॥

જાલયલ મિલિય કર કમલ ॥ સેરો વંદિતં જણ ॥ ૧૭ ॥

आ अणशण करीने हरख सहित विनयवडे गुरुना चरण कमल आगल आवीने हस्त कमल जोडीने सु कुटनी पेठे कपाले लगाडीने गुरुने वांदीने आ प्रमाणे कहे ॥ १७ ॥

आरुहिय मह सुपुरिस ॥ ज्ञत्तपरिन्ना पसच्च बोदिहं ॥

निश्चामएण गुरुणा ॥ इच्छामि ज्ञवन्नवं तरिणं ॥ १८ ॥

हे सत् पुरुष, भक्त परिज्ञारूप प्रशस्त वह्मण उषर चढीने नियामिक एवा जे गुरु तेवढे संसाररूपी अर्णवने तरवाने हुं इच्छुं ॥ १८

कारुन्नामय नीसंदसुंदरो ॥ सो विसो विसे गुरू ज्ञणइ ॥

आलोयण वय खामण ॥ पुरस्सरं तं पवच्चेसु ॥ १९ ॥

दयामय अमृत रसथी सुंदर एवा ते गुरु पण तेने कहेता हवा के (हे वत्स) आलोयण लइ व्रत उचरी सर्वने स्वभाववा पूर्वकभक्त परिज्ञा अणशणने अंगीकार कर ॥ १९ ॥

इच्छामुत्ति ज्ञणित्ता ॥ ज्ञत्ती बहुमाण सुद्ध संकप्पो ॥

गुरुणो विगयावाए ॥ पाए अज्जिवंदिनं विहिणा ॥ २० ॥

इच्छं एम कहीने भक्ति अने बहुमानवडे शुद्ध संकल्पवालो, जेनामांथी अनर्थ गएला छे एवा गुरुना चरण कमल प्रत्ये विधिण वांदीने ॥ २० ॥

સહ્યં નદરિન મણો ॥ સંવેગુવેય તિવસદાન ॥

જં કુણઃ સુદિ હેનં ॥ સો તેણારાહન હોઃ ॥ ૧૧ ॥

પોતાના શલ્યને ઉદ્ધરવાને ઇચ્છતો સંવેગ (મોક્ષનો અભિલાષ) અને ઉદ્વેગ (સંસાર છાંડવાની ઇચ્છા) થકી તિવ્ર શ્રદ્ધાવાળો જે શુદ્ધિને માટે જે કંઈ કરે તે વડે તે માણસ આરાધક થાય ॥ ૨૧ ॥

અહ સો આલોઅણ દોસ વચ્ચિયં ॥ નચ્ચુયં જહાયરિયં ॥

વાલુવ વાલકાલાન ॥ દેઃ આલોઅણં સમ્મં ॥ ૨૨ ॥

હવે તે આલેખણના દોષે કરીને રહિત બાલકની માફક વચપણના વચ્ચે થકી જેવું આચરણ કર્યું હોય તેવું સમ્યક પ્રકારે આલોચન કરે ॥ ૨૨ ॥

ઠવિણ પાય ચિત્તે ॥ ગણિણા ગણિ સંપયા સમગ્ગેણં ॥

સંમ મણુમન્નિય તવં ॥ અપાવજ્ઞાવો પુણો જ્ઞણઃ ॥ ૨૩ ॥

આચાર્યના સમગ્ર ગુણે સંહિત એવા આચાર્ય તેમણે પ્રાયશ્ચિત આપે થકે સમ્યક્ પ્રકારે તે પ્રાયશ્ચિત તપ આદરીને નિર્મલ ભાવવાળો એવો તે શિષ્ય ફરીને કહે ॥ ૨૩ ॥

દારુણ હુહજલયરનિયર ॥ જીમ જવજલહિ તારણ સમજો ॥

નિપ્પચ્ચ વાય પોણ ॥ મહ્વણ અમ્હન સિવસુ ॥ ૨૪ ॥

દારુણ દુઃસ્વરૂપ જલચર જીવોના સમુદ્ધતી ભયંકર એવા સંસારરૂપી સમુદ્રને તારવાને સમર્થ એવા ગુરુ નિ
વિઘ્ન એવા વહાણ સમાન મહાવ્રતને વિષે અમને મૂકો ॥ ૨૪ ॥

જઈ વિસર્વંડિયચંદ્રો ॥ અસ્કંત મહવ્રત જઈ જઈવિ ॥

પવચ્યવ નઠાવણ ॥ મુઠાવણ મરિદ્ધ તદાવિ ॥ ૨૫ ॥

જો પણ સ્વંડ્યો છે કોપ જેણે એવો અસ્વંડ મહાવ્રત વાલો યાત્રિ છે તોપણ પ્રવ્રજ્યા વ્રતની ઉપસ્થાપનાને
યોગ્ય તે છે ॥ ૨૫ ॥

પદુણો સુકયાણતિં ॥ ત્રિચ્છા પચ્ચપ્પિણંતિ જહ વિહિણા ॥

જાવક્કીવ પડત્રાણતિં ગુરુણો તદા સોવિ ॥ ૨૬ ॥

પ્રભુની સારી કરેલી આજ્ઞાને જેમ શ્વાકરો વિધિવંદે વ્રજાવીને પાછી આપે છે તેમ યાવત્ જીવ ચારિત્ર
પાલીને તે પણ ગુરુને એ પ્રમાણે જણાવે ॥ ૨૬ ॥

જો સાંયારચરણો ॥ આનંદિય દંત્ર સ્વંમિયવન વા ॥

તદ્ તસ્સ વિસમ્મ મુવ, ધિયસ્સ નઠાવણા ત્તણિયા ॥ ૨૭ ॥

જેણે અનિવાર્ય સંઘિત વ્રત પાલ્યું તથા આકુટી દંડે વ્રત સ્વંડ્યું એવા પણ સમ્યક્ ઉપસ્થિત થઈને (શિ
ષ્યને) ઉપસ્થાપના કરી છે ॥ ૨૭ ॥

તત્તો તસ્મ મહવ્ય ॥ પવ્ય જારો નમંત સીસસ્સ ॥

સીસસ્સ સમારોવડ ॥ સુગુરુવિ મહવ્ય વિહિણા ॥ ૨૮ ॥

સાર પછી મહાવ્રતરૂપ પવર્તના ભારથી નમી ગણું છે મસ્તક જેનું એવા તે શિષ્યને સુગુરુ વિધિવડે મહાવ્રતની આરોપણા કરે ॥ ૨૮ ॥

અહ હુચ્ચ દેસવિરત્ત ॥ સમત્તરત્ત રત્ત અ જિણવયણે ॥

તસ્સવિ અણુવયાઈ ॥ આરોવિચ્ચંતિ સુહાઈ ॥ ૨૯ ॥

હવે દેશવિરતિ શ્રાવક સમાક્ષિતને વિષે રક્ત અને જિન વચનને વિષે તત્પર હોય તેને પણ શુદ્ધ અણુવ્રતો મરણના વચ્ચે આરોપણ કરાય છે ॥ ૨૯ ॥

અનિયાણોદારમણો ॥ હરિસ વસ વિસટ્ટ કંચુય કરાલો ॥

પૂણ્ડ ગુરું સંઘં ॥ સાહંમિય માઈ જત્તીએ ॥ ૩૦ ॥

નિયાણા રીહત અને ઉદાર ચિત્તવાલો હરસને વશે વિસ્તાર પામ્યાં છે રોમ રાય જેનાં એવો ગુરુનો સંઘની અને સાધર્મિકની નિષ્કપટપણે ભક્તિવડે પૂજા કરે ॥ ૩૦ ॥

નિય દવ્વ મનુવ્વ જિણિંદ ॥ જવણ જિણ વિંવ વર પડ્ઠાસુ ॥

વિયરડ પસઠ પુઠ્ઠય ॥ સુતિઠ્ઠ તિઠ્ઠયર પૂઆસુ ॥ ૩૧ ॥

प्रधान जिनैंद्र प्रासाद मिनबिंब अने उत्तम प्रतिष्ठाने विषे अने प्रशस्त पुस्तक लखावत्रामां सुतीर्थ अने तीर्थकरनी पूजने विषे श्रावक पोताना द्रव्यने वापरे ॥ ३१ ॥

जइ सेवि सब विरइ ॥ कयाणुरानुं विमुद्ध मण कानुं ॥

गिन्न सयणाणुरानुं ॥ विसय विसानुं विरत्तो अ ॥ ३२ ॥

जो ते श्रावक सर्व विरति संयमने विषे कयों छे अनुराग जेणे एवो अने विशुद्ध मन (वचन) अने काया वालो अने स्वजन कुटुंबना अनुराग रहित एवो विषय उपर खेद धरतो अने वैरागवालो,

संधारय पवच्चं ॥ पन्निवच्चइ सोवि नियम निरवच्चं ॥

संब विरइ पहाणं ॥ सामाइय चरित्त मारुहइ ॥ ३३ ॥

ते श्रावक संधारा उपर दिक्षाने अंगीकार करे अने नियमवडे निरवच्च एवुं सर्व विरतिरूप पांच महाव्रते प्रधान एवुं सामायक चारित्र अंगीकार करे ॥ ३३ ॥

अह सो सामाइय धरो ॥ पन्निवन्न महवन्न अ जो साहु ॥

देस विरनुं अ चरिमं ॥ पच्चस्काभित्ति निहइनुं ॥ ३४ ॥

हवे ते सामायक चारित्र धारण करनारो अने महाव्रतने अंगीकार करनारो एवो जे साधु अने देश विद्वति छेल्लुं पच्चखाण करुं एवो निश्चय मनने धारण करतो एवो (श्रावक) ॥ ३४ ॥

गुरु गुण गुरुणो गुरुणो ॥ पय पंकय नमिय मळत जणइ ॥

जयवं जत्तपरिन्नं ॥ तुम्हाणुमयं पवद्यामि ॥ ३५ ॥

गुरुगुणवडे करीने गुरु एवा गुरु पदपंकजने मस्तकवडे नमस्कार करीने आ प्रमाणे कहे. हे भगवन् तमारी अनुमतिथी भक्त परिज्ञा अणशण हुं अंगीकार करुंछुं ॥ ३५ ॥

आराहणाइ खेमं ॥ तस्सेव य अप्पणो अ गणिवसहो ॥

दिवेण निमित्तेणं ॥ पंमिलेहइ इह रहा दोसा ॥ ३६ ॥

आराधनादिकने विषे कल्याण तेने (अणसण लेनारने) अने पोताने थाय तेम आचार्य दिव्य निमित्तवडे निमित्त अणजोये अणसण लेवरावे तो दोष लागे ॥ ३६ ॥

ततो जव चरिमं सो ॥ पञ्चस्काइति तिविह माहारं ॥

उक्कोसियाणि दवाणि ॥ तस्स सवाणि दंसिद्धा ॥ ३७ ॥

त्यारपछी ते गुरु उत्कृष्टां सर्व द्रव्यो पोताना शिष्यने देखाडीने त्रण प्रकारना आहारने जावजीव सुधी पचखावे ॥ ३७ ॥

पासित्तु ताणि कोइ ॥ तीरंपत्तस्सिमेहिं किं मच्च ॥

देसं च कोइ जुच्चा, संवेग गत्त विचिंतेइ ॥ ३८ ॥

ते उत्कृष्टां द्रव्योने जोइने भवसमुद्रना कांठे पहुँचेला एवा मारे आ वडे शुं काम छे एम कोइ एक चितवे; कोइ जीव द्रव्यनी इच्छा होय ते भोगवीने संवेग पाम्यो छतो ए प्रमाणे चितवे ॥ ३८ ॥

किं चतं नोवन्नुतं मे ॥ परिणामासुइं सुइं ॥

दिठसारो सुहं जायइ ॥ चोअणे से विसीयन ॥ ३९ ॥

शुं में भोगवीने छांड्युं नथी, जे पदार्थ पवित्र होय ते परिणामे अशुचि छे एम ज्ञान तत्पर थको शुभध्यान करे; जे विषाद पामे तेने आवी चोयणा आपवी ॥ ३९ ॥

नअरमल सोहणठा ॥ समाहिपाणं मणुत्र मे ॥

सो वि महरं पञ्चैयवो ॥ मंदं च विरेयणं खमन ॥ ४० ॥

उदरमलनी शुद्धिने अर्थे समाधिपान (साकर विगेरेनुं पाणी) मने सारुं छे. तो ते मधुर पाणी पण तेने पावुं अने थोडे थोडे विरेचन कराववुं ॥ ४० ॥

एल तय नागकेसर ॥ तमालपत्तं ससकरं डुहं ॥

पानुण कठिय सीयल ॥ समाहि पाणं तन पछा ॥ ४१ ॥

एलची, तज, नागकेसर, तमालपत्र एना वडे करीने सहित एवुं साकरवालुं दूध कढीने टाहुं करी पाइए तेने समाधि पाणी कहीए ए पीवाथी ताप उपशमे; तयार पछी:- ॥ ४१ ॥

महुर विरेयण मेसो ॥ कायव्वो फोफलाइ दव्वेहिं ॥

निव्वाविण्ठ अ अग्गी ॥ समाहिमेसो सुहं लइइ ॥ ४१ ॥

फोफलादिक द्रव्ये करीने मधुर औषधनुं विरेचन कराववुं जोइए. केमके एरीते उदरनो अग्नि होलवे थके आ अणशणनो करनारो सुखे समाधि पामे ॥ ४२ ॥

जावज्जीवं तिविहं ॥ आहारं वोसिरइ इहं खवगो ॥

निज्जुवगो आयरिण्ठ ॥ संघस्स निवेयणं कुणइ ॥ ४३ ॥

अणशण करनार तपस्वी जाव जीव सुधी त्रण प्रकारना आहार (अशन, खादिम, अने स्वादिम) ने अहींभां वोसिरावे छे एम निजामणा करावनार आचार्य संघने निवेदन करे ॥ ४३ ॥

आराहण पच्चइयं ॥ खमगस्स य निरुवसग्ग पच्चइयं ॥

तो नुस्सगो संघेण ॥ होइ सव्वेण कायव्वो ॥ ४४ ॥

ते (तपस्वी) ने आराधना संबंधि सर्व वात निरुपसर्गपणे प्रवर्ते तो सर्व संघे बसें छप्पन्न श्वासोश्वासनो काउस्सग करवो ॥ ४४ ॥

पच्चरकाविंति तण्ठ ॥ तं ते खवगं चणव्विहाहारं ॥

संघ समुदाय मध्ये ॥ चिइवंदण पुव्वयं विहिणा ॥ ४५ ॥

भक्त

॥ ७ ॥

त्यार पछी ते आचार्य संघना समुदायमां चैत्यवंदन पूर्वक विधिवडे ते क्षपक (तपस्वी) ने चतुर्विध
आहारनुं पचखाण करावे ॥ ४५ ॥

अहवा समाहि हेउं ॥ सागारं चयइ तिविहमाहारं ॥

तो पाणियंपि पन्ना ॥ वोसिरियव्वं जहाकालं ॥ ४६ ॥

अथवा समाधिने अर्थे त्रण प्रकारना आहारने सागार पणे पचखे त्यार पछी पाणीने पण अवसरे
वोसिरावे ॥ ४६ ॥

तो सो नमंतसिरसं ॥ घमंतकरकमलसेहरो विहिणा ॥

खामेइ सव्व संघं ॥ संवेगं संजणेमाणो ॥ ४७ ॥

त्यार पछी ते (अणशण करनार) मस्तक नमावीने पोताना बे हाथने मस्तके मुकुट समान करीने वि-
धिवडे संवेग पमाडतो सर्व संघने खभावे ॥ ४७ ॥

आयरिय उवझाए ॥ सीसे साहंमिए कुलगणेय ॥

जेमे केइ कसाया ॥ सव्वे तिविहेण खामेमि ॥ ४८ ॥

आचार्य, उपाध्याय, शिष्य, कुल अने गणना उपर में जे कोइ कषाय कर्या ते सर्वे हुं त्रिविधे
खमावुं ॥ ४८ ॥

पयज्ञो.

॥ ७ ॥

साधर्मिक

સઘ્વે અવૈરાહપણ ॥ સ્વામેમિ અહં સ્વમેન મે જ્ઞયવં ॥

અહમવિ સ્વામેમિ સુઘ્ને ॥ ગુણ સંઘાયસ્ત સંઘસ્ત ॥ ૪૯ ॥

સર્વે મારા અપરાધના પદ (વાંક). હે ભગવત્ મને સ્વમો અને હું પણ ગુણના સમુહ વાળા એવા સંઘને
શુદ્ધ થઈને સ્વમાયુંછું ॥ ૪૯ ॥

ઇય વંદણ સ્વામણ ગરિહણેહિં ॥ જ્ઞવસય સમશ્ચિયં કમ્મં ॥

ત્તવણેઽ સ્વણેણ સ્વયં, મિગાવઙ્ગ રાઙ્ગપત્તિવ્વ ॥ ૫૦ ॥

આ રીતે વંદન, સ્વામણાં સ્વ નિંદાઓવડે સો ભવતું ઉપાર્જેલું કર્મ એક ક્ષણ માત્રમાં મૃગાવર્તી રાણીની
પેટે ક્ષય કરે ॥ ૫૦ ॥

અહં તસ્સ મહવ્વય સુઠિયસ્સ ॥ જિણ વયણ જ્ઞાવિય મણ્ણસ્સ ॥

પચ્ચસ્કાયાહારસ્સ ॥ તિવ્વ સંવેગ સુદ્ધયસ્સ ॥ ૫૧ ॥

હવે તે (અણશણ કરનાર) મહાવ્રતને વિષે નિશ્ચલ રહેલાને અને જિન વચનવડે ભાવિત થયુંછે મન
જેનું એવાને, પચ્ચસ્કાયા હે આહાર જેણે એવાને, અને તિવ્ર સંવેગવડે કરીને મનોહર એવાને ॥ ૫૧ ॥

આરાહણ લાજ્ઞાનં ॥ કયન્તુ મપ્પાણયં મણંતસ્સ ॥

કલુસ કલ તરણિ લઠિં ॥ અણુસઠિં દેઝ ગણિવસન્નો ॥ ૫૨ ॥

भक्त

॥ ८ ॥

अणशण आराधनाना लाभ थकी पोताने कृतार्थ माननाराने, पापरूपी कादवने ओलंगवाने लाकडी स-
मान एवी शिखामण आचार्य दे ॥ ५२ ॥

कुग्गह परूढ मूलं ॥ मूलानुबिंद वढ मिहत्तं ॥

जावेसु परमतत्तं ॥ संमतं सुत्त नीइए ॥ ५३ ॥

कुग्रह (कदाग्रह) रूपी वध्युंछे मूल जेनुं एवा मिथ्यात्वने मूल थकी उखेडी नांखीने हे वत्स परम त-
त्त्व एवा सम्यक्त्वने सूत्रनी नीतिए भाव्य ॥ ५३ ॥

ज्जतिं च कुणसु तिद्वं ॥ गुणाणुराएण वीयरायाणं ॥

तह पंच नमुक्कारे ॥ पवयणसारे रइं कुणसु ॥ ५४ ॥

वली गुणना अनुरागवडे वितराग भगवाननी तीव्र भक्ति कर ॥ तथा प्रवचननो मार एवा पांच नम-
स्कारने विषे अनुराग कर ॥ ५४ ॥

सुविदिय हिय निज्ञाए ॥ सज्ञाए उच्चुन सया होसु ॥

निच्चं पंच महवय ॥ रक्कं कुण आयपच्चरक्कं ॥ ५५ ॥

सुविहित साधुने हितना करनार एवा स्वाध्यायने विषे हमेशां उद्यमवंत था अने नित्य पांच महाव्रतनी
रक्षा आत्म समक्ष कर ॥ ५५ ॥

पयज्ञो.

॥ ८ ॥

उषसु नियाण सद्धं ॥ मोह महद्धं सुकम्म निस्सद्धं ॥

दमसु अ मुणिंद संदोहं ॥ निंदिए इंदिय मइंदे ॥ ५६ ॥

मोहे करीने मोटा अने शुभ कर्मने शल्य समान एवा नियाण शल्यने तुं त्याग कर, अने मुनिंद्रोना स-
मुहे निंया छे एवा इंदियरूपी मृगेंद्रोने तुं दम ॥ ५६ ॥

निष्वाण सुहावाए ॥ विइन्न निरयाइ दारुणावाए ॥

हणसु कसायपिसाए ॥ विसय तिसाए सय सहाए ॥ ५७ ॥

निर्वाण सुखने अंतराय भूत अने नरकादिकने विषे भयंकर पात जेथी थाय छे एवा कषायरूपी पिशा-
चने हण, जे विषय तृष्णाना हमेशां भखाइआ छे ॥ ५७ ॥

काले अपहुसंते ॥ सामन्ने सावसैसिए इन्हिं ॥

मोह महारिउ दारण ॥ असिलठिं सुणसु अणुसठिं ॥ ५८ ॥

काल नहीं पहुँचते अने हमणां थोड़ुं चारित्र बाकी रहे छते मोह रूपी महा बैरीने विदारवाने माटे ख-
ड्ग अने लाठी (डांग) समान हित शिक्षाने तुं सांभल ॥ ५८ ॥

संसार मूल वीयं ॥ मिच्चत्तं सब्बहा विवञ्छेइ ॥

संमत्ते दढचित्तो ॥ होसु नमुक्कार कुसलो अ ॥ ५९ ॥

संसारना मूल बीज भूत एवा मिथ्यात्वने सर्व प्रकारे त्याग कर अने सम्यक्त्वने विषे दृढ चित्तवालो
थई नमस्कारता ध्यानने विषे कुशल था ॥ ५९ ॥

मियतन्हियाहिं तोयं ॥ मन्नंति नरा जहा स तन्हाए ॥

सुखाई कुहंम्मानु ॥ तहेव मिच्छत मूढ मणो ॥ ६० ॥

जेम माणसो पोतानी तृष्णावडे करीने मृगतृष्णाने विषे (झांझवाना पाणीमां) पाणी मानेछे तेम
मिथ्यात्वथी मूढ मनवालो कुधर्मथकी सुखनी इच्छा करे छे ॥ ६० ॥

न वि तं करेइ अग्गी ॥ नेय विसं नेयकिन्ह सप्पोवि ॥

जं कुणइ महा दोसं ॥ तिष्ठं जीवाण मिच्छतं ॥ ६१ ॥

जे महा दोष जीवने तीव्र मिथ्यात्व करे छे ते दोष अग्नि विष के कृष्ण सर्प पण करतो नथी ॥ ६१ ॥

पावैइ इहेव वसनं ॥ तुरुमणिदत्तुव दारुणं पुरिसो ॥

मिच्छतमोहि^पमणो ॥ साहु पनुसान पावान ॥ ६२ ॥

मिथ्यात्वथी मूढ चित्तवालो माणस साधु उपर द्वेष राखवा रूप पापथी तुरुमणि नगरीना दत्तनी पेडे
तीव्र दुःख आ लोकमांज-पामे ॥ ६२ ॥

મા કાસિ તં પમાયં ॥ સંમત્તે સઘ્ન ડુક્ક નામણા ॥

જં સમ્મત્ત પઠ્ઠાઈં ॥ નાણ તવ વિરિય ચરણાઈં ॥ ૬૩ ॥

તું સર્વ દુઃખને નાશ કરનાર એવા સમ્યક્ત્વને વિષે પ્રમાદ ન કરીશ, જે કારણ માટે સમ્યક્ત્વને આધારે જ્ઞાન, તપ, વીર્ય અને ચારિત્ર રહેલાં છે. ॥ ૬૩ ॥

જ્ઞાવાણુરાય પિમ્માણુ ॥ રાય સુગુણાણુરાય રત્તો ઓ ॥

ધમ્માણુરાય રત્તો ॥ ઓ હોસુ જિણસાસણે નિચ્છં ॥ ૬૪ ॥

જેવો તું પદાર્થના ઉપર અનુરાગ કરે છે, પ્રેમનો અનુરાગ કરે છે અને સદ્ગુણના અનુરાગને વિષે રક્ત થાય છે તેવો જ જિન શાસનને વિષે હમેશાં ધર્મના અનુરાગવડે કરાને રક્ત થા. ॥ ૬૪ ॥

દંસણ જ્ઞઠો જ્ઞઠો ॥ નહુ જ્ઞઠો હોઈ ચરણ પપ્પઠો ॥

દંસુણમણુપત્તસ્સ ઝ ॥ પરિયમ્મણં નહિ સંસારે ॥ ૬૫ ॥

સમ્યક્ત્વથી ઓટ તે સર્વથી ઓટ જાણવો, પણ ચારિત્રથી ઓટ થયેલો વધારી ઓટ થતો નથી કેમકે સમ્યક્ત્વ પામેલો જે જીવ છે તેને સંસારને વિષે જ્ઞાણું પરિભ્રમણ નથી ॥ ૬૫ ॥

દંસણ જ્ઞઠો જ્ઞઠો ॥ દંસણ જ્ઞઠસ્સ નહિ નિઘ્વાણં ॥

સિઝંતિ ચરણ રહિયા ॥ દંસણ રહિયા ન સિચ્ચંતિ ॥ ૬૬ ॥

दर्शन थकी भ्रष्ट ते भ्रष्ट जाणवो सम्यक्त्वथी चुकेलाने मोक्ष नथी, चारित्र्यथी रहित जीव मुक्ति पा-
मेछे पण समकितथी रहित जीव मोक्ष पामता नथी ॥ ६६ ॥

सुखे सम्मत्ते अविरतं वि ॥ अद्येऽतिष्ठयस्व नामं ॥

जह आगमेसिद्धदा ॥ हरिकुल पदु सेणियाईया ॥ ६७ ॥

शुद्ध समकित छते अविरती एवो पण जीव तिर्यंकर नाम कर्म उपार्जन करे जेम आगामि कालमां क-
ल्याण थवानुं छे जेमनुं एवा हरीकुलनो प्रभु एटले कृष्ण महाराज अने श्रेणिक विगेरे राजाओए उपार्ज-
न कर्युं ॥ ६७ ॥

कल्याण परंपरयं ॥ लहंति जीवा विमुक्तसम्मत्ता ॥

सम्म दंसण रयणं ॥ नग्घइ ससुरा सुरे लोए ॥ ६८ ॥

निर्मल सम्यक्त्ववाला एवा जे जीवो ते कल्याणनी परंपराने पामेछे. (केमके) सम्यक् दर्शन रुपी
रत्न सुर अने अमुर लोकने विपे अमूल्य छे ॥ ६८ ॥

तेलुक्कस्स पदुत्तं ॥ लङ्घणवि परिवर्तंति कालेणं ॥

सम्मत्ते पुण लुके ॥ अस्सकयसुखं लहइ सुखं ॥ ६९ ॥

त्रण लोकनी प्रभुता पामीने ^{पण} काले करीने ते पडेछे. पण सम्यक्त्व पामे छते अक्षय सुखवालुं एवो मोक्ष
तेने जीव पामेछे ॥ ६९ ॥

अरिहंत सिद्ध चेइय ॥ पवयण आयरिय सव्वसाहूसु ॥

तिव्वं करेसु ज्ञत्तिं ॥ तिगरण सुद्धेण ज्ञावेणं ॥ ७० ॥

१. अरिहंत २. सिद्ध ३. चैत्य (जिन प्रतिमा) ४. प्रवचन सिद्धांत ५. आचार्य ६. सर्व साधु एटलाने
विषे मन, वचन अने काया ए व्रण करणवडे शुद्धभावथी तीव्र भक्ति कर ॥ ७० ॥

एगावि सा समञ्जा ॥ जिणज्जत्ती दुग्गइं निवारेणं ॥

डुलहाइं लहावेणं ॥ आसिद्धि परंपर सुहाइं ॥ ७१ ॥

एकली एवी पण जिन भक्ति दुर्गतिने निवारवाने माटे समर्थ थाय छे अने ज्यां सुधी सिद्धि पामे
त्यां सुधी दुर्लभ एवा परंपर सुखने मेलवी आपवा समर्थ छे ॥ ७१ ॥

विद्या वि ज्ञत्तिमंतस्स ॥ सिद्धि मुवयाइ होइ फलयाय ॥

किं पुण निव्वुइ विद्या ॥ सिद्धिइ अज्ञत्तिमंतस्स ॥ ७२ ॥

विद्या पण भक्तिवंतने सिद्ध थाय छे अने फलने आपनारी थाय छे तो वली शी रीते मोक्षनी विद्या
अभक्तिवंतने सिद्ध थाय ? ॥ ७२ ॥

तेसिं आराहण नायगाण ॥ न करिच्च जो नरो ज्ञत्तिं ॥

धणियं पि उच्चमंतो ॥ सालिं सो ऊसरे ववइ ॥ ७३ ॥

ते आराधनाओना नायक एवा वीतराग भगवान तेनी जे माणस भक्ति न करे ते पुरुष घणो पण उ-
द्यम करतां डांगरने उखिर भूमिने विषे वावेछे ॥ ७३ ॥

बीएण विणा सस्सं ॥ इच्छ सो वास मप्पएण विणा ॥

आराहणमिच्छंतो ॥ आराहयज्जत्तिमकरंतो ॥ ७४ ॥

आराधकनी भक्ति नहि करतो पण आराधनाने इच्छतो एवो माणस वी विना धान्यनी अने वादलां
विना वरसादनी इच्छा करेछे ॥ ७४ ॥

उत्तम कुल संपत्तिं ॥ सुह निष्पत्तिं च कुणइ जिणज्जत्ती ॥

मणियार सिद्धि जीवस्स ॥ ददुरस्सेव रायगिहे ॥ ७५ ॥

श्री जिनेश्वर महाराजनी भक्ति उत्तम कुलने विषे उत्पत्ति अने सुखनी निष्पत्ति करेछे, जेम राजग्रह
नगरने विषे मणीआर शेठनो जीव जे देडको हतो तेने थयुं ॥ ७५ ॥

आराहण पुरस्सर मणन्न हियन विसुद्ध लेसान् ॥

संसार स्कय करणं ॥ तं मा मुंची नमुक्कारं ॥ ७६ ॥

आराधना पुर्वक बीजे ठेकाणे चित्त नहि आपनार विशुद्ध लेझ्या थकी संसारना क्षयने करनार एवा
नवकारने तुं मा मुक्त ॥ ७६ ॥

अरिहंत नमुक्कारो ॥ इक्कोवि हविच्च जो मरणकाले ॥

सो जिणवरेहिं दिठो ॥ संसारुच्छेयण समञ्जो ॥ ७७ ॥

मरणनी वखते जो एक पण अरिहंतने नमस्कार थाय तो ते संसार उच्छेद करवाने समर्थ छे एम जि-
नेश्वर भगवाने कहेलुं छे ॥ ७७ ॥

मिंठो किलिठकंमो ॥ नमो जिणाणं ति सुकय पणिहाणो ॥

कमलदलस्को जस्को ॥ जानु चोरुत्ति सूलिहिन ॥ ७८ ॥

माठां कर्मनो करनारो एवो महावत जेने चोर कहीने शूलीए दीधेलो ते पण 'नमो जिणाणं' एम
कहेतो शुभ ध्याने वर्ततो कमलपत्रना जेवी आंखवालो यक्ष थयो ॥ ७८ ॥

जाव नमुक्कार विवज्जियाइं ॥ जीवेण अकय करणाइं ॥

गहियाणि य मुक्काणि य ॥ अणंतसो दव्व लिंगाइं ॥ ७९ ॥

भाव नमस्कार रहित एवां निरर्थक द्रव्य लिंग जीवे अनंती वार ग्रहण कर्यां अने मूक्यां ॥ ७९ ॥

आराहणा पमागा ॥ गहणे इठो जवे नमुक्कारो ॥

तइ सुगइ मग्ग गमणे ॥ रहुव जीवस्स अपमिहनु ॥ ८० ॥

आराधना रूप पताका लेवाने विषे नमस्कार हाथ रूप थायछे, तेमज सद्गतिना मार्गे जवामां ते जी-
वने अप्रतिहत रथ समान छे ॥ ८० ॥

अन्नाणी विय गोवो ॥ आराहिता मन नमुक्कारं ॥

चंपाए सिद्धिसुन ॥ सुदंसणो विस्सुन जान ॥ ८१ ॥

अन्नानी एवो पण गोवाल नवकार आराधीने मरण पाम्यो ते चंपानमरीने विषे श्रेष्ठी पुत्र सुदर्शन एवे
नामे प्रख्यात थयो ॥ ८१ ॥

विद्या जहा पिसायं ॥ सुहु वनत्ता करेइ पुरिस वसं ॥

माणं हियय पिसायं ॥ सुहु वनत्तं तह करेइ ॥ ८२ ॥

जेम विद्या सारी रीते आराधो थकी पिशाच प्रते पुरुषने वश करेछे तेम ज्ञान रुडी पेरे आराध्युं थकुं
मन रूपी पिशाचने वश करेछे ॥ ८२ ॥

उवसमइ किएइ सप्पो ॥ जह मंतेण विहिणा पनुत्तेणं ॥

तह हियय किएइ सप्पो ॥ सुहु वनत्तेण नाणेण ॥ ८३ ॥

जेम विधिण आराधेला मंत्रवडे कृष्ण सर्प उपशमे छे तेम रुडी पेरे आराधेला एवा ज्ञान वडे मन रूपी
कृष्ण सर्प वश थायछे ॥ ८३ ॥

जह मक्कमनु खणमवि ॥ मझ्झो अञ्चिनुं नसक्केइ ॥

तह खणमवि मझ्झो ॥ विसएहिं विणा न होइ मणो ॥ ८४ ॥

जेम मांकडो क्षण मात्र पण निश्चल थइ, न शके तेम मन क्षणमात्र पण विषयोना आनंद विना मध्य-
स्थ न रही शके ॥ ८४ ॥

तम्हा स उठिनमाणो ॥ मण मक्कमनु जिणोवएसेण ॥

कानुं सुत्त निबद्धो ॥ रामेयवो सुहेजाणे ॥ ८५ ॥

ते माटे ते उठता मनरूपी मांकडाने जिनना उपदेशवडे दोरीथी बांधेलो करीने शुभ ध्यानने विषे र-
माडवो ॥ ८५ ॥

सूई जहा ससुत्ता ॥ न नस्सइ कय वरंमि पनियावि ॥

जीवो तहा ससुत्तो ॥ न नस्सई गनुं वि संसारे ॥ ८६ ॥

जेम सोय दोरा सहित होय ते कचरामां पडी होय तो पण खोवाइ जाय नहि तेम जीव (भूत ज्ञान
रूपी) दोरा सहित संसारने विषे फडयो होय तो पण नाश पामे नहि ॥ ८६ ॥

संरु सिलोगेहिं जवो ॥ जइ ता मरणानु रस्किन राया ॥

पत्तोअसुसामन्नं ॥ किं पुण जिण वुत्त सुत्तेणं ॥ ८७ ॥

लौकिक. श्लोकोवडे यवने जो मरण थकी राजाए बचाव्यो अने ते रुडुं साधुपणुं पाम्यो तो जिनेश्वर भ-
गवाने कहेला एवा सूत्रवडे जीव मरणना दुःखथी छुटे एमां थुं कहेवुं ॥ ८७ ॥

अहवा चिलाइपुत्तो ॥ पत्तो नाणं तहा सुरत्तं च ॥

उवसम विवेग संवर ॥ पयसुमरण मित्त सुयनाणो ॥ ८८ ॥

अथवा उपशम, विवेक, संवर ए पदना सांभलवा मात्र श्रुत ज्ञान जेने छे एवो चिलाती पुत्र ज्ञान
पाम्यो तेमज देवपणुं पाम्यो ॥ ८८ ॥

परिहर ठग्यीव वहं ॥ सम मण वयण काय जोगेहिं ॥

जीव विसेसं नानं ॥ जावज्जीवं पयत्तेणं ॥ ८९ ॥

जीवना भेदने जाणीनि जावजीव प्रयत्नवडे सम्मक्क मन, वचन, कायाना योगवडे छ कायना जीवना
वधने त्याग कर ॥ ८९ ॥

जह ते न पियं दुस्कं ॥ जाणिय एमेव सब जीवाणं ॥

सवायर मुवजत्तो ॥ इत्तो धम्मणेण कुणसुदयं ॥ ९० ॥

जेम वने दुःख बहालु लागतुं नथी एम सर्व जीवने पण दुःख गमतुं नथी एवुं जाणीनि सर्व आदरवडे
उपयुक्त छतो धर्मेने विषे उद्यम करतो दयाने कर ॥ ९० ॥

તુંગં ન મંદરાન ॥ આગાસાન વિસાલયં નહિ ॥

જહ તહ જયંમિ જાણસુ ॥ ધમ્મમહિંસાસમં નહિ ॥ ૯૧ ॥

જેમ જગતને વિષે મેરુ પર્વત થકી કંઈ ઉંચું નથી અને આકાશ થકી કંઈ મોટું નથી તેમ અહિંસા સમાન ધર્મ નથી ॥ ૯૧ ॥

સઘે વિય સંબંધા ॥ પત્તા જીવેણ સઘે જીવેહિં ॥

તો મારંતો જીવં ॥ મારઢ સંબંધિણો સઘે ॥ ૯૨ ॥

સર્વ પણ (સઘલાણ) સંબંધો સર્વે જીવો સાથે આ જીવે પામ્યા તેથી જીવને મારતો છતો સર્વ સંબંધિ-
ઓને મારે છે ॥ ૯૨ ॥

જીવ વહો અપ્પવહો ॥ જીવદયા અપ્પણો દયા હોઈ ॥

તા સઘ જીવહિંસા ॥ પરિચત્તા અત્ત કામેહિં ॥ ૯૩ ॥

જીવનો વધ તે આપણોજ વધ જાણવો અને જીવની દયા છે તે આપણીજ દયા છે તેથી આત્માના મુલને
ઇચ્છતા જીવોજ સર્વ જીવ હિંસા ત્યાગ કરી છે ॥ ૯૩ ॥

જાવડ્યાઈં ડુસ્કાઈં ॥ હંતિ ચનગડગયસ્સ જીવસ્સ ॥

સઘાઈં તાઈં હિંસા ॥ ફલાઈં નિનુણં વિયાણાહિં ॥ ૯૪ ॥

जेटलां दुःखो चार गतिमां रखडता जीवने थाय छे ते सर्वे हिंसानां फल छे एम सुक्ष्म बुद्धियी
जाण ॥ ९४ ॥

जंकिंचि सुदसुयारं ॥ पहुत्तणं पगइ सुंदरं जं च ॥

आरुगं सोहगं ॥ तं तमहिंसाफलं सव्वं ॥ एए ॥

जे कइ मोहुं सुख अने प्रभुपणुं जे कइ स्वाभाविक रीते सुंदर छे, निरोगपणुं, सौभाग्यपणुं छे ते ते सर्वे
अहिंसानुं फल समजवुं ॥ ९५ ॥

फाणोवि पामिहेरं ॥ पत्तो बूढोविसुंसुमारदहे ॥

एगेण वि एग दिण द्यिएण ॥ हिंसावय गुणेणं ॥ एइ ॥

चंडाल पण सुसुमार द्रहने विषे एक दिवसमां एक जीव बचाववाथी उत्पन्न थएलो अहिंसा व्रतना गुण-
वहे देवतानुं सानिध्य पाप्म्यो ॥ ९६ ॥

परिहर असच्च वयणं ॥ सव्वं पि चउव्विहं पयत्तेण ॥

संजमवंता वि जनु ॥ ज्ञाता दोसेण लिप्पंति ॥ एउ ॥

असत्य चार प्रकारनुं छे तेनां नाम १. अछतानुं प्रगट करवुं, जेम आत्मा सर्वगत छे, २. बीजा अर्थनुं
कहेवुं जेम गो शब्दे श्वान. ३. छताने ओलववुं, जेम आत्मा नथी. ४. निंदानुं करवुं, जेम चोर न होय तेने

ચોર કહેવો, એ સુર્વે પણ ચાર પ્રકારના અસત્ય વચ્ચનને પ્રયત્નવડે કરીને ત્યાગ કર જે માટે સંજમવંત પુરુષો
પણ ભાષાના દોષવડે (અસત્ય ભાષણવડે કર્મથી) લેપાય છે. ॥ ૯૭ ॥

હાસેણ વ કોહેણ વ ॥ લોહેણ જાણેણ વા વિ તમસચ્ચં ॥

મા જાણસુ જાણસુ સચ્ચં ॥ જીવહિયજ્ઞં પસહ્મિણં ॥ ૯૮ ॥

વલી હાસ્યવડે ક્રોધવડે લોભવડે અને ભયવડે તે અસત્ય ના બોલ પણ જીવને હિતનું કરનારું અને સુંદર
एवું સત્ય વચ્ચન બોલ ॥ ૯૮ ॥

વિસ્સસણિચ્ચો માયા ॥ વ હોઈ પુચ્ચો ગુરુવ લોઞ્ઞસ્સ ॥

સયણુવ સચ્ચવાઈ ॥ પુરિસો સવસ્સ હોઈ પિન ॥ ૯૯ ॥

સત્યવાદી પુરુષ માતાની પેટે વિશ્વાસ રાખવા લાયક અને ગુરુની પેટે લોકને પૂજવા યોગ્ય અને સ-
ગાની પેટે સર્વને વહાલો લાગે છે. ॥ ૯૯ ॥

હોનં વ જમ્મી સિહંમી ॥ મુંમી વા વિક્કલિ વંન ગ્ગો વા ॥

લોણ અસચ્ચવાઈ ॥ જનંસ પાસંમ ચંમાલો ॥ ૧૦૦ ॥

જટાવંત હોય અથવા શિશ્વાવંત હોય, મુંડ હોય અથવા વલ્કલ (શાઢની છાલ) પહેરનાર હોય, અથવા
નમ્ર હોય તોપણ લોકને વિષે અસત્યવાદી, પાશંડી અને ચંડાલ કહેવાય છે ॥ ૧૦૦ ॥

अलियं सयंपि ज्ञणियं ॥ विहणइ बहुआइं सच्च वयणाइं ॥

पमिन्न नरयंमिवसू ॥ इक्केण असच्चवयणेण ॥ १०१ ॥

एकवार पण जूठुं वोल्थुं धकुं धणा सत्य वचनोनो नाश करेछे केमके एक असत्य वचनवडे वसुराजा नरकने विषे पडयो ॥ १०१ ॥

माकुणसु धीर बुद्धिं ॥ अप्पं व बहुं व परधणं धित्तुं ॥

दंतंतर सोहणयं ॥ किलिं च मित्तं पि अविदिन्नं ॥ १०२ ॥

हे धीर, थोडुं के वधारे पारकुं धन (जेबुं के) दांत खोतरवाने माटे एक सली मात्र पण अदत्त लेवाने बुद्धि न कर ॥ १०२ ॥

जो पुण अत्तं अवहरइ ॥ तस्स सो जीवियं पि अवहरइ ॥

जं सोअत्त कएणं ॥ उज्झइ जीयं न उण अत्तं ॥ १०३ ॥

वली जे पुरुष पैसो हरण करेछे ते तेनुं जीवित पण हरण करेछे जे कारण माटे ते पुरुष पैसाने माटे जीवनो त्याग करेछे पण पैसाने मेलतो नथी ॥ १०३ ॥

तो जीवदया परमं ॥ धम्मं गहिऊण गिन्ह मादिन्नं ॥

जिण गणहर पमिसिद्धं ॥ लोग विरुद्धं अहम्मं च ॥ १०४ ॥

તો જીવદયા રૂપ પરમ ધર્મને ગ્રહણ કરીને અદત્ત ન લે કેમકે જિનેશ્વર ભગવાને અને ગણધર ભગવાને નિષેધ્યું છે તેમજ લોક વિરુદ્ધ અને અધર્મ છે ॥ ૧૦૪ ॥

ચોરો પરલોગંમિ વિ ॥ નારય તિરિણસુ લહઈ ડુસ્કાઈ ॥

મણુયત્તણે વિદીણો ॥ દારિદ્રોવહુન હોઈ ॥ ૧૦૫ ॥

ચોર પરલોકમાં પણ નરક તિર્યંચને વિષે ઘણાં દુઃખો પામેછે; મનુષ્યપણાને વિષે પણ દીન થાય અને દરિદ્રતાવડે પીડાણો હોય ॥ ૧૦૫ ॥

ચોરિક્ક નિવિત્તીણ ॥ સાવય પુત્તો જહા સુહં લહઈ ॥

કિઠિ મોર પિઠ્ઠ ચિત્તિયં ॥ ગુઠી ચોરાણ ચલણેસુ ॥ ૧૦૬ ॥

ચોરી થકી નિવર્તેલો શ્રાવકનો પુત્ર જેમ સુખ પામ્યો, કીટી નામની ઢોશીને ઘેર ચોર પેઠા તે ચોરોના પગોને વિષે અંગુઠો મોર પિંછવડે ચિતર્યો તે ઇધાનીણ રાજાણ ઓઝણીને શ્રાવકના પુત્રને ટાઢીને વધા ચોર માર્યા ॥ ૧૦૬ ॥

રસ્કાહિં બંજ્રચેરં ॥ બંજ્રગુત્તીહિં નવહિં પરિસુહં ॥

નિચ્છંજિણીહિ કામં ॥ દોસપ્પકામં વિયાણિત્તા ॥ ૧૦૭ ॥

भक्त
॥ १६ ॥

नव ब्रह्मचर्चनी गुप्ति तेणे करी शुद्ध एवं ब्रह्मचर्य तेने रक्षण कर; निस घणा दोषथी भरेलो एवो जा-
णीने कामने जीत ॥ १०७ ॥

जावइया किरदोसा ॥ इहपरलोए डुहावहाहुंति ॥

आवइ तेन सव्वे ॥ मेहुण सन्ना मणुस्सस्स ॥ १०८ ॥

खरेखर जेटला दोष आ लोक्क अने परलोकने विपे दुःखना करनारा छे ते बधा दोषोने मनुष्यनी मै-
थुन संज्ञा लावेछे ॥ १०८ ॥

रइ अरइ तरल जीहा ॥ जुएण संकप्प नप्पम फणेण ॥

विसय विलवासिणा ॥ मय मुहेण विव्वो अरोसेण ॥ १०९ ॥

रति अने अरतिरूप चंचल बे जीभवाला अने संकल्प रूप प्रचंड फणावाला अने विषयरूप बीलमां व-
सनारा अने मदरूप मुखवाला अने गर्वथी अनादररूप रोषवाला ॥ १०९ ॥

काम जुअंगेण दठा ॥ लज्जा निम्मोय दप्प दाढेण ॥

जासंति नरा अवसा ॥ डुस्सह डुस्कावह विसेण ॥ ११० ॥

लज्जारूप कंचलीवाला अने अहंकाररूप दाढवाला अने दुःसह दुःखकारक विषवाला एवा काम
मुजंगवडे डसाएला माणसो पंरवश थएला देखायछे ॥ ११० ॥

पयन्नो.

॥ १६ ॥

જલ્લક નરય વિયણાન ધોર સંસાર સાયરબ્દણ ॥

સંગઠ્ઠ ન પિઠ્ઠ ॥ તુઠ્ઠતં કામિય સુદસ્સ ॥ ૧૧૧ ॥

રૌદ્ર નરકની વેદનાઓ અને ધોર એવા સંસાર સાગર તેનું વહન કરવું તેને પામે પણ કામિન સુદનું
તુચ્છપણું ન દેલે ॥ ૧૧૧ ॥

વમ્મહ સરસય વિહો ॥ ગિહો વણિનબ્દરાય પત્તિ ॥

પાન સ્કાલય ગેહે ॥ ડુગંધેણેગ સો વસિન ॥ ૧૧૨ ॥

કામના સેકડો બાળવડે વિધાણો અને મૃદ્ધ થણો એવો વાળીઓ જેમ રાજાની સ્ત્રી પાયલાનાના
લાલની અંદર નાંખ્યો તે અનેક દુર્ગંધોને સહન કરતો ત્યાં રહ્યો ॥ ૧૧૨ ॥

કામા સત્તો ન મુણ ॥ ગમ્મા ગમ્મં પિ વેસિયાણુબ્વ ॥

સિઠી કુબેરદત્તો ॥ નિયય સુયા સુરય રહ રત્તો ॥ ૧૧૩ ॥

કામાસક્ત માણસ વેશ્યાની પેઠે ગમ્ય અને અગમ્યને ન જાણે જેમ કુબેરદત્તશેઠ પોતાની તરત બાલક-
ને જન્મ આપનારી માતાના ઉપર સુરત વિષય સુલખી રક્ત થણો રહ્યો ॥ ૧૧૩ ॥

પન્નિ પિહ્વિય કામકલિં ॥ કામગ્ધઢા સુમુય સુમુણુબંધં ॥

મહિલા સુદોસ વિસવ, હ્વરીસુ પયઈ નિયઢંતો ॥ ૧૧૪ ॥

भक्त
॥ १७ ॥

कंदर्प व्याप्त एवी अने दोषरूप विषनी वेलडीओ एवी स्त्रीओने विषे भेरीं छे काम कलह जेणे एवा
प्रतिबंधने (आसक्तिने) स्वभावंधी जोता एवा तमे छोडीदो ॥ ११४ ॥

महिला कुलं सुवंसं ॥ पइं सुयं मायरंव पियरंवा ॥

विसग्रंधा अगंणंती ॥ दुस्क समुदंमि पामेइ ॥ ११५ ॥

स्त्री-विषयमां आंधली थइ छती कुल, वंश, पति, पुत्र, माता तेमज पिताने नहि गणकारती दुःख
समुद्रने विषे पाडेछे ॥ ११५ ॥

नीयं गमाहिं सुपठ हराहिं ॥ उप्पिच्च मंथर गइहिं ॥

महिलाहिं निन्नयांहिंव ॥ गिरिवर गुरुया विज्जिच्चंति ॥ ११६ ॥

स्त्रीओ नीचगामीनी पक्षे (ढळती जमीनमां जनारी) सारा स्तनवाली पक्षे (सुंदर पाणीने हरण कर-
नारी) देखवा योग सुंदर अने मंद मंद गतीवाली नदीओनी पेठे मेरु पर्वत जेवा भारे (पुरुषो) ने पण
भेदी नांखेछे ॥ ११६ ॥

सुहु वि जियासु सुहु वि पियासु ॥ सुहु वि परूढ पिम्मासु ॥

महिलासुत्तुअगीसु अ ॥ विसंजं नाम को कुणइ ॥ ११७ ॥

पयन्नो.

॥ १७ ॥

अतिशय परिचयवाली अने अतिशय प्रिय एवी वली अनिशय प्रेमवंत एवी पण स्त्रीओ रूप सापणोने
विषे खरेखर कोण विश्वास करे ॥ ११७ ॥

विसंज निघ्नरं पिहु, उवयार परं परूढ पिम्मं पि ॥

कय विप्पियं पडं ऊत्ति ॥ निति निहणं हयासान ॥ ११८ ॥

अति विश्वासवंत एवा अने उपकारने विषे तत्पर एवा ने उत्पन्न थयो छे प्रेम ते जेने एवा पण पतिने
एकवार अभिय करवाथी तरतज ते अधम स्त्रीओ मरण पमाडेछे ॥ ११८ ॥

रमणिय दंसणान ॥ 'सो मालं गीत' गुण निबद्धान ॥

नव मालाश् मालान वहरंति हियं महिलियान ॥ ११९ ॥

सुंदर देखाती एवी अने सुकुमार अंगवाली अने गुणथी (दोरीथी) बंधाएली नवी बाइनी माला
जेवी स्त्रीओ पुरुषना हृदयने हरेछे ॥ ११९ ॥

किंतु महिलाण तासिं ॥ दंसण सुंदर जणिय मोहाणं ॥

आलिंण मयरा देइ ॥ बध्य मालाण वविणासं ॥ १२० ॥

दर्शनना सुंदरपणाथी उत्पन्न कर्यो छे मोह ते जेमने एवी स्त्रियोना आलिंणरूप मदिरा कणेरनी बध्य
मालानी पेठे पुष्पोने विनास आपेछे ॥ १२० ॥

रमणीय दंसणं चेव ॥ सुंदरं होत संगम सुहेणं ॥

गंधोन्विय सुरहोमालई ॥ मलणं पुण विणासो ॥ १२१ ॥

स्त्रीनुं दरशन खरेखर रुडुं छे, माटे संगमना सुखवडे करीने सखुं मालानो गंध पण सुगंधीदार होय पण मर्दनवडे विनाश पप्पे ॥ १२१ ॥

साकेयपुराहिवइ ॥ देव रइ रघु सुस्क पप्रठो ॥

पंगुल हेनं बूढो ॥ बूढोय नईइ देवीए ॥ १२२ ॥

साकेत नगरनो अधिपाते देवरति नाम राजा राज्यना सुखथी भ्रष्ट थयो, पांगलाने माटे ते नदीमां पडयो अने ते नदीरूप देवीने विषे बुडयो ॥ १२२ ॥

सोय सरी डुरिय दरी ॥ कवरु कुमी महिलिया किलेस करी ॥

वयर विरोयण अरणी ॥ डुस्क खणी सुस्कपन्निवस्का ॥ १२३ ॥

शोकनी नदी अने दुरितनी गुफा, कपटनुं घर अने क्लेशनी करनारी अने वैररूपी अग्निने सलगाववाने अरणीना लाकडा समान अने दुःखनी खाण अने सुखनी प्रतिपक्षी स्त्री छे ॥ १२३ ॥

अमुणिय मण परिक्रम्मो ॥ सम्मं को नाम नासिनं तरइ ॥

वम्मह सर. पसरोहे ॥ दिठ्ठोहेमयणीणं ॥ १२४ ॥

કામના બાળનો વિસ્તાર છે જેમાં એવા મૃગાક્ષીઓ (સ્ત્રીઓ) નાં દૃષ્ટિનાં કટાક્ષને વિષે અણજાણ્યો
છે મનનો નિગ્રહ જેનો એવો કયો પુરુષ સમ્યક્ પ્રકારે નાશી જવાને સમર્થ થાય છે ॥ ૧૨૪ ॥

ઘણ માલાનું વ ડુરુન ॥ મંત સુપનહરાન વઢંતિ ॥

મોહવિસં મહિલાનું ॥ આલક્ષ વિસં વ પુરિસસ્સ ॥ ૧૨૫ ॥

અતિશય ઉંચાં અને ઘણાં વાદલાં વાલી એવી મેઘમાલા જેમ હડકવાના વિષને વધારે તેમ અતિશય ઉં-
ચા પયોધર (સ્તન) વાલી સ્ત્રીઓ પુરુષના મોહ વિષને વધારે છે ॥ ૧૨૫ ॥

પરિહરસુ તનું તાસિં ॥ દિઠિં દિઠીવિસસ્સ વ અહિસ્સ ॥

જં રમણિ નયણ વાણ ॥ ચરિત્ત પાણે વિણાસંતિ ॥ ૧૨૬ ॥

તે માટે તે સ્ત્રીઓની દૃષ્ટિને દૃષ્ટિવિષ સર્પની દૃષ્ટિની પેઠે તમે ત્યાગ કરો; કેમકે સ્ત્રીનાં નેત્ર બાળ ચા-
રિત્રસ્પી પ્રાણનો નાશ કરેછે ॥ ૧૨૬ ॥

મહિલા સંસર્ગીણ ॥ અગ્ની ઇવ જં ચ અપ્પસારસ્સ ॥

મયણં વ મણો મુણિણો ॥ વિહંત સિગ્ધં ચિય વિલાહ ॥ ૧૨૭ ॥

સ્ત્રીની સંગતિથી અલ્પ સત્ત્વવાળા મુનિનું પણ મન અગ્નિથી જિમ મીણ ઓગલી જાય તેની પેઠે સ્ત્રી-
મલી જાય છે ॥ ૧૨૭ ॥

भक्त

॥ १९ ॥

नीयेठे

जइवि परिचत्त संगो ॥ तव तणु यंगो तहावि परिवरुइ ॥

महिला संसग्गीए ॥ कोसा जवणू सियव्व रिसी ॥ ११८ ॥

जो पण स्त्रीना सर्व संगने साग करनार अने तपवडे करीने पातला अंगवालो तोपण कोशाना घरने विषे वसनार मिह गुफावासी ऋषि स्त्रीना संगथी चली ॥ १२८ ॥

सिंगार तरंगाए ॥ विलास वेलाए जोव्वण जलाए ॥

के के जयंमि पुरिसा ॥ नारि नईए न बुझंति ॥ १२९ ॥

शृंगार रूपी कल्लो छे जेमां अने विलास रूपी भरती छे जेमां जुवानी रूपी पाणी छे जेमां एवी स्त्री रूपी नदीने विषे जगतने विषे कया कया पुरुषो नथी डुबता ॥ १२९ ॥

विसय जलं मोह कलं ॥ विलास बिब्वोय 'जलयरा इस्स' ॥

मय मयरं उत्तिन्ना ॥ तारुन्नमहस्सवं धीरा ॥ १३० ॥

धीर पुरुषो, विषय रूप जलवाला, अने मोह रूपी कादववाला, अने विलास अने अभिमान रूपी जलचर वाला, मद रूपी मगरवाला, एवा जुवानी रूपी समुद्रने तरी गया ॥ १३० ॥

अप्रिंतर बाहिरए ॥ सब्बे संगे तुमं विवञ्छेहिं ॥

कय कारिय णुमईहिं ॥ कायमणो वाय जोगेहिं ॥ १३१ ॥

पयजे.

होय
जायछे

॥ १९ ॥

કરવું, કરાવવું અને અનુમોદવા રૂપ વ્રણ કરણવડે અને મન, વચન, કાયાના જોગોવડે અભ્યંતર અને બાહિર એવા સર્વે સંગોને તું ત્યાગ કર. ॥ ૧૩૧ ॥

સંગ નિમિત્તં મારઈ ॥ જ્ઞાણ શ્રલિયં કરેઈ ચોરિકં ॥

સેવઈ મેહુણ મિહં ॥ અપ્પરિમાણં કુણઈ જીવો ॥ ૧૩૨ ॥

પ્રસંગ પડે સંગના હેતુથી જીવને મારે, જૂઠું ઘોલ, ચોરી કરે, મથૂન સેવે, અને જીવ ઇચ્છાનું અપરિમાણ કરે (પરિગ્રહનું પરિમાણ ન કરે) ॥ ૧૩૨ ॥

સંગો મહા જયં જં ॥ વિદેમિ ॥ સાવણ સંજ્ઞેણં ॥

પુત્તેણ દિણ શ્રઙ્ગમિ ॥ મુણિવઈ કુંચિણ જહા ॥ ૧૩૩ ॥

સંગ મોટા ધયનું કારણ છે, કેમકે પુત્રે દ્રવ્ય ચોરે છતે શ્રાવક કુંચિક શેઠે મુનિપતી રૂપીને ઘહેમથી પીડા ઉપજાવી ॥ ૧૩૩ ॥

સવ્વગ્ગંથ વિમુક્કો ॥ સીઝ્જૂન પસંતચિત્તો ય ॥

જં પાવઈ મુત્તિસુહં ॥ ન ચક્કવટ્ટી વિ તં લહઈ ॥ ૧૩૪ ॥

બાહ્ય અને અભ્યંતર પરિગ્રહથી મુક્ત, શીતલ પરિણામવાલો, અને ઉપશાંત ચિત્તવાલો એવો પુરુષ જેવું નિર્લોભપણાનું સુખ પામે તે સુખ ચક્રવર્તિ પણ ન પામે ॥ ૧૩૪ ॥

निस्सहस्सेह महवयाइं ॥ अस्कं निवण गुणाइं ॥

उवहमंति य ताइं ॥ नियाण सद्धेण मुणिणो वि ॥ १३५ ॥

शल्य रहित पुष्पने महाव्रतो अखंड होय अने अतिचार रहित होय; ते महाव्रतोने नियाण शल्यवडे मुनोयो पण उपघात फमाडे छे ॥ १३५ ॥

अह राग दोस गप्रंच ॥ मोहगप्रं च तं जवे तिविदं ॥

धम्मठं हीण कुलाइं ॥ पण्णं मोह गप्रं तं ॥ १३६ ॥

ते नियाण शल्य राग गर्भित, द्वेष गर्भित अने मोह गर्भित ए रीते त्रण प्रकार थाय छे; धर्मेने काजे हीण कुलादिकनी प्रार्थना करे ते मोह गर्भित नियाणुं समजवुं. ॥ १३६ ॥

रागेण गंगदत्तो ॥ दोसेण विस्सज्जूमाईया ॥

मोहेण चंडपिंगल ॥ माईया हुंति दिठंता ॥ १३७ ॥

राग नियाणाने माटे गंगदत्त, अने द्वेष नियाणाने माटे विश्वभूति (महावीर स्वामिनो जीव) अने मोह नियाणे चंडपिंगल आदि दृष्टांत प्रसिद्ध छे ॥ १३७ ॥

अगणिय जो मोस्क सुइं ॥ कुणइ नियाणं असार सुइ हेउं ॥

सो कायमणि कएणं ॥ वेरुलिय मणिं पणासेइ ॥ १३८ ॥

જે મોક્ષના સુખને અવગૂણીને અસાર સુખનું કારણ એવું નિયાણું કરે તે પુરુષ કાચમણિને માટે વૈદ્ય
રત્નને નાશ કરે છે ॥ ૧૩૮ ॥

ડુસ્કરકય કમ્મસ્કય ॥ સમાહિ મરણં ચ બોહિલાન્નો ય ॥

એયં પહેયઘં ॥ ન પઢ્ઢણિચ્ચં તનુ અન્નં ॥ ૧૩૯ ॥

દુઃસ્વપ્ન અને કર્મફળ સમાધિ મરણ અને બોધી વીજનો લાભ એટલાં વાનાંની પ્રાર્થના કરવી એટલે ઇ-
ચ્છવાં તેથી વીજું કંઈ માગવું નહિ ॥ ૧૩૯ ॥

ઝપ્પિય નિયાણ સદ્ધો ॥ નિસિન્નત્ત નિયત્તિ સમિય ગુત્તીહિં ॥

પંચ મહવ્વય રક્કં ॥ કય સિવ સુરક્કં પસાહેઈ ॥ ૧૪૦ ॥

નિયાણ શલ્યને ત્યાગ કરીને રાત્રિ ભોજનથી નિવૃત્તિ કરી પાંચ સમિતિ ને ત્રણ ગુપ્તિ કરીને સહિત
પંચ મહાવ્રતની રક્ષા કરે તે મોક્ષ સુખને સાધે છે. ॥ ૧૪૦ ॥

ઈંદિય વિસય પ્સન્તા ॥ પમંતિ સંસાર સાયરે જીવા ॥

પસ્કિવ્વ છિન્ન પસ્કા ॥ સુસીલ ગુણ પેહુણ વિહુણા ॥ ૧૪૧ ॥

ઈન્દ્રિયોના વિષયમાં આસક્ત થઈ જાય જીવો સુશીલ ગુણ રૂપ પીછાં વિનાના અને હેદાણી પાંચવાળા પક્ષી-
ઓની પેઠે સંસાર સાગરમાં પડે છે ॥ ૧૪૧ ॥

न लहइ जहा लिहंतो ॥ सुहृद्वियं अद्वियं रसं सुणन ॥

सोसइ तालुय रसियं ॥ विलिहंतो मन्नए सोस्कं ॥ १४१ ॥

जेम श्वान (कुतरो) हाडकाना रमने सुखे सुखे चाटतो थको खरं सुख नथी पामतो अने ताळवानो रस शोषवेछे पण ते चाटतो सुख माने छे ॥ १४२ ॥

महिलाय संग सेवि ॥ न लहइ किंचिवि सुहं तहा पुरिसो ॥

सो मसए वरान ॥ सय काय परिस्समं सुस्कं ॥ १४३ ॥

तेम स्त्रीओना संगने सेवनार पुरुष कंइ पण सुख पामतो नथी तोपण पोताना शरीरनुं पारिश्रम थाय छे तेनेज ते बापडो सुख माने छे ॥ १४३ ॥

सुठु विमग्गिजंतो ॥ कळवि केलीइ नळि जह सारो ॥

इंदिय विसएसु तहा ॥ नळि सुहं सुठु वि गविठं ॥ १४४ ॥

घणुंए मागतां छतां केलना गर्भमां कोइ ठेकाणे सार नथी तेम इंद्रियोना विषयोमां घणुंए शोध्युं छतुं कंइ सुख नथी मलतुं ॥ १४४ ॥

सोएण पवसिय पिया ॥ चस्कूराएण माहुरो वणिन ॥

घाणेण राय पुतो ॥ निहनु जीहाइ सोदोसो ॥ १४५ ॥

શ્રોત ઈન્દ્રિયે પરદેશ ગણલા સાર્થવાહની સ્ત્રી, ચક્ષુના રાગવડે મથુરાનો વાણિયો, ધ્રાણને વશે (ગંધ પ્રિય) રાજપુત્ર અને જીવ્હાને રમે સોદાસ રાજા હણાયો ॥ ૧૪૫ ॥

ફાસિંદિણ દુઘો ॥ નઘો સોમાલિયા મહીયાલો ॥

એકિક્કેણ વિનિહયા ॥ કિં પુણ જે પંચસુ પસત્તા ॥ ૧૪૬ ॥

ફરસ ઈન્દ્રિયે દુષ્ટ સોમાલિકાનો રાજા નાશ પામ્યો; અકેકે વિષયે ^{પણ} વધા નાશ પામ્યા તો જે પાંચે ઈન્દ્રિયમાં આસક્ત હોય તેનું શું કહેવું ॥ ૧૪૬ ॥

વિસયા વિસ્કો નિવરુઝ ॥ નિરવિસ્કો તરુઝ દુત્તર જવોહં ॥

દેવી દીવ સમાગય ॥ જ્ઞાનઞ્ચગા દુન્નિ દિઠંતા ॥

જ્ઞાનઞ્ચ જુયલં ચ જ્ઞણિયં ચ ॥ પાઠાંતરં ॥ ૧૪૭ ॥

વિષયની અપેક્ષા કરનારો માણસ દુસ્તર એવા ભવસમૂદ્ર પ્રતે પડે અને વિષયથી નિર્પેક્ષ હોય તે તરે; (આ ઉપર) રત્ન દ્વિપર્ની દેવીને પ્રલ્હાદા બે ભાઈ ૧. જીનપાલિત ૨. જીન રક્ષિત તેનાં દૃષ્ટાંત જાણવાં અથવા બે ભાઈનું દ્રષ્ટાંત કહ્યું છે ॥ ૧૪૭ ॥

ઢલિયા અવય સ્કંતા ॥ નિરાવયસ્કા ગયા અવિગ્ધેણં ॥

તમ્હા પવયણ સારે ॥ નિરાવયસ્કેણ હોયવં ॥ ૧૪૮ ॥

भक्त

॥ २२ ॥

रागनी अपेक्षा कीधी ते छल्या अने जे निर्पेक्ष थया ते निर्विघ्नपणे ठामे पहोंच्या ते कारण माटे प्रव-
चनसारने विषे निपुण माणसे रागने विषे निर्पेक्ष थवुं ॥ १४८ ॥

विसए अवयस्कंता ॥ परंतु संसार सायरे घोरे ॥

विसए सु निराधिका ॥ तरंति संसार कंतारं ॥ १४९ ॥

विषयनी आसक्ति धरतां माणसो घोर संसार सागरने विषे पडे छे अने विषयमां निर्पेक्ष पुरुषो संसार
रुपी अटवीने ओलंगी जाय छे ॥ १४९ ॥

ता धीर धिइ बलेणं ॥ दुइंते दमसु इंदिय मइंदे ॥

तेणुस्कय पन्निवस्को ॥ हराहि आराहण पन्नागं ॥ १५० ॥

तेथी हे धीर पुरुष धीरज रुपी बलवडे करीने दुर्दान एवा इंदिय रूप सिद्धने दम; ने तेणे करीने अंत-
रंग वैरी रूप राग अने द्वेषनो क्षय कर्यो छे जेणे एवो तुं आराधना पताकाने ले ॥ १५० ॥

कोहाइण विवागं ॥ नाऊण य तेसि निगहेण गुणं ॥

निगिणह तेण सु पुरिस कसाय कलिणो पयत्तेण ॥ १५१ ॥

क्रोधादिकना विपाकने जाणीने अने तेना निग्रहवडे गुण जाणीने हे सुपुरुष ! प्रयत्नवडे कषायरुपी
क्लेशनो निग्रह कर ॥ १५१ ॥

पयन्नो.

॥ २२ ॥

જં અઈ તિસ્કં ડુસ્કં ॥ જં ચ સુદં નુત્તિમં તિલોદ્દા ॥
તં જાણ કસાયાણં ॥ વુદ્ધિ સ્કય હેનયં સવં ॥ ૧૫૨ ॥

જે ત્રણ જગતને વિષે અતિ તીવ્ર દુઃખ છે અને જે ઉત્તમ મુખ છે તે સર્વ અનુક્રમે કપાયનિ દુદ્ધિ અને
ક્ષયનું કારણ સમજ ॥ ૧૫૨ ॥

કોહેણ નંદમાઈ ॥ નિહ્યા માણેણ ફરસરામાઈ ॥

માયાએ પંદુ રચ્યા ॥ લોહેણં લોહણંદાઈ ॥ ૧૫૩ ॥

ક્રોધવડે નંદ વિગેરે, અને માનવડે ફરથુરામાદિ, માયાવડે પંદરજ્ઞા અને લોભવડે લોહનંદાદિ દુઃખ
પામ્યા ॥ ૧૫૩ ॥

ઇયનવણસામય પા, ણણ ॥ પઢહાયંમિ ચિત્તંમિ ॥

જાનં સુનિવ્વુંનં સો, પાણણ વ પાણિયં તિસિન ॥ ૧૫૪ ॥

આ ઉપદેશ રૂપ અમૃત પાનવડે મોક્ષ પાણી ચિત્ત વિષે જેમ તરસ્યો માણસ પાણી મેલવીને નિરાંતે
થેસે તેમ તે શિષ્ય અતિશે નિવૃત્ત થયો છતો કહે છે ॥ ૧૫૪ ॥

ઇચ્છામો અણુસઠિં જંતે જવ પંક તરણ દઢ લઠિં ॥

જં જહ નુત્તં તં તહ ॥ કરેમિ વિણયણનં જણઈ ॥ ૧૫૫ ॥

લોભ નંદી વિગેરે

શિવલક્ષ્ય છે

भक्त

॥ २३ ॥

प्रकारे

हे भगवन् हुं भव रूपी कादव ओलंगवाने दृढ लाकडी समान तमारी शिक्षाने इच्छुं छुं; जे जेम आपे कछुं ते तेम हुं कछं एम विनयथी नमेलो ते कहे छे ॥ १५५ ॥

जइ कहवि असुहकम्भो ॥ दएण देहंमि संजवे वियणा ॥

अइवा तएहाइयां ॥ परीसहा से उदीरिआ ॥ १५६ ॥

जो कोइ अथुभ कर्मना उदये करीने शरीरने विषे वेदना अथवा तरश विगेरे परिसहो संभवे तेमने उदीरे ॥ १५६ ॥

निहं महरुं पढ्हायणिअं ॥ हिययंगमं अणलियं च ॥

तो सेहावेयवो ॥ सो स्कवन पसवतेण ॥ १५७ ॥

स्निग्ध, मधुर, हरखनुं करनार, हृदयने गमतुं, अने साचुं वचन कहेता एवा आचार्ये (आराधक साधु) तेने सहन करे एम करवुं ॥ १५७ ॥

संजरसु सुयणुजं ॥ तं मध्यंमि चनबिहस्स संघस्स ॥

बूढा महा पइसा ॥ अहयं आराहइस्सामि ॥ १५८ ॥

हे सत् पुरुष, तमे संभारी आपो के चतुर्विध संघना मध्ये मोटी प्रतिज्ञा में करी ते हुं आराधीश ॥ १५८ ॥

पयनो.

॥ २३ ॥

अरहंत सिद्ध केवली ॥ पञ्चस्कं सद्य संघ सखिस्स ॥

पञ्चस्काणस्स कयस्स ॥ जंजणं नाम को कुणइ ॥ १५ए ॥

अरिहंत, सिद्ध, केवली अने सर्व संघनी साखे प्रत्यक्ष जे पञ्चस्काण कयुं तेनुं भागवुं कोण करे ॥

जालुंकिए करुणं ॥ खड्गंतो घोर वेयणा तो वि ॥

आराहणं पन्निवन्नो ॥ जाणेण अवंति सुकुमालो ॥ १६० ॥

शियालणीए अतिशय खरातो, घोर वेइना पापतो पण ध्यानवडे अवंति सुकुमाल आराधना पाम्यो ॥

मुग्गिल्ल गिरिंमि सुकोसलो वि ॥ सिद्धं दश्यन्तं जयवं ॥

वग्ंधीए खड्गंतो ॥ पन्निवन्नो उत्तमं अहं ॥ १६१ ॥

चित्रकुट पर्वतने विषे सिधार्थ (मोक्ष) ते छे प्यारुं जेने एवो भगवान् सुकोमल पण वाघणवडे खरातो मोक्ष प्रत्ये पाम्यो ॥ १६१ ॥ •

गुढे पान्धव गन्तं ॥ सुबंधुणा गोमए पलिवियंमि ॥

रुद्धंतो चाणक्यो ॥ पन्निवन्नो उत्तमं अहं ॥ १६२ ॥

गोकुलमां पादोपगम अणशणवाला सुबंधु मंत्रिए छाणां सलगावे छेते दाइतो एवो चाणाक्य ते उत्तम अर्थने (आराधकपणाने) पाम्यो ॥ १६२ ॥

અત્ત

॥ ૨૪ ॥

અવલંબિનણ સત્તં તુમેંપિ તા ધીર ધીરયં કુણસુ ॥

જાવે સુ ય નેગુણં ॥ સંસાર મહા સમુદસ્સ ॥ ૧૬૩ ॥

તે માટે સત્ત્વને અવલંબીને તું પણ હે ધીર પુરુષ ધીરજપણું ધર અને સંસાર મહા સમુદ્રનું નિર્ગુણપણું ધાર ॥

જંમ જરા મરણ જલો ॥ અણાઈમં વસણ સાવયા ડણો ॥

જીવાણ ડુસ્ક હેતું ॥ કઠં રહો જવ સમુદ્ધો ॥ ૧૬૪ ॥

જન્મ, જરા અને મરણ સ્ત્રી પાણી હે જેમાં, અનાદિ દુઃખસ્ત્રી શ્વાપદવડે ગ્યાહ અને જીવોને દુઃખ નો હેતુ એવો થવ સમુદ્ર તે ઘણોજ કઠિનો કરનારો અને રુદ્ધ છે ॥ ૧૬૪ ॥

ધન્નોહં જેણ મણ ॥ અણોર પારંમિ જવ સમુદ્ધમિ ॥

જવ સય સહસ્સ ડુલ્લહં ॥ લહં સહંમ્મ જાણ મિણં ॥ ૧૬૫ ॥

હું ધન્ય હું, જે કારણ માટે મેં અપાર થવ સમુદ્રને વિષે લલ્લો થવે પણ પામવાને દુર્લભ એવું સદ્ધર્મસ્ત્રી આ જ્ઞાન (વહાણ) પામ્યું ॥ ૧૬૫ ॥

એવસ્સ પમાવેણં ॥ પાલિચ્છં તસ્સ સહ પયત્તેણં ॥

જન્મં તરેવિ જીવા ॥ પાવંતિ ન ડુસ્ક દોગચ્ચં ॥ ૧૬૬ ॥

પયસો.

અને

॥ ૨૪ ॥

સ્મૃતિ અને પ્રયત્નવડે પાલેલા સ્વર્ગીયો જન્માંતરને વિષે પણ દુઃખ અને દારિદ્ર
ન પામે ॥ ૧૬૬ ॥

ચિંતામણી અનુદ્યો ॥ એય મનુદ્યોય કપ્પ રુસ્કતિ ॥

એસો પરમો મંત્રો ॥ એયં પરમામયં જ્ઞાન ॥ ૧૬૭ ॥

આ ધર્મ અપૂર્વ ચિંતામણી રત્ન છે, અને વલી આ અપૂર્વ કલ્પવૃક્ષ છે, આ પરમ મંત્ર છે, વલી અર્હિઆં
આ ધર્મ પરમ અમૃત સમાન છે ॥ ૧૬૭ ॥

ઐહ મણિ મંદિર સુંદર ॥ ફરંત જિણગુણ નિરંજણ જોન ॥

પંચ નમુકાર સમે ॥ પાણે પણમ્મ વિસદ્યેહ ॥ ૧૬૮ ॥

હવે મણિમય મંદિર અને સુંદર સ્ફુરાયમાન જિનગુણરૂપ નિરંજન ઉદ્યોત છે જેને વિષે એવો તે વિનયવંત
થકો પંચ નમસ્કાર સહિત પ્રાણોને સાગ કરે ॥ ૧૬૮ ॥

પરિણામ વિસુંઢીએ ॥ સોહમ્મે સુરવરો મહિઢીએ ॥

આરાહિઢણ જાયહ ॥ જત્ત પરિસં જહસં સો ॥ ૧૬૯ ॥

તે પુરુષ શક્ત પરિજ્ઞાને જંઘમ્ય થકી આરાધીને પરિણામની વિદ્યુદ્ધિવડે સૌધર્મ દેવલોકને વિષે મહદ્દિ-
ક દેવતા થાય ॥ ૧૬૯ ॥

उक्तोसेण गिहठो ॥ अञ्जुय कप्पंमि जायइ अमरो ॥

निघाण सुहं पावइ ॥ साहू सब्ब सिद्धिं वा ॥ १७० ॥

उत्कृष्टपणे भक्त परिज्ञा आराधीने गृहस्थ अच्युत नामना बारमा देवलोकने विषे देवता थाय अने जो साधु होय तो उत्कृष्ट मोक्षतुं सुख पामे अथवा तो सर्वार्थ सिद्धने विषे जाय ॥ १७० ॥

इय जोइसर जिणवीर ॥ जइ जणियाणुस्सरिणी मिशमो ॥

जत्तपरिस्सं धन्ना ॥ पढंति ज्ञावंति सेवंति ॥ १७१ ॥

ए रीति योगीश्वर श्री जिन वीरस्वामि अने भद्र एवा तिर्थंकर देवे भाषेलाने अनुसारे आ भक्त परिज्ञा पयन्नो जेओ भणेछे, भावेछे अने सेवछे तेओ धन्य छे ॥ १७१ ॥

सत्तरिसयं जिणाणं व ॥ गाहाणं समयखित्त पप्पत्तं ॥

आराहतो विहिणा ॥ सासय सोस्कं लइइ मोस्कं ॥ १७२ ॥

मनुष्य क्षेत्रने विषे अने एकमो सित्तेर तिर्थंकरोनो पेडे, एकमो सित्तेर गाथाओ कही छे; तेने विधिपूर्वक आराधन करतो शाश्वतुं सुख जे मोक्ष ते प्रत्ये पामे ॥ १७२ ॥

॥ इति श्री जत्त परिन्ना सम्मत्ता. ॥

चउसरण पयन्नो.

सावङ्गजोग विरई, उक्किन्नण गुणवत्तु अ पम्पित्ति ॥

स्वत्तियस्स निंदणा वण, तिगिच्च गुण धारणा चेव ॥ १ ॥

पाप व्यापारथी निवर्तवा रूप सामायक नामे पहेलुं आवश्यक, चौवीस तिर्थकरना गुणानुं उत्कर्तन करवारुप चउविस्सथो नामनुं बीजुं आवश्यक, गुणवंत गुरुनी वंदना रूप वंदनक नामनुं वीजु आवश्यक, ला-गेला अतिचार रूप दोषनी निंदारुप प्रतिक्रमण नामनुं चौथु आवश्यक, भाव या एदले आत्माने भारे दुषण लागेलुं तेने मटाडवा रूप काउसग्ग नामनुं पांचमुं आवश्यक, अने गुणने धारण करवा रूप पच्चत्ताण नाम-नुं छहुं आवश्यक. ए छ आवश्यक निश्चे करी कहेवायछे ॥ ५ ॥

चारित्तस्स विसोही, कीरइ सामाइएण किल इहयं ॥

सावङ्गेयर-जोगाण, वङ्गणा-सेवणत्तु ॥ २ ॥

आ जिनशासनमां सामायकवडे करी निश्चे चारित्रनी विशुद्धि कराय छे, ते सावद्य योगने साग कर-वाथी अने निर्वद्य योगने सेववाथी थाय छे ॥ २ ॥

દસણયાર વિસોદી, ચતુર્વીત્તાયત્તણ કિણ્ણુય ય ॥

અચ્ચપ્પેત્ત ગુણ કિત્તણ, રુવેણં જિણવરિંદાણં ॥ ૩ ॥

દર્શનાચારની વિશુદ્ધિ ચરુવેસથયા (ભોગસ્થ) વડે કરાય છે, તે જિનેશ્વર ભગવાનોના અતિ અદ્ભૂત ગુણના કિર્તનરૂપ ચોવિસે જિનની સ્તુતિવડે થાય છે ॥ ૩ ॥

નાણાઝઆન ગુણા, તસ્સંપન્ન પન્નિવત્તિકરણાન ॥

બંદણ એણં વિહિણા, કીરણ સોહીન તેસિં તુ ॥ ૪ ॥

જ્ઞાનાદિક જે ગુણો તેવડે કરી સદિત ગુરુ મહારાજને વિધિપૂર્વક વંદન કર્યારૂપ, ત્રીજા વંદન નામના આવશ્યકે જ્ઞાનાદિક ગુણોની શુદ્ધિ કરાય છે ॥ ૪ ॥

સ્વલિઅસ્સય તેસિં પુણો, વિહિણા જં નિંદણાઝ પન્નિક્કમણં ॥

તેણ પન્નિક્કમણેણં, તેસિં પિ ય કીરણ સોહી ॥ ૫ ॥

બલી તે જ્ઞાનાદિકની આશાતનાની નિંદાદિક વિધિવડે કરવી તે પ્રતિક્રમણ કહેવાય, તે પ્રતિક્રમણવડે તે જ્ઞાનાદિક ગુણોની શુદ્ધિ કરાય છે ॥ ૫ ॥

ચરણાઝયાઝયાણં, જહ્ઠ્ઠમં વણ તિગિહ્ઠ રુવેણં ॥

પન્નિક્કમણા સુહણં, સોદી તહ કાનુસ્સગ્ગેણં ॥ ૬ ॥

चारित्रादिकના અતિચારોની પ્રતિક્રમણવડે શુદ્ધિ ન થઈ હોય તેમની ગુણદાના ઓમડ સરસા અનુક્રમે
આવેલા પાંચમા કાઠસંગ નામની આવશ્યકવડે શુદ્ધિ થાય છે ॥ ૬ ॥

ગુણધારણ રૂવેણં, પચ્ચસ્કાણેણ તવડઞ્ચારસ્સ ॥

વિરિઆયારસ્સ પુણો, સદ્દેહિવિ કીરણે સોહી ॥ ૭ ॥

ગુણના ધારણ કરતા રૂપ પચ્ચસ્કાણે કરી તપના અતિચારની અને વહી વિર્યાચારની સર્વ આવશ્યકે ક-
રી શુદ્ધિ કરાય છે ॥ ૭ ॥

ગય વસહ સીહ અન્નિસેઅ, ઢામ સસી દિણયરં ઝયં કુન્નં ॥

પન્નમસર સાગર વિમાણ, જ્ઞવણ રયણુચ્ચય સિદ્ધિં ચ ॥ ૮ ॥

હાથી, વૃષભ, મિંહ, અભિષેક, માલા, ચંદ્રમા, સૂર્ય, ધજા, કલ્લસ, પદ્મસરોવર, સાગર, (દેવગતિમાંથી
આવેલા તિર્થકરોની માતા) વિમાન; અને (નરકમાંથી આવેલા તિર્થકરોની માતા) ભવન દેસે, રત્નનો ઢગલો અને
અગ્નિ, એ ચતુદ સ્વપ્ન સર્વ તિર્થકરોની માતા તેમને ગર્ભમાં આવતાં દેસે ॥ ૮ ॥

અમરિંદ નરિંદ મુણિંદ, વંદિઅં વંદિનં મહાવીરં ॥

કુસલાણુબંધિ બંધુર, મદ્ધયણં કિન્તેહસ્સામિ ॥ ૯ ॥

દેવતાના ઇંદ્ર, ચક્રવર્તિ રાજા, અને મુનિશ્વરોણ વાંદેલા એવા મહાવીરસ્વામિને વાંદીને મોક્ષને પમાડનાર
સુંદર ચડસરણ નામનું અધ્યયન કહીશ ॥ ૯ ॥

ચડસરણ ગમણ ડુક્કર, ગરિહા સુકમાણુ મોયણા ચેવ ॥

એસ ગણો અણવરયં, કાયવો કુસલહેનત્તિ ॥ ૧૦ ॥

ચાર સરણ કરવાં, પાપ કાર્યોની નિંદા કરવી, અને નિશ્ચે મુકુતની અનુમોદના કરવી આ ત્રણ વસ્તુ
મોક્ષનું કારણ છે માટે નિરંતર કરવી ॥ ૧૦ ॥

અરિહંત સિદ્ધ સાધુ, કેવલિકહિન સુહાવહો ધમ્મો ॥

એ ચડરો ચડગર, હરણા સરણ લહઈ ધત્તો ॥ ૧૧ ॥

અરિહંત, સિદ્ધ, સાધુ, અને કેવલીએ કહેલો સુસ્ત આપનાર ધર્મ, આ ચાર શરણ છે તે ચાર ગતિને નાશ
કરનાર છે અને તે ભાગ્યશાલી પુરુષ પામે છે ॥ ૧૧ ॥

અહમો જિણત્તિ ત્તરુ, હરંત રોમંચ કંચુઅ કરાલો ॥

પહરિસપણન મ્મીસં, સીસંમિ કયંજલો ત્તણઈ ॥ ૧૨ ॥

હવે તે પુરુષ તિર્થંકરની ભક્તિના સમુદે કરી ઉઢઢનાં રુવાંટારુપ બહુતરે કરી ભયંકર તેવો ઘણા હરણ
અને સ્નેહ મહિત મસ્તકને ઘિપે બે હાથ જોડી આ પ્રમાણે કહે ॥ ૧૨ ॥

રાગદોસારીણં, હંતા કમઢગાઙ અરિહંતા ॥

વિસય કસાયારીણં, અરિહંતા હંતુ મે સરણં ॥ ૧૩ ॥

રાગ અને દ્વેષરૂપ વૈરીઓના હણનાર, અને આઠ કર્માદિક શત્રુના હણનાર, વિષય કષાયાદિક વૈરીઓના હણનાર એવા અરિહંત ભગવાન મને શરણ હો. ॥ ૧૩ ॥

રાયસિરિ મવકમિત્તા, તવ નરણં ડુઝરં અણુચરિત્તા ॥

કેવલ સિરિ મરહંતા, અરિહંતા હંતુ મે સરણં ॥ ૧૪ ॥

રાજ્ય લક્ષ્મિને ત્યાગ કરીને દુષ્કર તપ અને ચારિત્રને સેવીને કેવલ જ્ઞાન રૂપ લક્ષ્મિને યોગ્ય એવા અરિહંતો મને શરણ હો ॥ ૧૪ ॥

થુઙ્ગ વંદણ મરહંતા, અમરિદં નરિદં પૂઅમરહંતા ॥

સાસય સુહ મરહંતા, અરિહંતા હંતુ મમ સરણં ॥ ૧૫ ॥

સ્તુતિ અને વંદન કરવાને યોગ્ય એવા, હિંદ્ર અને ચક્રવર્તિની પુજાને યોગ્ય એવા, આશ્વત સુખ પામવાને યોગ્ય એવા અરિહંતો મને શરણ હો ॥ ૧૫ ॥

પરમણગયં મુણંતા, જોહંદ મહંદ જાણ મરહંતા ॥

ધમ્મકહં અરહંતા, અરિહંતા હંતુ મે સરણં ॥ ૧૬ ॥

વીજાના મનમાં રહેલી વાતને જાણનારા, અને યોગિશ્વરને મહેદ્રને ધ્યાન કરવા યોગ્ય વઢી ધર્મ કથાને કહેવા યોગ્ય એવા અરિહંત ભગવાન મને શરણ હો ॥ ૧૬ ॥

સઘજિઆણ મહિંસા, અરિહંતા સઘવયજ મરહંતા ॥

બંજવય મરહંતા, અરિહંતા હંતુ મે સરણં ॥ ૧૭ ॥

સર્વ જીવોની દયાપાલવી તેને યોગ્ય, સત્ય વચનને યોગ્ય, (વઢી) બ્રહ્મચર્ય પાલવાને યોગ્ય એવા અરિહંતો મને શરણ હો ॥ ૧૭ ॥

નુસરણમવસરિતા, ચનુત્તીસં અસસણ નિસેવિતા ॥

ધમ્મકહંચ કહંતા, અરિહંતા હંતુ મે સરણં ॥ ૧૮ ॥

સમવસરણમાં બેશીને ચોત્રીમ અતિશયે કરીને સહિત ધર્મ કથાને કહેતા એવા અરિહંતો મને શરણ હો ॥ ૧૮ ॥

એગાઈ ગિરા એમે, સંદેહે દેહિણં સમં હિતા ॥

તિહુઅણ મણુ સાસંતા, અરિહંતા હંતુ મે સરણં ॥ ૧૯ ॥

એક વચને કરી પ્રાણીઓના અનેક સંદેહોને એક કાળે છેદી નાશતા અને વ્રજ જમતને શિક્ષા (ઉપદેશ) આપતા એવા અરિહંત ભગવાન મને શરણ હો. ॥ ૧૯ ॥

વયણા મણ જીવણં, નિવાવંતા ગુણેસુ ઠાવંતા ॥

જિઅલોઅ મુહરંતા, અરિહંતા હંતુ મે સરણં ॥ ૨૦ ॥

(પોતાના) વચનામૃતવડે જગતને શાંતિ પમાડતા, અને ગુણોમાં સ્થાપતા, (વઢી) જીવ લોકનો ઉદ્ધાર કરતા એવા અરિહંત મને શરણ હો ॥ ૨૦ ॥

અચ્છપ્પુઅ ગુણવંતે, નિયજસ સસહર પહાસિઅ દિઅંતે ॥

નિયય મણાઢ અણંતે, પન્નિવન્નો સરણમરિહંતે ॥ ૨૧ ॥

અતિ અદ્ભૂત ગુણવાળા, અને પોતાના યશરૂપ ચંદ્રવડે સર્વ દિશાઓના અંતને શોભાવ્યા છેજેએવા શાશ્વત અનાદિ અનંત એવા અરિહંતોને શરણપણે મે અંગિકાર કર્યા. ॥ ૨૧ ॥

ઝણિય જર મરણાણં, સમત્ત ડુક્કત્ત સત્ત સરણાણં ॥

તિહુયણ જણ સુહયાણં, અરિહંતાણં નમો તાણં ॥ ૨૨ ॥

તજ્યાં છે જરા અને મરણ જેણે, અને વધા દુઃખથી પીડાણા પ્રાણીઓને શરણભૂત એવા, અને વ્રણ જગતના લોકને સુખ આપનાર એવા તે અરિહંતોને (મહારો) નમસ્કાર હો ॥ ૨૨ ॥

અરિહંત સરણ મલ્લ સુહિ, લલ્લ સુવિસુહ્ સિહ્લ બહુમાણો ॥

પણયસિર રંહ્ય કર કમલ, સેહરો સહરિસં જ્ઞણઢ ॥ ૨૩ ॥

મને

અરિહંતના શરણથી કર્મરૂપ મેલની શુદ્ધિ પામ્યું છે અતિ શુદ્ધ સિદ્ધમાં બહુ માન જેણે એવો, અને તેથી નમેલા મસ્તક પર કર્યો છે હસ્તરૂપ કેમળનો દોડો જેણે અર્થાત્ મસ્તકે અંજલી કરી છે જેણે એવો હઝવા કાંઈ જીવ હર્ષ સહિત સિદ્ધિ શરણ કહે ॥ ૨૩ ॥

કમ્મઠસ્કર્ય સિદ્ધા, સાહાવિશ્ર નાણ દંસણ સમિદ્ધા ॥

સઘઠ લલિ સિદ્ધા, તે સિદ્ધા હુંતુ મે સરણં ॥ ૨૪ ॥

આઠ કર્મનો ક્ષય કરીને સિદ્ધ થઈલા, અને સ્વભાવિક જ્ઞાન દર્શનની સમૃદ્ધિ યાત્રા વળી સર્વ અર્થની લલિઓ સિદ્ધ થઈ છે જેમને તે સિદ્ધો મને શરણ હો ॥ ૨૪ ॥

તિશ્રલોશ્ર મન્નયઠા, પરમ પયઠા અર્ચિંત સામઠા ॥

મંગલ સિદ્ધ પયઠા, સિદ્ધા સરણં સુદ પસઠા ॥ ૨૫ ॥

પ્રણ ભુવનના મથાળે રહેલા, અને પરમપદ ઇટલે મોક્ષમાં રહેલા, વળી અર્ચિત સામર્થ્યવાળા, અને મંગલભૂત સિદ્ધ પદમાં રહેનાર, અને અનંત સુખે કરી પ્રશસ્ત એવા સિદ્ધો મને શરણ હો ॥ ૨૫ ॥

મૂલુસ્કયપન્નિવસ્કા, અમૂઢલસ્કા સજોગિપચ્ચસ્કા ॥

સાહાવિશ્રત્તસુસ્કા, સિદ્ધા સરણં પરમ મુસ્કા ॥ ૨૬ ॥

મૂઢથી ઉઘાંડી નાચ્યા છે રાગ દ્વેષ રૂપ શત્રુ જેમણે અને અમૂઢ લક્ષવાળા, વળી કેવળીઓ જેમને દેસી

શકે છે એવા, સ્વાભાવિક મુખ જેમણે ગ્રહણ કર્યું છે એવા ઉત્કૃષ્ટ મોક્ષવાળા સિદ્ધો (મને) શરણ હો. ॥૨૬॥

પમિપીલ્લિઅ પમિણીઆ, સમગ્ગ જ્ઞાણગિ દઢ્ઢ જ્ઞવ બીઆ ॥

જોઈસર સરણીઆ, સિદ્ધા સરણં સમરણીયા ॥ ૨૭ ॥

રાગાદિક શત્રુઓનો તિરસ્કાર કર્યો છે જેમણે એવા વઢી સમગ્ર ધ્યાનરૂપ અગ્નિ એ વાળ્યું છે ભવનું बीज જેમણે એવા અને યોગિશ્વરો એ આશ્રય કરવા યોગ્ય અને ભવ્ય પ્રાણીઓ એ સ્મરણ કરવા યોગ્ય એવા સિદ્ધો મને શરણ હો ॥ ૨૭ ॥

પાવિઅ પરમાણંદા, ગુણનીસ્સંદા વિદીન્ન જ્ઞવકંદા ॥

લહુઈ કય રવિચંદા, સિદ્ધા સરણં સ્વવિઅ દંદા ॥ ૨૮ ॥

પમાદયો છે આતંદ જેમણે, અને ગુણનો માર છે જેમાં, વઢી નાશ કર્યો છે ભવરૂપ કંદ જેમણે, અને કેવલજ્ઞાનના પ્રકાશવડે ચંદ્ર અને સૂર્યને થોડા પ્રભાવવાળા કરી દીધા છે, વઢી યુદ્ધ આદિ વલેશનો નાશ કર્યો છે જેમણે એવા સિદ્ધો મને શરણ હો ॥ ૨૮ ॥

નવલહ પરમં વંજ્ઞા, હલ્લહલંજ્ઞા વિમુક્ક સંરંજ્ઞા ॥

જુવણ ઘર ધરણ સ્વંજ્ઞા, સિદ્ધા સરણં નિરારંજ્ઞા ॥ ૨૯ ॥

પામ્યું છે ઉત્કૃષ્ટ જ્ઞાન જેમણે એવા, વઢી મોક્ષરૂપ દુર્લભ લાભ મેળવ્યો છે જેમણે એવા, મુકયા છે અનેક

પ્રકારના સમારંભ જેમણે એવા, ત્રણ ભૂવન રૂપ ઘરને ધારણ કરવામાં સ્તંભ સમાન, અને વહી આરંભ રહિત, એવા સિદ્ધો મને શરણ હો ॥ ૨૯ ॥

સિદ્ધ સરણેણ નયવંનહેન, સાહુ ગુણ જણિઅ અણુરાન ॥

મેફળી મિલંતં સુપસઠ, મઠન તઠ્ઠિમં જણઈ ॥ ૩૦ ॥

સિદ્ધના શરણવડે નય અને વાર અંગરૂપ બ્રહ્મના કારણભૂત સાધુના ગુણોનાં ઉપજ્યો છે અનુરાગ જેને, એવો ભવ્ય પ્રાણી પૃથ્વીને અડક્યું છે અતિ પ્રશસ્ત મસ્તક જેનું એવો થઈ શાં આ રીતે કહે ॥ ૩૦ ॥

જિઅ લોઅ વંધુણો કુગઈ, સિંધુણો પારગા મહાજાગા ॥

નાણાઈ એઈં સિવસુસ્ક, સાહગા સાહુણો સરણં ॥ ૩૧ ॥

જીવલોકના બંધુ અને કુગતિ સમુદ્રના પાર પામનાર મહા ભાગ્યવાળા એવા, અને જ્ઞાનાદિકે કરી મોક્ષ મુક્તિના સાધનાર સાધુઓ (મને) શરણ હો ॥ ૩૧ ॥

કેવલીણો પરમોહી, વિનલમઈ સુઅહરા જિણમયંમિ ॥

આયરિય નવપ્રાયા, તે સઘે સાહુણો સરણં ॥ ૩૨ ॥

કેવલીઓ, પરમાવધિજ્ઞાનવાળા, વિપુલમતિ મનઃપર્યવજ્ઞાનિ, શ્રુતધર નેમજ જીનમતને વિષે રહેલા આચાર્યો અને ઉપાધ્યાયો તે સર્વે સાધુઓ મને શરણ હો ॥ ૩૨ ॥

ચતુદસ દસ નવ પુઘી, ડુવાલસિકારસંગિણો જે થ્ર ॥

જિણકપ્પાં હાલંદિથ્ર, પરિહારવિસુદ્ધિ સાધુ થ્ર ॥ ૩૩ ॥

ચત્તદ પૂર્વિં, દસ પૂર્વિં અને નવ પૂર્વિં, અને વઢીં ચાર અંગ ધરનાર, અગિયાર અંગ ધરનાર, જિનકલ્પિ, યથાલંદિ, પરિહારવિથુદ્ધિ ચારીત્રવાલા એવા સાધુઓ ॥ ૩૩ ॥

સ્ત્રીરાસવ મહુ આસવ, સંજિન્ન સોથ્ર કુઠ બુદ્ધિથ્ર ॥

ચારણ વેઝવિ પયાણુ, સારિણો સાહુણો સરણં ॥ ૩૪ ॥

સ્ત્રીરાશ્રવ અને મહુઆશ્રવ લબ્ધિવાળા, સંખિન્ન શ્રોત લબ્ધિવાળા અને કોષ્ટ બુદ્ધિવાળા, ચારણ મુનિયો, વૈક્રિય લબ્ધિવાળા અને પદાનુસારિલબ્ધિવાળા સાધુઓ મને શરણ હો ॥ ૩૪ ॥

ઝમ્મિથ્ર વડર વિરોહા, નિચ્ચમદોહા પસંત મુહસોહા ॥

અજિમય ગુણ સંદોહા, હયમોહા સાહુણો સરણં ॥ ૩૫ ॥

તજ્યા છે વૈર વિરોધ જેમણે, હમેશાં અદ્રોહિ (શાંત) અતિશય શાંત, મુસ્ત્રની શોભાવાળા, વહુ માન કર્યું છે ગુણના સમુહનું જેમણે પૂર્વા, અને હણ્યો છે મોહ જેમણે એવા સાધુઓ (મને) શરણ હો. ॥ ૩૫ ॥

સ્વંમિથ્ર સિણેહ દામા, અકામધામા નિકામસુહ કામા ॥

સુપુરિસ મણાજિરામા, આયારામા મુણી સરણં ॥ ૩૬ ॥

તોડયું છે સ્નેહરૂપ વંધન તે જેમણે, નિર્વિકારી સ્થાનમાં રહેનાર, નિર્વિકાર સુખના કામી, મત્પુરુષોના મનને આનંદ કરનાર અને આત્મામાં રમનાર મુનિઓ મને શરણ હો. ॥ ૩૬ ॥

મિદ્ધિઅ વિસય કસાયા, ઉષ્ણિઅ ઘર ઘરણિ સંગ સુહસાયા ॥

અકલિઅ હરિસ વિસાયા, સાહુ સરણં ગય પમાયા ॥ ૩૭ ॥

દૂર કર્યો છે વિષય અને કષાય તે જેમણે, ત્યાગ કર્યો છે ઘર અને સ્ત્રીના સંગના સુખનો સ્વાદ જેમણે, વઢી નથી હર્ષ અને નથી શોક તે જેમણે એવા અને ગયો છે પ્રમાદ જેમણે એવા સાધુઓ મને શરણ હો. ॥ ૩૭ ॥

હિંસાઈ દોસ સુન્ના, કય કારુન્ના સયંજુરુપન્ના ॥

અજરામર પહ સુન્ના, સાહુ સરણં સુકય પુન્ના ॥ ૩૮ ॥

હિંસાદેક દોષે કરીને રહિત, કર્યો છે કરુણા ભાવ તે જેમણે, એવા સ્વયંભુ રમણ સમુદ્ર જેવી વિસ્તીર્ણ બુદ્ધિવાળા, જરા અને મરણ રહિત મોક્ષ માર્ગમાં જનારા, અને અતિશે પુન્ય કર્યું છે જેમણે એવા સાધુ મને સરણ હો ॥ ૩૮ ॥

કામ વિમંવણ ચુક્કા, કલિમલ મુક્કા વિમુક્ક ચોરિક્કા ॥

પાવરય સુરય રિક્કા, સાહુ ગુણ રયણ ચિચ્ચિક્કા ॥ ૩૯ ॥

કામની વિઢંબનાઈ કરીને રહિત, પાપે કરીને રહિત, વઢી ચોરી જેમણે ત્યાગ કરી છે એવા, પાપરૂપ

રજના કારણ.એવા, મૈથુનથી રાહિત અને સાધુના ગુણરૂપ રત્નની કાંતિવાળા એવા મુનિયો (મને) શરણ હો.

સાહુત્ત સુઢિઆ જં, આયરિયાઈ તનુઅ તે સાહૂ ॥

સાહુઝણિણ ગહિઆ, તમ્હા તે સાહુણો સરણં ॥ ૪૦ ॥

જે માટે સાધુપણામાં વિશેષે કરીને રહેલા એવા આચાર્યાદિક છે તે માટે તેઓ પણ સાધુ કહેવાય. સાધુ કહેવાવડે તેમને ગ્રહણ કર્યા તે માટે તે સાધુ (મને) શરણ હો ॥ ૪૦ ॥

પન્નિવન્ન સાહુ સરણો, સરણં કાનં પુણોવિ જિણધમ્મં ॥

પહરિસ રોમંચ પદંચ, કંચુઅંચિઅતણુ ઝણઃ ॥ ૪૧ ॥

સ્વિકાર્યું છે સાધુનું શરણ જેણે એવો તે જીવ, વળી પણ જિન ધર્મને શરણ કરીને અતિ હર્ષથી થયેલા રોમાંચના વિસ્તારરૂપ વસ્ત્રો કરી શોભાયમાન શરીરવાળો આ રીતે કહે ॥ ૪૧ ॥

પવરસુકએવિ.પત્તં, પત્તેહિવિ નવરિ કેહિવિ ન પત્તં ॥

તં કેવલિ પન્નત્તં, ધમ્મં સરણં પવન્નોહં ॥ ૪૨ ॥

અતિ ઉત્કૃષ્ટ પુન્યવડે પામેલો, વળી કેટલાક ભાગ્યવાળા પુરુષો પણ નહિ પામેલો એવો કેવળી ભગવાને પ્રરૂપેલો તે ધર્મ તેને હું શરણરૂપે અંગિકાર કરુંછું. ॥ ૪૨ ॥

पत्तेण अपत्तेणय, पत्ताणिय जेण नर सुर सुहाइं ॥

मुस्कसुहं पुण पत्तेण, नवरि धम्मो स मे सरणं ॥ ४३ ॥

जे धर्म पामे छते अने अणपामे पण जेणे. माणसः अने देवताना सुखोने मेळव्यां, पण मोक्षसुख तो वळी धर्म पामेलाएज मेळवुं ते धर्म मारे शरण हो ॥ ४३ ॥

निहलिअ कलुस कम्मो, कय सुह जम्मो खलीकय अहम्मो ॥

पमुह परिणाम रम्मो, सरणं मे होउ जिएधम्मो ॥ ४४ ॥

आतिशे दल्यां छे मलीन कर्म जेणे, कयों छे शुभ जन्म जेणे, दूर कयों छे अधमे जणे, परिणामे सुंदर एवो जिन धर्ममने शरण हो ॥ ४४ ॥

कालत्तएवि न मयं, जम्मण जरा मरण वाहि सय समयं ॥

अमयंव बहुमयं, जिएमयं च सरणं पवन्नोहं ॥ ४५ ॥

त्रण काळमां पण नहि नाश पामेलुं, अने जन्म, जरा, मरण अने सेंकडो गमे व्याधिनुं समावनार, अमृतनी पेठे घणाने इष्ट एवा जिन मतने हुं शरणरूपे अंगिकार करुं ॥ ४५ ॥

पसमिअ कामप्पमोहं, दिठा दिठेसु न कलिय विरोहं ॥

सिव सुह फलय ममोहं, धम्मं सरणं पवन्नोहं ॥ ४६ ॥

વિશેષે શમ્યવ્યો છે કામિનો ઉન્માદ જેણે, દેખેલા અને નહિ દેખેલા પદાર્થોનો નથી કર્યો વિરોધ જેણે,
અને મોક્ષના સુખરૂપ ફલને આપનાર એવા અમોઘ એટલે મફલ ધર્મને શરણરૂપે અંગિકાર કરુંછું. ॥ ૪૬ ॥

નરય ગઈ ગમણ રોહં, ગુણ સંદોહં પવાઈ નિસ્કોહં ॥

નિહલિય વમ્મહ જોહં, ધમ્મંસરણં પવત્તોહં ॥ ૪૭ ॥

નરક ગતિ ગમનને રોકનાર, ગુણનો સમુદ્ધ છે જેમાં એવો, અન્યવાદિવડે ક્ષોભ કરવા યોગ્ય નહિ એ-
વો, અને હણ્યો છે કામરૂપ સુખટ જેણે એવો ધર્મ શરણરૂપે અંગિકાર કરુંછું ॥ ૪૭ ॥

જ્ઞાસુર સુવન્ન સુંદર, રયણાલંકાર ગારવ મહમ્મં ॥

નિહિમિવ દોગચ્છહરં, ધમ્મં જિણેસિચ્છં વંદે ॥ ૪૮ ॥

દેદીપ્યમાન, ઉત્તમ ~~સુંદર~~ સુંદર ~~મોટાઈ~~ મોટાઈ ભૂત મહા મુલ્ય-
વાલો, નિધાનની પેઠે અજ્ઞાનરૂપ દારિદ્રને હણનાર એવા જિનેશ્વરોણે ઉપદેશેલા ધર્મને હું વાંદુછું ॥ ૪૮ ॥

ચતુસરણ ગમણ સંચિચ્છ, સુચરિચ્છ રોમંચ અંચિચ્છ સરિરો ॥

કય હુક્કમ ગરિહા અસુહ, કમ્મસ્કય કંચિરો જ્ઞણ ॥ ૪૯ ॥

આ ચાર શરણ અંગિકાર કરવાવડે એકતું કરેલું જે સુકૃત તેણે કરી થયેલી વિકસ્વર રોમરાજીએ યુ-

વર્ણ અને

અલંકારની

ચુડ૦

॥ ૩૩ ॥

તે છે શરીર જેનું એવો, અને કરેલાં પાપની નિંદા કરીને અશુભ કર્મના ક્ષયને ઇચ્છતો એવો જીવ (આ પ્રમાણે) કહે ॥ ૪૯ ॥

इह जविअ मन्नजविअं, मिञ्चत्त पवत्तणं जमहिगरणं ॥

जिण पवयणं मन्तिकुठं, दुठं गरिहामि तं पावं ॥ ५० ॥

આ ભવમાં કરેલું અને પરભવમાં કરેલું મિથ્યાત્વના પ્રવર્તનરૂપ જે અધિકરણ, જિનશાસનમાં નિષેધેલું એવું તે દુષ્ટ પાપ તેને હું ગર્હીલું એટલે ગુરુની માથે નિંદુંલું ॥ ૫૦ ॥

मिञ्चत्त तमंधेणं, अरिहंताइसुअवन्न वयणं जं ॥

अन्नाणेण विरइअं, इन्हिं गरिहामि तं पावं ॥ ५१ ॥

મિથ્યાત્વરૂપ અંધારાણ અંધ થયેલાણ અરિહંતાદિકમાં જે અવરણવાદ, અજ્ઞાને કરીને વિશેષે કર્યો હોય તે પાપને હમણાં હું ગર્હીલું નિંદુંલું ॥ ૫૧ ॥

सुअ धम्म संघ साहुसु, पावं पक्खिणीअयाइ जं रइअं ॥

अन्नेसु अ पावેसु, इन्हिं गरिहामि तं पावं ॥ ५२ ॥

શુભ ધર્મ, સંઘ, અને સાધુઓમાં શત્રુપણું જે પાપ કર્યું હોય તે, અને અન્ય પાપસ્થાનકોમાં જે પાપ લાગ્યું હોય તે પાપ હમણાં હું ગર્હીલું ॥ ૫૨ ॥

પચત્તો.

આદિ

॥ ૩૩ ॥

અત્રેસુ અ જીવેસુ, મિત્તી કરુણાઃ ગોઅરેસુ કયં ॥

પરિઆવણાઃ દુઃસ્કં, ઇન્દ્રિં ગરિહામિ તં પાવં ॥ ૫૩ ॥

વીજા પળ, મૈત્રી કરુણાદિકના વિષય, એવા જીવોમાં પરિતાપનાદિક દુઃસ્વ ઉપજાવ્યું હોય તે પાપને હું હમણાં નિંદુહું ॥ ૫૩ ॥

જં મય વય કાઁહિં, કય કાઁઅ અશુમર્શિં આયરિઅં ॥

ધમ્મ વિરુદ્ધ મણુહં, સર્વં ગરિહામિ તં પાવં ॥ ૫૪ ॥

જે મન, વચન, અને કાયાએ કરી કરવા, કરાવવા, અને અનુમોદવાવડે આચરેલું એવું ધર્મથી વિરુદ્ધ અને અશુદ્ધ એવું સર્વ પાપ તે હું નિંદુહું ॥ ૫૪ ॥

અહસો દુક્કમ ગરિહા, દલિનકમદુક્કમો ફુમં જ્ઞણઃ ॥

સુકુમાનુરાયં સમુજ્જન, પુત્રં પુલયંકુર કરાલો ॥ ૫૫ ॥

હવે દુષ્કૃતની નિંદાથી દુઃખ્યું છે ઉત્કટ પાપ કર્મ તે જેણે એવો, અને સુકૃતનો જે રાગ તેથી થયેલી પ-વિત્ર વિકસ્વર રોમ રાજીએ મહિત એવો, તે જીવ પ્રગટ નીચે પ્રમાણે કહે ॥ ૫૫ ॥

અરિહંતં અરિહંતેસુ, જં ચ સિદ્ધત્તણં ચ સિદ્ધેસુ ॥

આયારં આયરિણ, નવજ્ઞાયત્તં નવજ્ઞાણ ॥ ૫૬ ॥

અરિહંતોને વિષે અરિહંતપણું, અને સિદ્ધોને વિષે વહી જે સિદ્ધપણું, આચાર્યમાં જે આચાર, અને ઉપાધ્યાયમાં ઉપાધ્યાયપણું ॥ ૫૬ ॥

સાદુણ સાદુચરિત્રં, દેસવિરહં ચ સાવય જણાણં ॥

અણુમત્રે સર્વેસિં, સમ્મતં સમ્મદિદીણં ॥ ૫૭ ॥

સાધુઓનું જે ઉત્તમ ચરિત્ર, અને શ્રાવક લોકોનું દેશવિરતીપણું, અને સમકિતદૃષ્ટિનું સમકિત એ સર્વને હું અનુમોદુંછું ॥ ૫૭ ॥

અથવા સર્વંત્રિ અ વિત્ર, રાય વયણાણુસારિ જં સુકમં ॥

કાલત્તણ્ણવિ તિવિહં, અણુમોણ્ણમો તયં સર્વં ॥ ૫૮ ॥

અથવા વિતરાગ વચનને અનુસારે જે સર્વ સુકૃત ત્રણે કાલમાં (કર્યું હોય) તે ત્રણે પ્રકારે (મન, વચન, ને કાયાએ કરી) અનુમોદીએ છીએ ॥ ૫૮ ॥

સુદ્ધ પરિણામો નિશ્ચં, ચત્ત સરણ ગમાદ્ આયરં જીવો ॥

કુસલ પયમીન વંધર, વજ્ઞાન સુદ્ધાણુવંધાન ॥ ૫૯ ॥ ॥

નિરંતર શુભ પરિણામવાળો જીવ ચાર શરણની પ્રાપ્તિ આદિને આવરતો પુન્ય પ્રકૃતિઓને બાંધેછે અને (અશુભ) બાંધેલીને શુભ અનુવંધવાળી કરેછે ॥ ૫૯ ॥

મંદણુજ્ઞાવા બહા, તિવ્રણુજ્ઞાવા ન કુશલ તા ચેવ ॥

અસુહાન નિરણુવંધાન, કુણ્ણ તીવાન મંદાન ॥ ૬૦ ॥

જે (શુભ) મંદ રસવાળી શાંખી હોય તેનેજ તિવ્ર રસવાળી કરેછે, અને અશુભ (મંદ રસવાળી) ને અનુબંધ રહિત કરેછે, અને તિવ્ર રસવાળીને મંદ રસવાળી કરેછે ॥ ૬૦ ॥

તા એયં કાયઘં, બુદ્ધેહિ નિચ્છંપિ સંકિલેસંમિ ॥

હોઈ તિકાલં સમ્મં, અસંકિલેસંમિ સુકયફલં ॥ ૬૧ ॥

તે માટે પંડિતોએ હમેશાં સંક્લેશમાં (રોગાદિ કારણમાં) એ કરવું, અસંક્લેશપણામાં ત્રણ કાલ રહી પેરે કર્યું છતુ સુકૃત ફલ (પુન્યાનુવંધિ પુન્ય) વાલુ થાયછે ॥ ૬૧ ॥

ચતુરંગો જિણધમ્મો, ન કન ચતુરંગસરણમવિ ન કયં ॥

ચતુરંગ જવુછેન, ન કન હા હારિન જમ્મો ॥ ૬૨ ॥

જેણે (દાન, શિયલ, તપ, અને ભાવરૂપ) ચાર અંગવાળો ત્રિનર્થ ન કર્યો, જેણે (અરિહંતાદિ) ચાર પ્રકારનું શરણ પળ ન કર્યું, તેમજ જેણે ચાર ગતિરૂપ સંસારનો છેદ ન કર્યો, તે અરે ! મનુષ્ય જન્મ હારી ગયો ॥ ૬૨ ॥

इअ जीव पमाय महारि, वीर न्हंतमेय मध्ययणं ॥

जाएसु तिसंज मवंज, कारणं निव्वुइ सुहाणं ॥ ६३ ॥

आ रीतै हे जीव प्रमादरूपी मोटा शत्रुने जीतनार, मोक्ष पमाडनार, अने मोक्षना सुखोनुं अवंध्य का-
रणभूत एवा आ अध्ययननुं व्रणं संध्याए ध्यान कर ॥ ६३ ॥

॥ इति श्री चतुःशरण प्रकीर्णकं समाप्तं ॥

इति श्रीमद् वीरभद्राचार्य कृत चतुःशरण प्रकीर्णकं समाप्तं.

મહા પચ્ચસ્સાણ પયન્નો.

एस करेमि पणामं ॥ तिष्ठप्रयराणं अणुत्तर गईणं ॥

सबोसिं च जिणाणं ॥ सिद्धाणं संजयाणंच ॥ १ ॥

આ હું ઉત્કૃષ્ટ મતિવાલા તીર્થકરોને અને સર્વ જિનોને, સિદ્ધોને સંયતો (માધુઓ) ને નમસ્કાર કરું છું.

सब दुस्क प्पहीणाणं ॥ सिद्धाणं अरहो नमो ॥

सदहे जिण पन्नत्तं ॥ पच्चस्साएमि पावगं ॥ २ ॥

સર્વ દુઃખ રહિત એવા સિદ્ધોને અને અરિહંતોને નમસ્કાર થાઓ, જિનેશ્વર ભગવાને માપેલું સર્વ સદહું છું, અને સર્વ સાવચ્છ પાપના યોગ તેને પચ્ચસ્સું છું ॥ ૨ ॥

जंकिंचि दुच्चरियं ॥ तमहं निंदामि सच्च ज्ञावेणं ॥

सामाईयं च तिविहं ॥ करेमि सच्च निरागारं ॥ ३ ॥

જે કંઈ પણ માટું આચરણ મારાથી થયું હોય તે હું સાચા ભાવથી નિંદું છું, અને મન, વચન ને કાયા એ ત્રણ પ્રકારે સર્વ નિરાગાર (આગાર રહિત) એવું સામાયક હું કરું છું ॥ ૩ ॥

बाहिर प्रितरं नुवहिं ॥ सरीरादि सन्नोअणं ॥

मणसावइ काएणं ॥ सबं तिविहेस वोसिरे ॥ ४ ॥

बाह्य उपधी (वस्त्रादिक), अभ्यंतर उपधी (क्रोधादिक) शरीर विहारे भोजन सहित मन, वचन ने काया ए व्रण प्रकारे सर्व बोधिरावुंछुं ॥ ४ ॥

राग बंधं पनुसं च ॥ हरिसं दीणजावियं ॥

उस्सुगत्तं जयं सोगं रइं मयं च वोसिरे ॥ ५ ॥

रागनो बंध, द्वेष, हर्ष अने दीनपणं, आकुलपणं, भय, शोक, रति, मद, ए सधलाने बोधिरावुंछुं ॥ ५ ॥

रोसेण पन्निनिवेसेण ॥ अकयसुआ तहेव सझाए ॥

जोमे किंचिदि जणिनु ॥ तिविहं तिविहेण खामेमि ॥ ६ ॥

रोषे करीने, कदाग्रद्वडे, अकृतप्रतावडे तैमज असव ध्यानने विषे जे हुं काइ अविनयपणे बोल्हो ते त्रिविधे त्रिविधे खमावुंछुं ॥ ६ ॥

खामेमि सब जीवे ॥ सब्बे जीवा खमंतु मे ॥

आसवे वोसिरत्ताणं ॥ समाहिं पन्नि संधए ॥ ७ ॥

सर्वे जीवोने स्वमातुं, सर्वे जीवो मने स्वमो, सयला आ भवने वोसिरावीने समाधि (शुभ) ध्यानने आदरे ॥ ७ ॥

निंदामि निंदणिज्जं ॥ गरिहामि अ जं च मे गरहणिज्जं ॥

आलोएमि अ सर्वे ॥ जिणेहिं जं जं च पणिकुटं ॥ ८ ॥

जे निंदवा योग्य होय तेने हुं निंदुंछुं, अने जे गुरुमाखे निंदवा योग्य होय तेने गर्हुंछुं. अने जे जे जिनोए निषेध्युं छे ते सर्वने आलोउंछुं ॥ ८ ॥

उग्रहीं सरीरगं चेव ॥ आहारं च चउव्विहं ॥

ममत्तं सब दबेसु ॥ परिजाणामि केवलं ॥ ९ ॥

उपधी, शरीर अने चतुर्विधं आहार, अने सर्व द्रव्यने विषे ममता ते सर्वने जाणीने त्याग करुंछुं ॥ ९ ॥

ममत्तं परिजाणामि ॥ निम्ममत्ते उवठिनु ॥

आलंबणं च मे आया ॥ अवसेसं च वोसिरे ॥ १० ॥

निर्ममपणाने विषे उद्यमवंत थएलो एवो ममताने समस्त प्रकारे त्याग करुंछुं. एक मारे आत्मानुंज आलंबन छे; बीजुं सर्व वोसिरावुंछुं ॥ १० ॥

આયા મે જં નાણે ॥ આયા મે દંસણે ચરિત્તે ય ॥

આયા પચ્ચસ્કાણે ॥ આયા મે સંજમે જોગે ॥ ૧૧ ॥

મારું જે જ્ઞાન તે મારો આત્મા છે, આત્મા તેજ મારું દર્શન અને ચારિત્ર છે, આત્મા તેજ પચ્ચસ્કાણ છે, આત્મા તેજ મારું સંજમ અને તેજ-મારો જોગ છે ॥ ૧૧ ॥

મૂલ ગુણ ઉત્તર ગુણે ॥ જે મે નારાહિઆ પમાણં ॥

તે સવ્વે નિંદામિ ॥ પડિક્કમે આગમિસ્સાણં ॥ ૧૨ ॥

મૂલ ગુણ અને ઉત્તર ગુણ જે મેં પ્રમાદવડે કરી ન આરાધ્યા હોય તે સર્વને હું નિંદુંહું અને આગામીકા-લને વિષે જે થવાના હોય તેથી હું પાછો વળુંહું ॥ ૧૨ ॥

इकोहं नहि मे कोइ ॥ नचाहमवि कस्सई ॥

एवं अदीण मणसो ॥ अप्पाण मणुसासए ॥ १३ ॥

एकलो हूं छुं मारुं कोइ नहीं अने हूं पण कोइनो नहीं एम अदीन चित्तवाळो आत्माने शिक्षा आपे.

इको नप्पअए जीवो ॥ इको चेव विवअई ॥

इक्कस्स होइ मरणं ॥ इको सिअइ नीरनु ॥ १४ ॥

જીવ એકલોજ ઉપજેછે, અને એકલોજ નાશ પામેછે, એકલાનેજ મરણ હોયછે અને એકલોજ જીવ કર્મ
રજ રહિત થઈને મોક્ષ પામેછે ॥ ૧૪ ॥

इको करेइ कम्मं ॥ फलमवि तस्सिक्कन्तं समणुहवइ ॥

इको जायइ मरइ ॥ परलोअं इक्कन्तं जाइ ॥ १५ ॥

એકલો કર્મ કરેછે, તેનું ફલ પણ એકલોજ અનુભવેછે, એકલો જન્મેછે ને મરેછે ને પરલોકમાં એકલો-
જ ઉત્પન્ન થાયછે ॥ ૧૫ ॥

इको मे सासन्तं अप्पा ॥ नाण दंसण लक्खणो ॥

सेसा मे बाहिरा ज्ञावा ॥ सवे संजोग लक्खणा ॥ १६ ॥

જ્ઞાન, દર્શન, લક્ષણવંતે એકલો મારો આત્મા શાશ્વતો છે; બાકી મારા બાહીરભાવ સર્વે સંયોગરૂપ છે.

संजोग मूला जीवेण ॥ पत्ता दुस्क परंपरा ॥

तम्हा संजोग संबंधं ॥ सधं तिविहेण वोसिरे ॥ १७ ॥

સંયોગ છે મૂલ જેનું એવી જીવે દુઃખની પરંપરા પામી તે માટે સર્વ સંયોગ સંબંધને ત્રિવિધે ત્રિવિધે
વોસિરાવુંછું ॥ ૧૭ ॥

અસ્સંજમ મત્તાણં ॥ મિહત્તં સવ્વં વિઅ મમત્તં ॥

જીવેસુ અજીવેસુ અ ॥ તં નિંદે તં ચ ગરિહામિ ॥ ૧૮ ॥

અસંયમ, અજ્ઞાન, મિથ્યાત્વ, અને સર્વ પ્રકારના જીવને વિષે અને અજીવને વિષે મમત્વપણું, તે હું નિંદું છું અને ગુરુની સાથે ગરહું છું ॥ ૧૮ ॥

મિહત્તં પરિજાણામિ ॥ સવ્વં અસ્સંજમં અલીયં ચ ॥

સવ્વત્તો અ મમત્તં ॥ ચયામિ સવ્વં ચ સ્વામેમિ ॥ ૧૯ ॥

મિથ્યાત્વને, સર્વ અસંયમને, સર્વ અનય વચનને અને સર્વ થકી મમતાને સમ્યક્ પ્રકારે છાંડું છું અને સર્વને સ્વામી બુદ્ધિ ॥ ૧૯ ॥

જે મે જાણંતિ જિણા ॥ અવરાહા જેસુ જેસુ ઢાણેસુ ॥

તં તહ આલોએમિ ॥ નવઠિનુ સવ્વ જાણેણં ॥ ૨૦ ॥

જે જે ઠેકાણે મારા અપરાધો થયેલા જિનેશ્વર ભગવાન જાણે છે તે સર્વ પ્રકારે ઉપસ્થિત થયેલો એવો હું તેમજ આલોઉં છું ॥ ૨૦ ॥

ઉપ્પન્નાણુપ્પન્ના ॥ માયા અણુમગ્ગનુ નિહંતવં ॥

આલોઅણ નિંદણ ગરિહણાહિં ॥ ન પુણુત્તિઆ વીયં ॥ ૨૧ ॥

उत्पन्न થતી ઇટલે વર્તમાન કાલની, અનુત્પન્ન થણી ઈવી ઇટલે તેના પછી થતી અવિષ્વકાલની માયા
બીજીવાર ન કરું એ રીતે આલોઅળ નિંદન અને ગરહાવડે ત્યાગ કરુંછું ॥ ૨૧ ॥

જહ બાલો જંપંતો ॥ કચ મકચં ચ નચુઅં જણઈ ॥

તં તહ આલોઈચા ॥ માયા મય વિષ્વમુક્કોન ॥ ૨૨ ॥

જેમ બોલતું વાલક સરલપણે કાચે અને અકાર્ય થયુંએ કહી દે તેમ માયા અને મદવડે રહિત એવો પુ-
રુષ સર્વ પાપ આલોચે ॥ ૨૨ ॥

સોહી નુજુઅ જૂઅસ્સ ॥ ધમ્મો સુહસ્સ ચિઠઈ ॥

નિઘાણં પરમં જાઈ ॥ ઘય સિત્તિવ પાવણા ॥ ૨૩ ॥

જેમ ઘીવડે ભીંચેઓ અગ્નિ દીપે તેમ સરલ થણા માણસને આલોઅળ શુદ્ધ થાય અને શુદ્ધને ધર્મસ્થિર
રહે અને પરમ નિર્વાણ ઇટલે મોક્ષને પામે ॥ ૨૩ ॥

ન હું સિઝઈ સસહ્વો ॥ જહ જણિયં સાસણે ધુઅરયાણં ॥

ઉદ્ધરિઅ સવ સહ્વો ॥ સિઝઈ જીવો ધુઅ કિલેસો ॥ ૨૪ ॥

શલ્ય સહિત માણસ સિદ્ધિ પામે નહિ, એમ પાપ મેલ જેના સ્વરી ગણા છે એવા (બીજરાગ) ના સાસ-
નમાં કહેલું છે; સર્વ શલ્યને ઉદ્ધરીને કલેશ રહિત એવો ઝીવ સિદ્ધિ પામે ॥ ૨૪ ॥

સુવહુંપિ જ્ઞાવ સહ્વં ॥ આલોક્ષણ ગુરુ સગાસંમિ ॥

નિસ્સહ્યા સંધારગ ॥ મુવિંતિ આરાહગા હંતિ ॥ ૨૫ ॥

ઘણું પળ ભાવ શલ્ય ગુરુની પાસે આલોક્ષે નિઃશલ્ય થકા સંધારો (અણશણ) આદરે તો તેઓ આરાધક થાય. ॥ ૨૫ ॥

અર્પંપિ જ્ઞાવ સહ્વં ॥ જે નાલોઅંતિ ગુરુસગાસંમિ ॥

ધંતંપિ અ સુંઅ સમિહા ॥ ન હુતે આરાહગા હંતિ ॥ ૨૬ ॥

થોડું પળ ભાવ શલ્ય ગુરુની પાસે જે ન આલોક્ષે તે અત્યંત જ્ઞાનવંત છતાં પણ આરાધક ન થાય ॥ ૨૬ ॥

ન વિ તં સહ્વં ચ વિસં ચ ॥ દુષ્પન્તોવ કુણ્ડ વેઆલો ॥

‘જં તં’ચ કુષ્પન્તં ॥ સપ્પુવ પમાડનં કુહો ॥ ૨૭ ॥

સ્વરાવ રીતે વાપરેલું એવું શસ્ત્ર, વિષ, દુઃપ્રયુક્ત વૈતાલ અને દુઃપ્રયુક્ત યંત્ર અને પ્રમાદથી છેડેલો એવો સાપ તેવું કામ ન કરે (જેવું ભાવશલ્ય કરે.) ॥ ૨૭ ॥

જં કુણ્ડ જ્ઞાવ સહ્વં ॥ અણુહિઅં નત્ત મઠ કાલંમિ ॥

હુહ્વન વોહિઅત્તં ॥ અણંત સંસારિઅત્તં ચ ॥ ૨૮ ॥

જેવું ભાવ શલ્ય અંતકાલે અણ ઉદ્ધરિડં કરે તેથી દુર્લભ વોધીપણું અને અનંત સંસારીપણું થાય છે. ॥

તો ઝઠરંતિ ગારવ ॥ રહિઆ મૂલં પુણપ્રવ લયાણં ॥

મિઠ્ઠા દંસણ સહ્વં ॥ માયા સહ્વં નિયાણં ચ ॥ ૨૯ ॥

તેથી ગારવ રહિત માણસ પુનર્ ભવરૂપી લતાઓના મૂલ એવા મિથ્યાદર્શન શલ્ય, માયાશલ્ય અને નિ-
યાણશલ્યને ઉદ્ધરેછે ॥ ૨૯ ॥

કય પાવોવિ મણૂસો ॥ આલોહિઅ નિંદિઅ ગુરુ સગાસે ॥

હોહ અરેગ લહૂન ॥ ઝહરિઅ ઝરુવ ઝારવહો ॥ ૩૦ ॥

પાપનો કરનારો એવો પણ માણસ (પાપને) આલોહિને અને ગુરુની પાસે નિંદીને જેમ મારનો વહન
કરનારો માણસ માર ઉતારીને હલવો થાય તેમ તે ઘણોજ હલવો થાય ॥ ૩૦ ॥

તસ્સય પાયઙ્ગિત્તં ॥ જં મગ્ગવિઙ્ગુ ગુરુ વહ્સસંતિ ॥

તં તહ અણુંસરિઅવં અણવઙ્ગ પસંગ ઝીણ ॥ ૩૧ ॥

તેનું પ્રાયશ્ચિત્ત જેમ માર્ગને જાળનારા એવા ગુરુ ઉપદેશ કરે તેમ અનવસ્થાના પ્રસંગની વીકવાલા મા-
ણસે અનુસરવું ॥ ૩૧ ॥

દસ દોસ વિપ્પ મુઘ્કં ॥ તમ્હા સવં અગૂહમાણેણ ॥

જં કિંપિ કય મકચ્ચં ॥ તં જહવત્તં કહેઅવં ॥ ૩૨ ॥

દશ દોષ રહિત જે કંઈ પળ અકાર્ય કર્યું હોય તે સર્વ નહિ છુપાવિને જેમ થયું હોય તેમજ કહેવું જોઈએ ॥ ૩૨ ॥

સઘં પાણારંજનં ॥ પચ્ચસ્કામિ અલિય વયણં ચ ॥

સઘં અદત્તાદાણં ॥ અવંજન પરિગ્ગહં ચેવ ॥ ૩૩ ॥

સર્વ પ્રાણીઓના આરંભ અને અસત્ય વચન, સર્વ અદત્તાદાન, સર્વ મૈથુન અને સર્વ પરિગ્રહને હું ત્યાગ કરુંછું. ॥ ૩૩ ॥

સઘં ચ અસણપાણં ॥ ચનુદ્ધિહં જો અ વાહિરો નુવહિ ॥

અપ્પિંતરં ચ નુવહિં ॥ સઘં તિવિદ્દેણ વોસિરે ॥ ૩૪ ॥

સર્વ અશન અને પાનાદિક ચતુર્વિધ આદાર અને જે વાદ્ય (વસ્ત્ર પાત્રાદિ) ઉપધી અને કપાયાદિ અ-
ભ્યંતર ઉપધી તે સર્વને ત્રિવિધે વોસિરાવુંછું. ॥ ૩૪ ॥

કંતારે હુપ્પિસ્કે ॥ આયંકેવા મહયા સમુપ્પન્ને ॥

જં પાલીઅં ન જ્ઞગં ॥ તં જાણસુ પાલણા સિદ્ધં ॥ ૩૫ ॥

વનમાં અથવા દુકાળમાં અથવા મોટો રોગ ઉત્પન્ન થયે છતે જે વ્રત પાલ્યું અને તે ન માગ્યું તે શુદ્ધ પા-
લ્યું સમજવું ॥ ૩૫ ॥

रागेण व दोसेण व ॥ परिणामेण व न दूसिअं जं तु ॥

तं खलु पञ्चस्काणं ॥ ज्ञाव विमुद्धं मुण्येयवं ॥ ३६ ॥

रागे करीने अथवा द्वेषे करीने अथवा परिणामे करीने जे (पञ्चरूखाण) न दुषीत कर्युं ते स्वरेखर भाव
विमुद्ध पञ्चरूखाण जाणवुं ॥ ३६ ॥

पीअं अणयं चिरं ॥ सागर सत्तिजानं बहुतरं हुज्जा ॥

संसारंमि अणंते ॥ माईणं अन्न मन्नाणं ॥ ३७ ॥

आ अनंत संसारने विषे नवनवी माताओनां स्तननां दूय जीवे पीयां ते समुद्रना पाणी थकी पण व-
धारे थाय छे ॥ ३७ ॥

बहुसोवि मए रुसं ॥ पुणो पुणो तासु तासु जाइसु ॥

नयणोदयंपि जाणसु ॥ बहुअरं सागर जलानं ॥ ३८ ॥

ते ते जातीओमां वारंवार में वणुं रुदन कर्युं ते नेत्रना आंसुनुं पाणी समुद्रना पाणी थकी पण वधारे
जाणवुं ॥ ३८ ॥

नहिं क्विसो पएसो ॥ लोए वालग कोमिमित्तोवि ॥

संसारे संसरंतो ॥ जह न जानं मनु वावि ॥ ३९ ॥

एवो कोइ-पण वालना अग्रना मध्य भाग जेटलो प्रदेश नथी के जिह्वां संसारमां भमतो जीव नथी ज-
न्म्यो ने नथी मुओ ॥ ३९ ॥

चुलसीइ किल लोए ॥ जोखीणं पमुह सयसहस्ताइं ॥

इक्किंमिअ इत्तो ॥ अणंतखुत्तो समुप्पन्नो ॥ ४० ॥

लोकने विषे खरेखर चोराशी लाख जीवा योनीयो छे ते मांहे एकेक योनीमां जीव अनंतीवार उत्पन्न
थयो छे ॥ ४० ॥

उठमहे तिरिअंमि अ ॥ मयाइं बहुयाइं बाल मरणाइं ॥

तो ताइं संजरंतो ॥ पंढिअ मरणं मरीहामि ॥ ४१ ॥

उर्ध्व लोकने विषे, अधो लोकने विषे अने तिर्यग् लोकने विषे घणां बाल मरण पाम्यो तो ते मरणो
ने संभारतो पंडित मरणे हुं मरीश ॥ ४१ ॥

मायामित्ति पिया मे ॥ ज्ञाया जगिणी अंपुत्त धीयाय ॥

एयाइं संजरंतो ॥ पंढिय मरणं मरीहामि ॥ ४२ ॥

मारी माता, मारा पिता, भाइ, बेन, मारो पुत्र, मारी पुत्री ए वधांने संभारतो पंडित मरण हुं मरीश.

માયા પીડ બંધૂદિં ॥ સંસાર જેહિં પૂરિત લોગો ॥

બહુ જોણિ નિવાસિણદિં ॥ ન ય તે તાણં ચ સરણં ચ ॥ ૪૩ ॥

સંસારમાં રહેલા ને ઘણી યોનીમાં નિવાસ કરતા માતા, પીતા અને બંધુઓવડે આજો લોક ભરેલો છે તે તારું ત્રાણ તથા શરણ નથી ॥ ૪૩ ॥

ઇકો કરેઇ કમ્મં ॥ ઇકો અણુદવઇ હુકય વિવાગં ॥

ઇકો સંસરઇ જિનં ॥ જર મરણ ચનુગ્ગઇ ગુવિલં ॥ ૪૪ ॥

એકલોજી જીવ કર્મ કરે છે, અને એકલોજી જીવ માઠાં કરેલાં પાપના ફલને ભોગવે છે, અને એકલોજી જીવ જરા મરણવાળા ચતુર્ગતિ રૂપ ગહન વનમાં ખમે છે ॥ ૪૪ ॥

નુદ્ધેવણયં જમ્મણમરણં ॥ નરણસુ વેઅણાનં વા ॥

અઆઇં સંજરંતો ॥ પંનિય મરણં મરિહામિ ॥ ૪૫ ॥

ઝડેગના કરનારાં જન્મ અને મરણ છે, નરકની ગતિએ અનેક વેદનાઓ છે એ સંભારતો પોંડત મરણ હું મરીશ ॥ ૪૫ ॥

નુદ્ધેવણયં જમ્મણ મરણં ॥ તિરિણસુ વેઅણાનં વા ॥

અઆઇં સંજરંતો ॥ પંનિય મરણં મરિહામિ ॥ ૪૬ ॥

ઝઢેગના કરનારા જન્મ અને મરણ છે, તિર્યંચની ગતિએ અનેક વેદનાઓ છે એ સંભારતો પંડિત મરણ હું
મરીશ ॥ ૪૬ ॥

નવેવણયં જન્મણ મરણં ॥ મણુણસુ વેઅણાનં વા ॥

એઆઈં સંજરંતો પંમિય મરણં મરિહામિ ॥ ૪૭ ॥

મનુષ્યની ગતિમાં ઝઢેગનાં કરનાર જન્મ અને મરણ અને વેદનાઓ છે એ સંભારતો પંડિત મરણ હું મરીશ ॥

નવેવણયં જન્મણ મરણં ॥ ચવણં ચ દેવલોગાનં ॥

એઆઈં સંજરંતો પંમિય મરણં મરિહામિ ॥ ૪૮ ॥

ઝઢેગના કરનાર જન્મ, મરણ અને દેવલોકથી ચવવું થાય છે એ સંભારતો પંડિત મરણ હું મરીશ ॥ ૪૮ ॥

ઇકં પંમિય મરણં ॥ ઊંદઈ જાઈ સયાઈં વહુઆઈં ॥

તં મરણં મરિઅવં ॥ જેણ મનં સમ્મનં હોઈ ॥ ૪૯ ॥

એક પંડિત મરણ વહુ સેંકડો ગમે જન્મ મરણોને છેદે તે મરણ મરવું જોડે કે જે મરણવડે મરેલો શુભ
મરણવાલો હોય ॥ ૪૯ ॥

કઈ આ ણુ તં સુમરણં ॥ પંમિઅ મરણં જિણેહિં પત્તંતં ॥

સુજો ઝઢરિ અ સહ્વો પાનંવગનં મરિહામિ ॥ ૫૦ ॥

क्यारे ते शुभ मरण-जे जिनेश्वर भगवाने कहेलें एवुं पंडित मरण तेने शुद्ध एवो अने शल्य रहित एवो
पादोपगम अणक्षण लेइ मरण पायीश ॥ ५० ॥

जव संसारे सवे ॥ चउविहा पुग्गला मए बहा ॥

परिणाम पसंगेणं ॥ अठ विहे कम्म संघाए ॥ ५१ ॥

सर्व भव संसारने विषे परिणामना प्रसंगवडे चार प्रकारना पुद्गलो में बांध्या अने आठ प्रकारना क-
र्मोनो समुदाय में बांध्यो ॥ ५१ ॥

संसार चक्रवाले ॥ सवे ते पुग्गला मए बहुसो ॥

आहारिआ य परिणामिआ य ॥ नयहिं गउ तित्तिं ॥ ५२ ॥

संसारचक्रने विषे सर्वे ते पुद्गलो में घणी बार आहारपणे लेइ परीणमाव्या तोए पण तृप्ति थइ नहि.

आहार निमित्तेणं ॥ अहयं सवेसु नरय लोएसु ॥

उवंवसोमि व बहुसो ॥ सवासु अ मिह जाईसु ॥ ५३ ॥

आहारना निमित्ते हुं सर्व नरकलोकने विषे घणीवार उपन्यो छुं तेमज सर्व म्लेच्छ जातियोमां उपन्योछुं.

आहार निमित्तेण ॥ मग्गा गउंति दारुणे नए ॥

सञ्चितो आहारो ॥ न खमो मणसा वि पहेउं ॥ ५४ ॥

આહારના નિમિત્તે મત્સ્ય ભયંકર નરકને વિષે જાયછે તેથી સચિત્ત આહાર મનવહેય પ્રાર્થવાને યુક્ત નથી.

તણ કઢેણ વ અગ્ગી ॥ લવણ જલો વા નઈ સહસ્સેહિં ॥

ન ઇમો જીવો સક્કો ॥ તિપ્પેનં કામ ઝોગેહિં ॥ ૫૫ ॥

તૃણ અને કાષ્ઠવડે જેમ અગ્નિ, અથવા હજારો નદીઓવડે જેમ લવણસમુદ્ર તૃપ્ત થતો નથી, તેમ આ જીવ કામ ભોગોવડે તૃપ્ત થઈ શકતો નથી ॥ ૫૫ ॥

તણ કઢેણ વ અગ્ગી ॥ લવણ જલો વા નઈ સહસ્સેહિં ॥

ન ઇમો જીવો સક્કો ॥ તિપ્પેનં અન્નસારેણં ॥ ૫૬ ॥

તૃણ અને કાષ્ઠવડે જેમ અગ્નિ, અથવા હજારો નદીઓવડે જેમ લવણસમુદ્ર તૃપ્ત થતો નથી, તેમ આ જીવ પૈસાવડે તૃપ્ત થતો નથી ॥ ૫૬ ॥

તણ કઢેણ વ અગ્ગી ॥ લવણ જલો વા નઈ સહસ્સેહિં ॥

ન ઇમો જીવો સક્કો ॥ તિપ્પેનં ગંધ મલ્લેહિં ॥ ૫૭ ॥

તૃણ અને કાષ્ઠવડે જેમ અગ્નિ, અથવા હજારો નદીઓવડે જેમ લવણસમુદ્ર તૃપ્ત થતો નથી, તેમ આ જીવ ગંધમાલ્યના ભોગવડે તૃપ્ત થતો નથી ॥ ૫૭ ॥

તણ કઢેણ વ અગ્ગી ॥ લવણ જલો વા નઈ સહસ્સેહિં ॥

न इमो जीवो सक्को ॥ तिप्पेणं ज्ञोअण विहीए ॥ ५८ ॥

तृण अने काष्ठवडे जेम अग्नि, अथवा हजारो नदीओवडे जेम लवणसमुद्र तृप्त थतो नथी, तेम आ जी-
व भोजनविधिवडे तृप्त थतो नथी ॥ ५८ ॥

वलयासुह सामाणो ॥ दुप्पारोवण रत्त अपरिमिच्चो ॥

न इमो जीवो सक्को ॥ तिप्पेणं गंध मल्लेहिं ॥ ५९ ॥

वडवानल जेवो अने दुःखे पार पायीए एवो अपरिमित गंधमाल्यवडे आ जीव तृप्त थइ शकतो नथी.

अविअछो अ जीवो ॥ अइअ कालंमि आगमिस्साए ॥

सद्दाण य रुवाण य ॥ गंधाण रसाण फासाणं ॥ ६० ॥

अविदग्ध=मूर्ख एवो आ जीव अतित कालने विषे अने अनागत कालने विषे शब्द, रूप, रस, गंध अने
स्पर्श ए पांच विषये करी तृप्त न थयो ने थशे नहीं ॥ ६० ॥

कप्पतरू संभवेसू ॥ देवुत्तरकुरवसं पसूएसु ॥

उववाएण य तित्तो ॥ न य नर विज्जाहर सुरेसु ॥ ६१ ॥

देवकुरु, उत्तरकुरुमां उत्पन्न थएला एवा कल्पवृक्षोथी मळेला सुखथी तेमज मनुष्य विद्याधर अने देवोंने
विषे उत्पन्न थएला एवा सुखवडे आ जीव तृप्त थयो नाहि ॥ ६१ ॥

खइएण व पीएण व ॥ न य एसो ताइउं हवइ अप्पा ॥

जइ डुगइं न वच्चइ ॥ तो नूणं ताइउं होइ ॥ ६२ ॥

खावावडे तेमज पीवावडे आ आत्मा बचावातो नथी; जो दुर्गति न जाय तो निश्चे बचावाएलो कहेवाय.

देविंद चक्रवर्त्तिनाइं ॥ रज्जाइं उत्तमा जोगा ॥

पत्ता अणंतखुत्तो ॥ नयइं तित्तिं गन तेहिं ॥ ६३ ॥

देवेन्द्र चक्रवर्त्तिपणाना राज्या तथा उच्चम भोगो अनंतीवार पाम्था पण तेओ वडे हुं त्तिं पाम्थो नहि.

खीर दगितु रसेसुं ॥ साऊसु महोदहीसु बहुसोवि ॥

उववसो न य तएहा ॥ जिन्ना जे सीयल जलेण ॥ ६४ ॥

दूध, दहिं, शेरडीना रसवाळा स्वादिष्ट मोठा समुद्रोने विषे घणीवार हुं उत्पन्न थयो तोपण शक्तिळ ज-
ळवडे मारी तृष्णा न छीपी ॥ ६४ ॥

तिविहेण य सुह मनलं ॥ तम्हा काम रइ विसय सुस्काणं ॥

बहुसो सुह मणु जूअं ॥ नय सुह तएहा परिणिहा ॥ ६५ ॥

मन, वचन ने काय ए त्रण प्रकारे काम भोगना विषय सुखोना अतुल सुखने बहुबहुवार अनुभव्युं तो
पण सुखनी तृष्णा भागी नहि ॥ ६५ ॥

जा काइ पढणान् ॥ कया मए राग दोस दसएण ॥

परिवंधेण बहुविहं ॥ तं निंदे तं च गरिहामि ॥ ६६ ॥

जे कोइ प्रार्थना में राग द्वेषने वश थइ प्रतिबंधे करी घणी प्रकारे करी होय ते हुं निंदुंछुं अने गुरुनी साखे गरहुंछुं ॥ ६६ ॥

हंतूण मोहजालं ॥ तितूण य अठकंम संकलिअं ॥

जंमण मरण रहटं ॥ तितूण ज्जवान् मुच्चिहिसि ॥ ६७ ॥

मोहजालने हणीने, अने आठ कर्मनी सांकलने छेदीने जन्म मरणरूपी अहटने भानी नांखीने संसारथकी तुं मूकाइश ॥ ६७ ॥

पंचइ महवयाइं ॥ तिविहं तिविहेण चारु हेउणं ॥

मण वयण काय गुत्तो ॥ सद्यो मरणं परिठिआ ॥ ६८ ॥

पांच महाव्रतने त्रिविधे त्रिविधे आरोपीने मन वचन अने काय गुप्तिथी गुप्त एवो सावधान थइ मरणने आदरे ॥ ६८ ॥

कोहं माणं माया ॥ लोहं पिऊं तहेव दोसं च ॥

चइऊण अप्पमत्तो ॥ रक्कामि महवए पंच ॥ ६९ ॥

ક્રોધ, માન, માયા, લોભ, પ્રેમ તેમજ દ્વેષને અપ્રમત્ત થકો ત્યાગ કરીને પંચ પ્રહાવ્રતને રક્ષણ કરું ॥

કલહં અપ્રસ્કાણં ॥ પેસુણં પિઅ પરસ્સ પરિવાયં ॥

પરિવજ્ઞંતો ગુત્તો ॥ રક્કામિ મહવ્વણ પંચ ॥ ૭૦ ॥

કલહ, અભ્યાસ્યાન, ચાડી, વલી પરની નિંદા ઇટલાં વાનાં સ્થાગ કરતો અને ત્રણ ગુણિય ગુણ એવો પંચ મહાવ્રતને રક્ષણ કરું ॥ ૭૦ ॥

પંચિંદિય સંવરણં ॥ પંચેવ નિરંજિનણ કામ ગુણે ॥

અચ્ચાસાયણ જીન ॥ રક્કામિ મહવ્વણ પંચ ॥ ૭૧ ॥

પાંચ ઇન્દ્રિયોને સંવરીને અને પાંચે કામના (શબ્દાદિ) ગુણને સંધીને દેવ ગુરુની અતી આશાતનાથી બીતો પંચ મહાવ્રતને રક્ષણ કરું ॥ ૭૧ ॥

કિણ્દા નીલા કાઝ ॥ લેસા જાણાઈં અટ્ટરુદ્દાઈં ॥

પરિવજ્ઞંતો ગુત્તો ॥ રક્કામિ મહવ્વણ પંચ ॥ ૭૨ ॥

કૃષ્ણ લેશ્યા, નીલ લેશ્યા, કાપોત લેશ્યા, અને આર્નધ્યાન અને રૌદ્ર ધ્યાનને વર્જતો થકો પંચ મહાવ્રતને રક્ષણ કરું ॥ ૭૨ ॥

તેન પમ્હા સુક્કા ॥ લેસા જાણાઈં ધમ્મ સુક્કાઈં ॥

પયત્તો.

ત્રણ ગુણિય
ગુણ એવો

નવસંપન્નો જુત્તો ॥ રક્ષામિ મહદ્વે પંચ ॥ ૭૩ ॥

તેજો લેશ્યા, પદ્મ લેશ્યા અને શુક્લ લેશ્યા ને ધર્મ ધ્યાન ને શુક્લ ધ્યાન એ બે ધ્યાનને આદરતો અને તે સહિત પંચ મહાવ્રતને રક્ષણ કરું ॥ ૭૩ ॥

મણસા મણસચ્ચવિનુ ॥ વાયા સચ્ચેણ કરણ સચ્ચેણ ॥

તિવિદ્દેણ વિ સચ્ચ વિનુ ॥ રક્ષામિ મહદ્વે પંચ ॥ ૭૪ ॥

મનબડે મનને સસપણે, વચન સસપણે ને કર્તવ્ય સત્યપણે એ ત્રણ પ્રકારે સત્યપણે પ્રવર્તતો તથા જાણ-તો પંચમહાવ્રતને રક્ષણ કરું ॥ ૭૪ ॥

સત્ત જ્ઞય વિપ્પમુક્કો ॥ ચત્તારિ નિરુંઝિનણ ય કસાણ ॥

અઠ મય ઠાણ જહ્ઠો રક્ષામિ મહદ્વે પંચ ॥ ૭૫ ॥

સાત ભયથી રાહિત એવો, ચાર કપાયને રોકીને, આઠ મદના સ્થાનક રાહિત થકો પંચમહાવ્રતને રક્ષણ કરું ॥ ૭૫ ॥

ગુત્તીન સમિઈ જાવણાન ॥ નાણં ચ દંસણં ચેવ ॥

નવસંપન્નો જુત્તો ॥ રક્ષામિ મહદ્વે પંચ ॥ ૭૬ ॥

ત્રણ ગુપ્તિ, પાંચ સમિતી અને પચ્ચીશ ભાવનાઓને જ્ઞાન અને દર્શન ઇટલાંને આદરતો અને તે સહિત
પંચ મહાવ્રતને રક્ષણ કરું ॥ ૭૬ ॥

एवं तिदंम विरु ॥ तिकरण सुखे तिसद्व निस्सद्वो ॥

તિવિદેણ અપ્પમત્તો ॥ રસ્કામિ મહવ્વે પંચ ॥ ૭૭ ॥

૬ પ્રકારે ત્રણ દેંડથકી વિરક્ત એવો, ત્રિકરણ શુદ્ધ એવો અને ત્રણ શલ્યથી રહિત એવો અને ત્રિવિધે
અપ્રમત્ત એવો પંચ મહાવ્રતને રક્ષણ કરું ॥ ૭૭ ॥

संगं परिजाणामि ॥ सत्त्वं तिविहेण अदरेऊण ॥

गुत्तीठ समिईन ॥ मज्झाताणं च सरणं च ॥ ७८ ॥

સર્વ સંગને સમ્યક પ્રકારે જાણુંતું અને માયા શલ્ય, નિયાણ શલ્ય અને મિથ્યાત્વ શલ્ય ત્રણ શ-
લ્યને ત્રિવિધે ટાલીને ત્રણ ગુપ્તિ અને પાંચ સમિતી એ મને રક્ષણ અને શરણ હો ॥ ૭૮ ॥

जहस्कुहिअ चक्रवाले ॥ पोयं रयण जरियं समुदंमि ॥

निज्झामगा धरिंती ॥ कय करणा बुद्धि संपन्ना ॥ ७९ ॥

જેમ સમુદ્રનું ચક્રવાલ ક્ષોભે સારે સમુદ્રને વિષે રત્નથી ભરેલું એવું પણ જ્ઞાન વહાણવટીઓકૃત કરણ
બુદ્ધિ યુક્ત એવો થઈને વહાણને રક્ષણ કરેછે ॥ ૭૯ ॥

तव पोअं गुण जरीअं ॥ परीसुहुम्मीहिं खुदिअ मारुं ॥

तह आराहिति विऊ ॥ जवएसवलंबगा धीरा ॥ ८० ॥

तेम गुणरूपी रत्नवडे भरेलुं तपरूपी वहाण परिसह रूपी कल्लोलावडे क्षोभायमान थवा शरु थपलुं उ-
पदेश रूप आलंबनवाला धीर पुरुषो आराधे ॥ ८० ॥

जइ ताव ते सुपुरिसा ॥ आया रोविअ जरा निरवयस्का ॥

पद्मार कंदर गया ॥ साहंती अप्पणो अठं ॥ ८१ ॥

जो आ प्रमाणे ते सत्पुरुषो आत्माने विषे व्रतनो भार मूक्यो छे जेणे एवा अने शरीरने विषे निरपेक्ष
एवा पर्वतनी गुफामां रहेला एवा पोताना अर्थने साधेछे ॥ ८१ ॥

जइ ताव ते सुपुरिसा ॥ गिरिकंदर कमल विसम दुग्गेषु ॥

धिइ धणिअ ब्रह्म कडा ॥ साहंती अप्पणो अठं ॥ ८२ ॥

ते सुपुरुषो पर्वतनी गुफां, पर्वतनी कराड, अने विषम स्थानके रहेला एवा धीरजवडे अखंत तैयार र-
हे तो ते पोतानो अर्थ साधे ॥ ८२ ॥

किं पुण अणगार सहायगेण ॥ अणुस वूसंगद बलेणं ॥

परलोएणं सका ॥ साहेनं अप्पणो अठं ॥ ८३ ॥

તો કેમ સાધુઓને સહાય આપનાર એવા અન્યોઅન્ય સંગ્રહના બલવડે એટલે વૈયાવચ કરવાવડે પરલો-
કના અર્થે પોતાનો અર્થ સાધી શકે ? (ન માધી શકે.) ॥ ૮૩ ॥

જિણ વયણ મપ્પ મેઝં ॥ મહુરં કસાહુઝ સુણં તેણ ॥

સક્કા હુ સાહુ મચ્છે ॥ સાહેન અપ્પણો અઠં ॥ ૮૪ ॥

અલ્પ એવું પળ મધુર એવું, અંત્રે કાનને ગમતું, આ વિતરાગતું વચન, સાંભળતા જીવે સાધુઓની મધ્યે પો-
તાનો અર્થ સાધવાને સ્વેચ્છા સમર્થ થઈ શકાય ॥ ૮૪ ॥

ધીર પુરિસ પન્નત્તં ॥ સપ્પુરિસ નિસેવિયં પરમધોરં ॥

ધન્ના સિલાયલ ગયા ॥ સાહિંતી અપ્પણો અઠં ॥ ૮૫ ॥

સત્પુરુષોએ પ્રરૂપેલો અને ઉત્તમ પુરુષોએ સેવેલો અને પરમ મુશ્કેલ એવો અર્થ જે પુરુષો શિલાતલને વિષે
રહેલા થકા પોતાના અર્થને સાધેછે તેઓને ધન્ય છે ॥ ૮૫ ॥

વાહિંતિ ઇંદિયાઈ ॥ પુઘ મકારિઅ પડ્ડા ચારીણં ॥

અકય પરિકંમ કીવા ॥ મરણે સુહ સંગ વાયંમિ ॥ ૮૬ ॥

પૂર્વે જેણે પોતાના આત્માને બાધામાં ન રાખ્યો હોય તેને ઇન્દ્રિયો પીડા આપેછે અને પરિસદ્દ સહન નહિ
કરવાથી મરણને વચ્ચે મુઠ્ઠા છાંડતાં બીજાં ॥ ૮૬ ॥

પુવ્વ મકારિઅ જોગો ॥ સમાહિ કામો અ મરણ કાલંમિ ॥

ન જવડ પરીસહ સહો ॥ વિસય સુહ સમુશ્ન અપ્પા ॥ ૮૭ ॥

પૂર્વે જેણે સંજમજોગ પાઠ્યો ન હોય, અને મરણકાળને વિષે સમાધિ ઇચ્છતો હોય તે વિષયસુખમાં લી-
ન આત્મા પરિસહ સહન કરવાને સમર્થ ન થાય ॥ ૮૭ ॥

પુવ્વિં કારિઅ જોગો ॥ સમાહિ કામો અ મરણ કાલંમિ ॥

સંજવડ પરીસહ સહો ॥ વિસય સુહ નિવારિન અપ્પા ॥ ૮૮ ॥

પૂર્વે જેણે સંજમજોગ પાઠ્યો હોય અને મરણના કાલે સમાધિને ઇચ્છતો હોય એવો પુરુષ વિષયસુખથી
આત્માને નીવારી શકે અને પરિસહને સહન કરવાને સમર્થ થઈ શકે ॥ ૮૮ ॥

પુવ્વિં કારિઅ જોગો ॥ અનિઆણો ઈહિજ્ઞણ મડ પુવ્વં ॥

તાહે મલિઅ કસાન ॥ સક્કો મરણં પમિઞ્ઞિજ્ઞા ॥ ૮૯ ॥

પૂર્વે સંજમજોગ આરાધ્યો અને નિયાણા રહિત બુદ્ધિપૂર્વક વિચારીને અને તે વચ્ચે કષાયને ટાળીને સ-
જ્જ થઈને મરણને અંગીકાર કરે ॥ ૮૯ ॥

પાવાણંપાવાણં ॥ કમ્માણં અપ્પણો સકંમાણં ॥

સક્કા પલાઇનં જે ॥ તવેણ સમ્મં પત્તેણં ॥ ૯૦ ॥

જે જીવોએ સમ્યક્ પ્રકારે તપ કર્યો હોય તે જીવ પોતાના આકરાં પાપ કર્મ બાલવાને સમર્થ થઈ શકે ॥ ૧૦ ॥

इकं पंथिय मरणं ॥ पन्निवज्जिअ सुपुरिसो असंजंतो ॥

खिप्पं सो मरणाणं ॥ काही अंतं अणंताणं ॥ ९१ ॥

एक पंडित मरणने आदरीने सुपुरुष असंभ्रांत थको जलदीशी ते अनंत मरणोनो अंत करशे ॥ ९१ ॥

किं तं पंथिय मरणं ॥ काणिव आलंबणाणि ज्ञशिआणि ॥

एयाइं नाऊणं ॥ किं आयरिआ पसंसंति ॥ ९२ ॥

ते કેવું પંથિત મરણ અને તેનાં કેવાં આલંબન કહ્યાં છે એ વધાં જાણીને આચાર્યો શું પ્રશંસે ॥ ૯૨ ॥

अणसण पानुवगमं ॥ आलंबणं जाण जावणानुअ ॥

एआइं नाऊणं ॥ पंथिय मरणं पसंसंति ॥ ९३ ॥

પાદોપગમ અણશણ, ધ્યાન અને ભાવનાઓ તે આલંબન છે, એટલાં વાનાં જાણીને (આચાર્યો) પં-
થિત મરણને પ્રશંસે છે ॥ ૯૩ ॥

इंदिय सुह सानलन ॥ घोर परीसह पराइ अपरज्जो ॥

अकय परिकम्म कीवो ॥ मुज्झइ आराइणा काले ॥ ९४ ॥

इंद्रियनी सुख शातामां .आकुल एवो अने विषम परिसह ते सहेवाने परवश थई गएला अने संजम जेणे नथी पाळ्युं एवो विलव (कायर) माणस आराधनाना वखते मुझाय छे ॥ ९४ ॥

लज्जा यं गारवेण य ॥ बहुस्सुअ मएण वा वि डुच्चरिअं ॥

जे न कहंति गुरूणां ॥ न हु ते आराहण गांहुंति ॥ ए५ ॥

लज्जावडे अने गारववडे कहीने अने बहु श्रुतना मदवडे करीने जे पोतानुं पाप गुरुओने न कहे ते आराधक नथी यता ॥ ९५ ॥

सुज्झइ डुक्करकारी ॥ जाणइ मग्गंति पावए किंति ॥

विणिगुइतो निंदइ ॥ तम्हा आराहणा सेआ ॥ ए६ ॥

दुष्कर क्रिया करनार सुझे, मार्गने जाणे, कीर्तिने पामे अने पोतानां पाप नहि ओलवतां निंदे माटे आराधना श्रेय कहेतां भली कही छे ॥ ९६ ॥

न विकारणं तणम्मन ॥ संथारो न विअ फासुआ नूमी ॥

अप्पा खलु संथारो ॥ होइ विमुओ मणुजस्स ॥ ए७ ॥

तरणांनो संथारो अथवा प्रायुक भूमि ते (विमुद्धितुं) कारण नथी, पण खरेखर जेनो आत्मा विमुद्ध होय तेज खरो संथारो कहेवाय ॥ ९७ ॥

જિણ વયણ અણુગયા મે ॥ હોન મહ જાણ જોગ મહ્તીણી ॥

જહ તંમિ દેસ કાલે ॥ અમૂઠ સત્તો ચયઈ દેહં ॥ ૯૮ ॥

જિન વચનને અનુસરતી શુભ ધ્યાન અને શુભ યોગમાં લીન એવી મારી મતી થાઓ; જેમ તે દેશ કાલને વિષે પોંડત થકો આત્મા દેહ સાંગ કરે ॥ ૯૮ ॥

જાહે હોઈ પમત્તો ॥ જિણવર વયણા રહિન અણાઈત્તો ॥

તોહે ઇંદિય ચોરા ॥ કરંતિ તવ સંજમ વિલોમં ॥ ૯૯ ॥

જિનવર વચનથી રહિત એવો અને ક્રિયાને વિષે આલસુ એવો કોઈ મુનિ જ્યારે પ્રમાદી થાય સારે (તેના) ઇંદ્રિયો રૂપી ચોરો તપ અને સંયમનો નાશ કરે છે ॥ ૯૯ ॥

જિણ વયણ મણુગય મહ ॥ જં વેલં હોઈ સંવર પવિઠો ॥

અગ્નીવ વાનું સહીન ॥ સમૂલ માલં મહઈ કમં ॥ ૧૦૦ ॥

જિન વચનને વિષે અનુસરતી મતિ છે જેની એવો પુરુષ, જે વેલા સંવરમાં પેઠેલો હોય તે વેલા વાયરા સહિત અગ્નિની પેઠે મુલ અને ઢાલાં સહિત કર્મને બાઝી મૂકે ॥ ૧૦૦ ॥

જહ મહઈ વાન સહિન ॥ અગ્ની રુસ્કે વિ હરિઅ વણ સંમે ॥

તહ પુરિસકાર સહિન ॥ નાણં કમ્મં સ્વયં નેઈ ॥ ૧૦૧ ॥

जेम वायु सहित अग्नि-लीला वनखंडर्ना वृक्षोने पण बाळे, तेम पुरुषाकार (उद्यम) सहित माणस ज्ञाने
करीने कर्मनो क्षय करे ॥ १०१ ॥

जं अन्नाणी कंमं ॥ खवेइ बहुआइं वास कोमीहिं ॥

तं नाणी तिहिं गुत्तो ॥ खवेइ नसास मित्तेणं ॥ १०२ ॥

अज्ञानी घणा क्रोडो वर्षे करीने जे कर्म स्वपावे ते कर्म ज्ञानी पुरुष त्रण गुप्तिण गुप्त छतो एक श्वासो-
श्वास मात्रमां स्वपावी नांखे ॥ १०२ ॥

न हु मरणंमि नवग्गे ॥ सका वारस विहो सुअ खंधो ॥

सधो अणुचिंतेजं ॥ धंतं पि समत्त चित्तेण ॥ १०३ ॥

खरेखर मरण पासे आव्ये छते बार प्रकारनुं श्रुतस्कंध (द्वादशांगी) सर्व मजबुत पण समर्थ चित्तवाला
माणसथी चितवी शकाय नहि ॥ १०३ ॥

इकंमि विजंमि एए ॥ संवेगं कुणइ वीयरामए ॥

तं तस्स होइ नाणं ॥ जेण विरागत्तण मुवेइ ॥ १०४ ॥

एक बीजवाला पदने विषे भीतरागना शामनने विषे जे संवेग करेछे तेज तेनुं ज्ञान छे जेवडे वैराग्य-
पणुं पमाय छे. ॥ १०४ ॥

इकंमि बिजंमि पए ॥ संवेगं कुणइ वीयरायमए ॥

सो तेण मोहजालं ॥ विंदइ अज्झप्प नुगेण ॥ १०५ ॥

एक बीजवाला पदने विषे वीतरागना शासनने विषे जे संवेग कराय छे ते बडे ते माणस मोहजालने, अभिप्राय विशेषबडे छेदे छे ॥ १०५ ॥

इकंमि बिजंमि पए संवेगं कुणइ वीयरायमए ॥

वधइ नरो अज्झिस्कं ॥ तं मरणं तेण मरिअव्वं ॥ १०६ ॥

एक बीजवाला पदने विषे वीतरागना शासनने विषे जे संवेग करेछे ते पुरुष निरंतर वैराग्य पामे; ते कारण माटे एवा समाधि मरणे तेणे मरवुं ॥ १०६ ॥

जेण विरागो जायइ ॥ तं तं सव्वायरेण कायव्वं ॥

मुच्चइ इह संवेगी ॥ अणंतं दोइ असंवेगी ॥ १०७ ॥

जेवढे करीने वैराग्य थाय ते ते कार्य सर्व आदरबडे करवुं जोइए, अहिंआं संवेगी जीव संसार थकी मुक्त थाय अने असंवेगी जीवने अनंतो संसार थाय ॥ १०७ ॥

धम्मं जिण पन्नतं सम्म मिणं सहइमि तिविहेणं ॥

तस थावर जूअ दिअं ॥ पंथं निवाण नगरस्स ॥ १०८ ॥

જીનેશ્વર ભગવાને પ્રકાશોલો આ ધર્મ હું સમ્યક્ પ્રકારે ત્રિવિધે સદ્દુહું; તે ત્રસ અને સ્થાવર પ્રાણીને
હિતકારક છે અને મોક્ષ નગરનો રસ્તો છે ॥ ૧૦૮ ॥

સમણો મિત્તિ અ પઠમં ॥ બીયં સદ્ધત્થ સંજન મિત્તિ ॥

સદ્ધં ચ વોસિરામિ અ ॥ જિણેહિં જં જં ચ પન્નિકુદં ॥ ૧૦૯ ॥

હું શ્રમણ છું એ પહેલું, સર્વ અર્થનો સંયમી છું એ બીજું અને જીનેશ્વર ભગવાને જે જે નિષેધેલું છે તે તે
સર્વ હું વોસિરાવું છું ॥ ૧૦૯ ॥

ઉવહી સરીરગં ચેવ ॥ આહારં ચ ચનદ્વિદં ॥

મણસા વય કાણં ॥ વોસિરામિ તિ જ્ઞાવન ॥ ૧૧૦ ॥

ઉપધિ, શરીર, ચતુર્વિધ આહાર તે મન વચન અને કાયાવડે ભાવથી વોસિરાવું છું ॥ ૧૧૦ ॥

મણસા અચિંતણિજ્ઞં ॥ સદ્ધં જ્ઞાસાઈ અજ્ઞાસણિજ્ઞં ચ ॥

કાણ અકરણિજ્ઞં ॥ સદ્ધં તિવિદેણ વોસિરે ॥ ૧૧૧ ॥

મનવડે કરીને જે ચિંતવવા યોગ્ય નથી અને ભાષાઈ કરીને જે સર્વ કહેવા યોગ્ય નથી અને કાયાવડે
કરવા યોગ્ય નથી તે સર્વ હું ત્રિવિધે વોસિરાવું છું ॥ ૧૧૧ ॥

અસ્સંજમે વેરમણં ॥ નવહિ વિવેગ કરણં નવસમો ॥

અપમ્નિરૂઞ જોગ વિરત્ત ॥ યંતી મુત્તી વિવેગો અ ॥ ૧૧૨ ॥

અસંયમને વિષે વિરતિપણું, વપધિનું વિવેકકરણ (ત્યાગ કરવું), ઉપશમ અને અયોગ્ય વ્યાપારથી વિર-
ત્ત થવું, ક્ષમા, નિર્લોભતો અને વિવેક ॥ ૧૧૨ ॥

એઞ્ઠં પચ્ચસ્કાણં ॥ આનર જણ આવડ્ઠસુ જાવેણ ॥

અસયરં પમ્નિવત્તો ॥ જંપંતો પાવડ્ઠ સમાહિં ॥ ૧૧૩ ॥

આ પચ્ચસ્વાણ રોગથી પીડાણ્ણો માણસ આપદાને વિષે ભાવવડે અંગીકાર કરતો અને બોલતો સમા-
ધિ પામે ॥ ૧૧૩ ॥

એઞ્ઠંસિ નિમિત્તંમી ॥ પચ્ચસ્કાનણ ઝડ્ઠ કરે કાલં ॥

તો પચ્ચસ્કાઠ્ઠઅઘ્ઠં ॥ ઇમેણ ઇક્કેણ વિ પણં ॥ ૧૧૪ ॥

એ નિમિત્તને વિષે જો કોઈ માણસ પચ્ચસ્વાણ કરીને કાલ કરે તો આ એક પણ પદવડે પચ્ચસ્વાણ
કરાવવું ॥ ૧૧૪ ॥

મમ મંગલ મરિહંતા ॥ સિદ્ધા સાહુ સુઞ્ઠં ચ ધમ્મો અ ॥

તેસિં સરણોવગત્ત ॥ સાવઙ્ગં વોસિરામિત્તિ ॥ ૧૧૫ ॥

મને અરિહંત, સિદ્ધ, સાંધુ, શ્રુત અને ધર્મ જ મંગલ છે, તેમનું શરણ પામેલો એવો હું સાવચ (પાપકર્મ)
વોસિરાવુંછું ॥ ૧૧૫ ॥

અરહંતા મંગલં મજ્ઞ ॥ અરહંતા મજ્ઞુ દેવયા ॥

અરહંતે કિત્તિજ્ઞાણં ॥ વોસિરામિત્તિ પાવગં ॥ ૧૧૬ ॥

અરિહંત તે મને મંગલ છે અને અરિહંત તેજ મારા દેવ છે અરિહંતોની સ્તુતિ કરીને હું પાપ વોસિરાવુંછું.

સિદ્ધાઈ મંગલં મજ્ઞ ॥ સિદ્ધાય મજ્ઞુ દેવયા ॥

સિદ્ધે અ કિત્તિજ્ઞાણં ॥ વોસિરામિત્તિ પાવગં ॥ ૧૧૭ ॥

સિદ્ધ મને મંગલ છે અને સિદ્ધ એજ મારા દેવ છે; સિદ્ધની સ્તુતિ કરીને હું પાપ વોસિરાવુંછું ॥ ૧૧૭ ॥

આયરિયા મંગલં મજ્ઞ ॥ આયરિઆ મજ્ઞુ દેવયા ॥

આયરિએ કિત્તિજ્ઞાણં ॥ વોસિરામિત્તિ પાવગં ॥ ૧૧૮ ॥

આચાર્ય મારું મંગલ , આચાર્ય એજ મારા દેવ છે, આચાર્યની સ્તુતિ કરીને હું પાપ વોસિરાવુંછું.

નવજ્ઞાયા મંગલં મજ્ઞ ॥ નવજ્ઞાયા મજ્ઞુ દેવયા ॥

નવજ્ઞાએ કિત્તિજ્ઞાણં ॥ વોસિરામિત્તિ પાવગં ॥ ૧૧૯ ॥

ઉપાધ્યાય મારું મંગલ છે જોને ઉપાધ્યાય મારા દેવ છે; ઉપાધ્યાયની સ્તુતિ કરીને હું પાપ વોસિરાવુંહું.

સાદુઅ મંગલં મહુ ॥ સાદુઅ મહુ દેવયા ॥

સાદુઅ કિત્તિજ્ઞાણં ॥ વોસિરામિત્તિ પાવગં ॥ ૧૨૦ ॥

સાધુ મારે મંગલીક છે, સાધુ મારા દેવ છે, સાધુ મહારાજની સ્તુતિ કરીને હું પાપને વોસિરાવુંહું.

સિદ્ધે નવસંપત્તો ॥ અરહંતે કેવલિત્તિજ્ઞાવેણ ॥

જ્ઞાતો એગયરેણ વિ ॥ પપ્પણ આરાહન હોઈ ॥ ૧૨૧ ॥

સિદ્ધોનો આશરો લઈને અને અરિહંત અને કેવલીનો ભાવવડે આશરો લઈને અથવા એ માંહેલા ગમે તે
એક પદવડે આરાધક હોય ॥ ૧૨૧ ॥

સમુજ્જન વેઅણો પુણ ॥ સમણો હિયણેણ કિંપિ ચિંતિજ્ઞા ॥

આલંબણાઈ કાંઈ ॥ કાઝણ મુણી હુઈં સહઈ ॥ ૧૨૨ ॥

જેને વેદના ઉત્પન્ન થઈ છે એવો વળી સાધુ હૃદયવડે કાંઈક ચિંતવે, કાંઈક આલંબન કરીને તે મુનિ
દુઃખને સહન કરે ॥ ૧૨૨ ॥

વેઅણાસુ નજ્ઞાસુ ॥ કિમેસ તં નિવેઅણ ॥

કિંવા આલંબણં કિચ્ચા ॥ તં હુસ્ક મહિઆસણ ॥ ૧૨૩ ॥

वेदनाओ उत्पन्न थये छते आ तो शी वेदना ! एम जाणी खमे अथवा काइक आलंबन करीने ते दुःखनी
विचारणा करे ॥ १२३ ॥

अणुत्तरेसु नरएसु ॥ बेअणान अणुत्तरा ॥

पमाय घट्टमाणेण ॥ मए पत्ता अणंतसो ॥ १२४ ॥

उत्कृष्ट नरकोने विषे ~~वेदनाओ~~ प्रमादे बर्तता एवा में अनंतीवार पामी ॥ १२४ ॥

मए कयं इमं कम्मं ॥ समासकु अबोहिअं ॥

पोराणगं इमं कम्मं ॥ मए पत्तं अणंतसो ॥ १२५ ॥

अबोधिपणुं पामीने में आ कर्म कर्युं; आ जूनुं कर्म हुं अनंतीवार पाम्यो ॥ १२५ ॥

ताहिं दुःख विवागाहिं ॥ उवविणा हि तहिं तहिं ॥

न य जीवो अजीवो न ॥ कय पुवो अचित्तन ॥ १२६ ॥

ते ते दुःखना विपाकोवडे त्यां त्यां वेदना पामे छते जीव पूर्वे अजीव करायो नहि ॥ १२६ ॥

अप्पुजुअं विहारं ॥ इअं जिण देसिअं विअ पसअं ॥

नानं महापुस्सि ॥ सेविअं अप्पुजुअं मरणं ॥ १२७ ॥

અપ્રતિબદ્ધ વિહાર, પરીતનું જિનભાષિત અને વિદ્વાન માણસોએ પ્રશંસેલું અને મહા પુરુષોએ સેવેલું
જાણીને અપ્રતિબદ્ધ મરણ અંગીકાર કરે ॥ ૧૨૭ ॥

જહ પશ્ચિમંમિ કાલે ॥ પશ્ચિમ તિશ્ચયર દિસિશ્ચ મુચ્ચારં ॥

પથા નિશ્ચય પઠં ॥ નવેમિ અપ્રજુઞ્ઞં મરણં ॥ ૧૨૮ ॥

જેમ છેલ્લે કાલે છેલ્લા તિર્થંકર ભગવાને ઉદાર ઉપદેશ આપ્યો એમ નિશ્ચય માર્ગવાલું અપ્રતિબદ્ધ મરણ
અંગીકાર કરું ॥ ૧૨૮ ॥

વત્તીસ મંમિયાદિં ॥ કરુ જોગી જોગ સંગહ વલેણં ॥

નક્કમિઞ્ઞણય વારસ ॥ વિહેણ તિવણેહ પાણેણં ॥ ૧૨૯ ॥

વત્તીસ ભેદે યોગ સંગ્રહ સંજમ વ્યાપાર સ્થિર કરી, વાર ભેદે તપરૂપ સ્નેહપાનેં કરી ॥ ૧૨૯ ॥

સંસાર રંગ મલ્લે ॥ ધિહ વલ્લ વવસાય વલ્લ કઢાનં ॥

હંતૂણ મોહ મલ્લં ॥ હરાહિ આરાહણ પમાણં ॥ ૧૩૦ ॥

સંસારરૂપી રંગ ભૂમિકામાં ધીરજરૂપી વલ્લ અને ઉદ્યમરૂપી સન્નાહ (વચતર) પહેરી સજ્જ થયેલો એવો
મોહરૂપી મલ્લને હળીને આરાધેનારૂપી જય પતાકા લેઈ લે ॥ ૧૩૦ ॥

पोराणंगं च कम्मं ॥ खवेइ अन्नं नवं तु न चिणाइ ॥

कंम कलंकलिवल्लिं ॥ ठिंदइ संधार मारुढो ॥ १३१ ॥

वली जूनां कर्म खपावीने नवां कर्म न बांधे; कर्म व्याकुलता रुपी बेलडीने संधारामां रहेलो साधु छेदे.

आराहणो वउत्तो ॥ सम्मं काऊण सुविहिउ कालं ॥

उक्कोसं तिन्नि जवे ॥ गंतूण लज्जिऊ निव्वाणं ॥ १३२ ॥

आराधनाने विषे सावधान एवो सुविहित साधु सम्यक्प्रकारे काल करीने उत्कृष्टा व्रण भव अतिक्रमीने निर्वाण एटले मोक्ष प्रत्ये पाये ॥ १३२ ॥

धीर पुरिस पन्नत्तं ॥ सप्पुरिस निसेविअं परम घोरं ॥

उइस्सो हुसिरंगं ॥ हरसु पमागं अविग्घेणं ॥ १३३ ॥

उत्तम पुरुषोए कहेलुं अने सत्पुरुषोए सेवेलुं एवुं घणुंज आकरुं अणमण करीने निर्विघ्नपणे जयपताका मेळवे ॥ १३३ ॥

धीर पमागा हरणं ॥ करेइ जह तंमि देस कालंमि ॥

सुत्तठ माणुगुणंतो ॥ धिइ निच्चल बरु कळान ॥ १३४ ॥

જેમ તે દેશકાલને વિષે સુખદ જયપતાકાનું હરણ કરે તેમ સુત્રાર્યને અનુસરતો અને સંતોષ રૂપી નિશ્ચલ સન્નાહ પહેરીને સજ્જ થયેલો ॥ ૧૩૪ ॥

ચત્તારિ કસાણતિ ॥ તિન્નિ ગારવે પંચઈંદિઅ ગ્ગામે ॥

દંતા ધરીસહ ચમૂ ॥ હરાહિ આરાદણ પમાગં ॥ ૧૩૫ ॥

ચાર કષાય, ત્રણ ગારવ, પાંચ ઇંદ્રિય ગ્રામ (સમૂહ) રૂપી વૈરી અને પરિસહ રૂપી ફોજ તેને હળીને આરાધનારૂપ જયપતાકાને તું અંગીકાર કર ॥ ૧૩૫ ॥

માયા હુવ ચિંતિજ્ઞા જીવામિ ચિરં મરામિ વ લહંતિ ॥

જહ્ ઇઠસિ તરિનં જે ॥ સંસાર મહોઅહિ મપારં ॥ ૧૩૬ ॥

જો અપાર સંસાર રૂપી મહોદીધ તરવાને તું ઇચ્છા રાખતો હોય તો હું ઘણું જીવું અથવા શીઘ્ર મરણ પામું એવું નિશ્ચે વિચારવું નહિ ॥ ૧૩૬ ॥

જહ્ ઇઠસિ નિઠ્ઠરિનં ॥ સઘેસિં ચેવ પાવ કમ્માણં ॥

જિણ વયણ નાણ દંસણ ॥ ચરિત્ત ઝાવુજ્જુનં જગ્ગં ॥ ૧૩૭ ॥

જો સર્વ પાપકર્મને સ્વરેશ્વર નિસ્તરવાને ઇચ્છેછે, તો જિન વચન, જ્ઞાન, દર્શન ચારિત્ર અને ભાવને વિષે ઉદ્યમવંત થા ॥ ૧૩૭ ॥

दंसण नाण चरित्तं ॥ तवे अ आराहणा चउ खंधा ॥

सा चेव होइ तिविहा ॥ उक्कोसा मज्झिम जहन्ना ॥ १३७ ॥

दर्शन, ज्ञान, चारित्र, तप ए आराधना चार भेदे थाय, ते आराधना वळी त्रण भेदे थाय. २. उत्कृष्ट, २ मध्यम, ३ जघन्य ॥ १३८ ॥

आराहेऊण विऊ ॥ उक्कोसाराहणा चउ खंधा ॥

कम्मरय विप्पमुक्को ॥ तेणेव ज्वेण सिज्जिऊ ॥ १३९ ॥

पंडित पुरुष ते उत्कृष्ट आराधना चार भेदे आराधीने कर्म रज रहित थइने तेज भवे सिद्धि पामे ॥ १३९ ॥

आराहेऊण विऊ ॥ जहन्न माराहणं चउ खंधा ॥

सत्तठ ज्व गहणे ॥ परिणामेऊण सिज्जिआ ॥ १४० ॥

पंडित पुरुष चार भेदे जघन्य आराधना आराधीने सात अथवा आठ भव संसारमां करीने पछी सु-
क्ति पामे ॥ १४० ॥

सम्मं मे सब जुएसु ॥ वेरं मझ न केणइ ॥

खामेमि सब जीवे ॥ खमामि अहं सब जीवाणं ॥ १४१ ॥

सर्व जीवने विषे मने समता छे, मारे कोइनी साथे वरे नथी, हुं सर्व जीवने खमाबुछुं, अने सर्व जीवने
हुं खसुछुं ॥ १४१ ॥

पयजो,

एअं पञ्चस्काणं ॥ अणुपालेक्षण सुविहितं तम्मं ॥

वेमाणिअद्देवो ॥ हविज्ज अद्देवावि सिज्जिज्जा ॥ १४२ ॥

ए पञ्चस्काण सुविहित साधु सम्यक् प्रकारे पाळीने, वैमानिक देव थाय अथवा सिद्धि पाये ॥ १४२ ॥

॥ इति महापञ्चस्काणं सम्मत्तं ॥

આર પચ્ચરવ્વાળ પયન્નો.

દેસિક્કુ દેસ વિરત્ત સમ્મદિઠો મરિક્કુ જો જીવો ॥

તં હોઈ બાલ પંનિય ॥ મરણં જિણ સાસણે જ્ઞણિયં ॥ ૧ ॥

છકાયની હિંસામાંથી દેશ જે વ્રસ હિંસા તેનો એક દેશ જે મારવાની બુદ્ધિય નિરઅપરાધી જીવની નિરપેક્ષપણે હિંસા તેથી તથા જૂઠું બોલવાદિકથી નિર્દોષ પામ્યો છતો જે સમકિત દૃષ્ટિ જીવ મરે તે જિન-શાસનને વિષે પાંચ મરણમાંનું બાલ પંડિત મરણ કહેલું છે ॥ ૧ ॥

પંચય ંણુવ્વાયં ॥ સત્તન સિસ્કાન દેસ જઈ ધમ્મો ॥

સવ્વેણં વ દેસેણં વ ॥ તેણ જુત્ત હોઈ દેસ જઈ ॥ ૨ ॥

જિનશાસનમાં સર્વ વિરતી અને દેશવિરતી એ બે પ્રકારનો યતિધર્મ છે, તેમાં દેશવિરતી ને પાંચ અનુવ્રતો અને સાત શિક્ષાવ્રતો મળી શ્રાવકનાં બાર વ્રત કહ્યાં છે, તે સર્વ વ્રતોએ અથવા એક બે આદિ વ્રતરૂપ તેના દેશે કરીને જીવે દેશવિરતી હોય ॥ ૨ ॥

પાણવદ્ મુસાવા ॥ અદત્ત પરદાર નિયમણેહિં ચ ॥

અપરિમિ ઇન્દ્રિય વિય ॥ અણુચ્ચયાઈં વિરમણાઈં ॥ ૩ ॥

પ્રાણીનો વધ, જૂઠું બોલવું, અદત્તાદાન, અને પરસ્ત્રીનો નિયમ કરવાવડે કરીને તેમજ વઢી પરિમાણર-
હિત ઇચ્છાથકી નિયમ કરવાવડે પાંચ અનુવ્રતો એટલે નિયમો થાયછે ॥ ૩ ॥

જં ચ દિસાવેરમણં ॥ અણહ્ત દંદાન જં ચ વેરમણં ॥

દેસાવગાસિયં પિય ॥ ગુણચ્ચયાઈં જ્ઞવે તાઈં ॥ ૪ ॥

જે દિગ્વિરમણ વ્રત, અને વઢી અનર્થદંડ થકી જે નિવર્તવું તે અનર્થદંડ વિરમણ, વઢી દેસાવગાસિક
પણ (મઢી) તે ત્રણ ગુણવ્રતો કહેવાયછે ॥ ૪ ॥

જોગાણં પરિસંખા ॥ સામાયય અતિહિ સંવિજ્ઞાગોય ॥

પોસહ વિહી ઝ સઘો ॥ ચતુરો સિસ્કાન વુત્તાન ॥ ૫ ॥

ભોગ ઉપભોગનું પરિમાણ, સામાયિક, વઢી અતિથિસંવિભાગ, પોષધવિધિ પણ એ સર્વે (મઢી) ચાર
શિક્ષાવ્રત કહેલાં છે ॥ ૫ ॥

આસુકારે મરણે ॥ અઙ્ઙિનાએ અ જીવિઆસાએ ॥

નાએહિં દ અમુકો ॥ પઙ્ગિમ સંલેહણ મકિચ્ચા ॥ ૬ ॥

ઉતાવળું મરણ થયે છતે, અને જીવિતવ્યની આશા નહિ તુટે છતે, અથવા સ્વજનોએ (સંલેખના કરવા-
ની) રજા નહિ આપે છતે છેવટની સંલેખના કર્યા વિના ॥ ૬ ॥

આલોડ્ય નિસ્સહ્યો ॥ સઘરે ચેવારુહિતુ સંથારં ॥

જહ મરહ દેસવિરત્ત ॥ તં વુત્તં બાલ પંન્નિઅયં ॥ ૭ ॥

શલ્યરહિત છતો પાપ આલોવીને અને પોતાના ઘરને વિષે નિશ્ચે સંથારા ઉપર ચઢીને જો દેશવિરતિ છતો
મરે તો તે બાલપંડિત મરણ કહેવાય ॥ ૭ ॥

જો જત્તપરિન્નાએ ॥ નવક્કમો વિઠ્ઠરેણ નિદિઠો ॥

સો ચેવ બાલ પંન્નિય ॥ મરણે નેત્ત જહાજુગ્ગં ॥ ૮ ॥

જે વિધિ ભક્તપરિજ્ઞાને વિષે વિસ્તારથી વતાવેલો છે તે નક્કી બાલપંડિત મરણને વિષે યથાયોગ્ય
જાણવો ॥ ૮ ॥

વેમાણિએસુ કપ્પો ॥ વગેસુ નિઅમેણ તસ્સ નવવાત્ત ॥

નિયમા સિઙ્ગંહ ઉક્કો ॥ સણ સો સત્તમંમિ જ્ઞવે ॥ ૯ ॥

વૈમાનિક દેવલોકના બાર દેવલોકને વિષે નિશ્ચયે કરીને તેની ઉત્પતિ થાયછે, અને તે ઉત્કૃષ્ટથી નિશ્ચ-
યે કરી સાતમા ભવને વિષે સિદ્ધ થાયછે ॥ ૯ ॥

इय बालपंनियं दोइ ॥ मरण मरिदंत सासणे दिढं ॥

इत्तो पंनिय पंनिय ॥ मरणं वुड्डं समासेणं ॥ १० ॥

જિનશાસનને વિષે આ બાલ પંડિત મરણ કહેલું છે, હવે પંડિત મરણ કોને કહેવું તે સંક્ષેપે કરીને કહું છું ॥ ૧૦ ॥

इहामि जंते उत्तमं पन्निक्कमामि ॥ अइयं पन्निक्कमामि ॥ अणागयं पन्निक्कमामि पञ्चुपन्नं पन्निक्कमामि. कयं पन्निक्कमामि कारियं पन्निक्कमामि अणुमोइयं पन्निक्कमामि मि-
 ष्ठत्तं पन्निक्कमामि असंजमं पन्निक्कमामि कसायं पन्निक्कमामि पावपनुगं पन्निक्कमामि मि-
 ष्ठादंसण परिणामेसु वा इदलोगेसु वा परलोगेसु वा सच्चित्तेसु वा अचित्तेसु वा पंचसु इंदिय
 ठेसु वा अन्नाणं जाणे १ अणायारं जाणे २ कुदंसणं जाणे ३ कोहं जाणे ४ माणं जाणे
 ५ मायं जाणे ६ दोहं जाणे ७ रागं जाणे ८ दोसं जाणे ९ मोहं जाणे १० इहं जाणे
 ११ मिहं जाणे १२ मुहं जाणे १३ संकं जाणे १४ कंखं जाणे १५ गेहिं जाणे १६ आसं
 जाणे १७ तन्हं जाणे १८ बुहं जाणे १९ पंथं जाणे २० पंहाणं जाणे २१ निहं जाणे
 २२ नियाणं जाणे २३ जेहं जाणे २४ कामं जाणे २५ कलुसं जाणे २६ कलहं जाणे

૨૭ જુઝાં જાણે ૨૮ નિજુઝાં જાણે ૨૯ સંગં જાણે ૩૦ સંગહં જાણે ૩૧ વવહારં જાણે
 ૩૨ કય વિક્કયં જાણે ૩૩ અણથ્થ સંજી જાણે ૩૪ આત્તોગં જાણે ૩૫ અણાત્તોગં જાણે
 ૩૬ અણાશ્ચ્છં જાણે ૩૭ વેરં જાણે ૩૮ વિક્કં જાણે ૩૯ હિંસં જાણે ૪૦ હાસં જાણે
 ૪૧ પહાસં જાણે ૪૨ પત્તસં જાણે ૪૩ ફરુસં જાણે ૪૪ જ્ઞયં જાણે ૪૫ રૂવં જાણે ૪૬
 અપ્પપસંસં જાણે ૪૭ પરનિંદં જાણે ૪૮ પરગરિહં જાણે ૪૯ પરિગ્ગહં જાણે ૫૦ પર પ-
 રિવાયં જાણે ૫૧ પરદૂસણં ૫૨ આરંજં જાણે ૫૩ સંરંજં જાણે ૫૪ પાવાણુમોયણં જાણે
 ૫૫ અહિગરણં જાણે ૫૬ અસમાહિ મરણં જાણે ૫૭ કમ્મોદય પચ્ચયં જાણે ૫૮ ઇઠ્ઠી
 ગારવં જાણે ૫૯ રસગારવં જાણે ૬૦ સાયાગારવં જાણે ૬૧ અવેરમણં જાણે ૬૨ અમુત્તિ
 મરણં જાણે ૬૩ પસુત્તસ્સ વા પન્નિબુદ્ધસ્સ વા જો મે કોઝિ દેવસિત્ત રાઝિત્ત ઉત્તમઠે અશ્ક-
 મો વડ્ઢકમો અઙ્ગયપ્પો અણાયારો તસ્સ મિહ્વામિહુક્કમં ॥

હે ભગવંત ! અનશન માટે સામાન્યપણે પાપ વ્યાપાર પડિક્કમુંછું, ગડ વચ્ચતનો હું પડિક્કમુંછું, ભવિષ્યમાં
 થવાનાને હું પડિક્કમુંછું, વર્તમાનકાલના પાપને હું પડિક્કમુંછું, કરેલા પાપને પડિક્કમુંછું, કરાવેલા પાપને પ-
 ડિક્કમુંછું, અનુમેદેલા પાપને પડિક્કમુંછું, મિથ્યાત્વને પડિક્કમુંછું, અવિરતિને પડિક્કમુંછું, કષાયને પડિક્કમુંછું,

પાપ વ્યાપારને પ્રહિકમુંહું, મિથ્યાદર્શન પરિણામને વિષે, આ લોકને વિષે, પરલોકને વિષે, સચિતને વિષે, અચિતને વિષે, પાંચ ઇન્દ્રિયના વિષયને વિષે, અજ્ઞાન સારુ એમ ચિતવે છેતે ૧, સ્વોદો આચાર ચિતવે છેતે ૨, બૌદ્ધાદિક દર્શન સારુ એમ ચિતવે છેતે ૩, ક્રોધવશે ચિતવે છેતે ૪, માન વશ થઈ ચિતવે છેતે ૫, માયા વશ થઈ ચિતવે છેતે ૬, લોભ વશ થઈ ચિતવે છેતે ૭, રાગને વશ થઈ ચિતવે છેતે ૮, દ્રેષને વશ થઈ ચિતવે છેતે ૯, અજ્ઞાન વશ થઈ ચિતવે છેતે ૧૦, પુદ્ગલ પદાર્થ અને યશ આદિકની ઇચ્છા વશે ચિતવે છેતે ૧૧, મિથ્યા દૃષ્ટિપણે ચિતવે છેતે ૧૨, મુચ્છા વશ થઈ ચિતવે છેતે ૧૩, સંશય થકી ચિતવે છેતે ૧૪, અન્યમતની વાંછા કરી ચિતવે છેતે ૧૫, ઘર વિષે ચિતવે છેતે ૧૬, બીજાની વસ્તુ પામવાની વાંછા થકી ચિતવે છેતે ૧૭, તરસ લાગવાથી ચિતવે છેતે ૧૮, ખુશથી ચિતવે છેતે ૧૯, સામાન્ય માર્ગમાં ચાલવા છતાં ચિતવે છેતે ૨૦, વિષમમાર્ગમાં ચાલતાં છતાં ચિતવે છેતે ૨૧, નિદ્રામાં ચિતવે છેતે ૨૨, નિયાણું ચિતવે છેતે ૨૩, સ્નેહવશે ચિતવે છેતે ૨૪, વિકારના વશે ચિતવે છેતે ૨૫, ચિત્તના ડોહોલાણ થકી ચિતવે છેતે ૨૬, ક્લેશ કરાવવા ચિતવે છેતે, ૨૭ સામાન્ય યુદ્ધને વિષે ચિતવે છેતે ૨૮, મહા યુદ્ધને વિષે ચિતવે છેતે ૨૯, સંગ ચિતવે છેતે ૩૦, સંગ્રહ ચિતવે છેતે ૩૧, રાજસભામાં ન્યાય કરાવવા માટે ચિતવે છેતે ૩૨, સ્વરિદ કરવા વેચવા માટે ચિતવે છેતે ૩૩, અનર્થ દંડ ચિતવે છેતે ૩૪, ઉપયોગ સહિત ચિતવે છેતે ૩૫, અનુપયોગે ચિતવે છેતે ૩૬, માથે દેવું હોય તેના વશે ચિતવે છેતે ૩૭, વેર ચિતવે છેતે ૩૮, તર્ક વિતર્ક ચિતવે છેતે ૩૯, હિંસા ચિતવે છેતે ૪૦, હાસ્યના વશ થઈ ચિતવે છેતે ૪૧, અતિહાસ્યના વશ થઈ ચિતવે છેતે ૪૨, અતિ રોષે કરી ચિતવે છેતે ૪૩,

कठोर पाप कर्म चितवे छते ४४, भय चितवे छते ४५, रूप चितवे छते ४६, पोतानी प्रशंसा चितवे छते ४७,
 बीजानी निंदा करतां चितवे छते ४८, बीजानी गर्हा करतां चितवे छते ४९, धनादिक परिग्रह मेळववाने
 चितवे छते ५०, बीजाने क्लेश आपवानुं चितवे छते ५१, बीजाने माथे पोतामुं दुषण चढाववा चितवे छते
 ५२, आरंभ चितवे छते ५३, विषयना तिन्न अभिलाषधी चितवे छते ५४, पाष कार्य अनुमोदवारूप चितवे
 छते ५५, जीवहिंसाना साधनाने मेळववानुं चितवे छते ५६, असमाधिण मरवुं एम चितवे छते ५७, गाढ
 कर्मना उदय थकी चितवे छते ५८, ऋद्धिना अभिमाने करी चितवे छते ५९, सारा भोजनना अभिमाने
 करी चितवे छते ६०, सुखना अभिमाने करी चितवे छते ६१, अविरति सारी एम चितवे छते ६२, संसार
 सुखना अभिलाष सहित मरण करतां चितवे छते ६३, दिवस संबंधी अथवा रात्री संबंधी सुतां छतां अथवा
 जागतां छतां, कोइ षण अतिक्रम, व्यतिक्रम, अतिचार, अनाचार लाग्यो होय तेनो मने मिच्छामिदुक्कडं हो.

एस करेमि पणामं, जिणवर वसहस्स वड्ढमाणस्स ॥

सेसाणं च जिणाणं, सगणहराणं च सवेत्ति ॥ ११ ॥

जिनने विषे वृषभ समान वर्द्धवान स्वामीने वळी गणधर सहित बाकीना सर्व तिर्थकरोने हुं आ नम-
 स्कार करुं ॥ ११ ॥

सवं पाणारंजं ॥ पच्चस्कामित्ति अत्रिय वयणं च ॥

सव्व मदिन्ना दाणं ॥ मेहुन्न परिग्गहं चेव ॥ १२ ॥

આ પ્રકારે સર્વ પ્રાણીઓના આરંભને, અલિક (અસત્) વચનને, સર્વ અદત્તાદાન (ચોરીને), મૈથુન અને પરિગ્રહને પચ્ચરુણું ॥ ૧૨ ॥

સમ્મં મે સવ્-નૂણસુ ॥ વેરં મજ્જુ ન કેણહ ॥

આસાનં વોસિરિત્તાણં ॥ સમાહિમણુપાલણ ॥ ૧૩ ॥

મારે સર્વ પ્રાણી વિષે મિત્રપણું છે, કોઈની સાથે મારે વેર નથી, સર્વ વાંચ્છાઓને ત્યાગ કરીને હું સમાધિ રાખું છું ॥ ૧૩ ॥

સઘં ઘાહાર વિહિં ॥ સન્નાનં ગારવે કસાણ અ ॥

સઘં ચેવ મમત્તં ॥ ચણ્ણમિ સઘં સ્વમાવેમિ ॥ ૧૪ ॥

સવ પ્રકારના આહારને, સંજ્ઞાઓને, ગારવોને, અને કષાયોને અને સર્વ મમતાને ત્યાગ કરું છું; સર્વને સ્વમાવું છું ॥ ૧૪ ॥

હુક્કાં ઇમંમિ સમયે ॥ ઊવક્કમો જીવિઅસ્સ જહ્ મહ્કા ॥

અગ્ગં પચ્ચસ્કાણં ॥ વિનલા આરાદણા હોત ॥ ૧૫ ॥

જો મારા જીવિતનો ઉપક્રમ (આહવાનો નાશ) આ અવસરમાં હોય તો આ પચ્ચરુણાણ અને વિસ્તારવાળી આરાધના થાઓ ॥ ૧૫ ॥

સઘ ડુસ્ક પહીણાણં ॥ સિદ્ધાણં શ્રરદનુ નમો ॥

સદહે જિણ પન્નતં ॥ પચ્ચસ્કામિ અ પાવગં ॥ ૧૬ ॥

સર્વ દુઃસ્વ ક્ષય થયાં છે જેમનાં એવા સિદ્ધોને, અરિહંતને નમસ્કાર હો, જિનેશ્વરોએ કહેલું તત્ત્વ હું સદહું-
છું, પાપકર્મને પચ્છુ છું ॥ ૧૬ ॥

નમુશ્ચુ ધુઅ પાવાણં ॥ સિદ્ધાણં ચ મહેસિણં ॥

સંશારં પમિવજ્ઞામિ ॥ જદા કેવલિ દેસિઅં ॥ ૧૭ ॥

જેમનાં પાપ ક્ષય થયાં છે એવા સિદ્ધોને તથા મહા ઋષીઓને નમસ્કાર હો, જેવો કેવલીએ દતાવ્યો છે
તેવો સંશારો હું અંગીકાર કરું છું ॥ ૧૭ ॥

જં કિંચિવિ ડુચ્ચરિઅં ॥ તં સઘં વોસિરામિ તિવિદેણં ॥

સામાદયં ચ તિવિહં ॥ કરેમિ સઘં નિરાગારં ॥ ૧૮ ॥

જે કાંઈ પણ સ્વોટું આચર્યું હોય તે સર્વને મન, વચન, કાયાએ કરી વોસિરાવું છું, વળી સર્વ આગારરહિત
(જ્ઞાન, શ્રદ્ધા અને ક્રિયારૂપ)-ત્રણ પ્રકારનું સામાયક કરું છું ॥ ૧૮ ॥

વસં અપ્પિંતરં નવદિં ॥ સસીરાદ સન્નોયણં ॥

મણસા વય કાયોદિં ॥ સઘં જાવેણ વોસિરે ॥ ૧૯ ॥

વાણ, અભ્યંતર, ઉપધિ, અને શરીરાદિ ભોજન સહિત મન, વચન, કાયાપ્રકરીને સર્વને આવશ્યકી
વોસિરાવુંછું ॥ ૧૯ ॥

સર્વં પાણારંજનં ॥ પચ્ચસ્કામિત્તિ અલિય વયણં ચ ॥

સર્વ મંદિત્ત્રાદાણં ॥ મેહુત્તર પરિગ્ગદં ચેવ ॥ ૨૦ ॥

આ પ્રકારે સર્વ પ્રાણીઓના આરંભને અલિક (અસત્ત્વ) વચનને સર્વ અદત્તાદાન (ચોરીને) મૈથુન
અને પરિગ્રહને પચ્ચલ્લુછું ॥ ૨૦ ॥

સમ્મં મે સર્વ જૂણસુ ॥ વેરં મદ્ધ ન કેણઃ ॥

આસાન વોસિરિત્તાણં સમાહિ મણુપાલયે ॥ ૨૧ ॥

મારે સર્વ પ્રાણી વિષે મિત્રપણું છે, કોઈની સાથે મારે વેર નથી, સર્વ વાંચ્છાઓને ત્યાગ કરીને હું સમા-
ધિ રાખુંછું ॥ ૨૧ ॥

રાગં બંધં પન્નસં ચ ॥ હરિસં દીણ જાવયં ॥

નસ્સુગતં જયં સોગં ॥ રહં અરહં ચ વોસિરે ॥ ૨૨ ॥

બંધના કારણભૂત રાગને તથા દ્વેષને, હર્ષને, રાંકણાને, ચપલ્લપણાને, અથને, શોકને, રોતેને, અરતિને
વોસિરાવુંછું ॥ ૨૨ ॥

મમત્તે પરિવશ્યામિ ॥ નિમ્મમત્તં ઝવઠિનુ ॥

આલેબણં ચ મે આયા ॥ અવસેસં ચ વોસિરે ॥ ૨૩ ॥

મમતારહિતપણામાં તત્પર થયો છતો મમતાનો ત્યાગ કરું છું વઝી મને આત્મા આલંબન ભૂત છે વીજા સર્વ પદાર્થને વોસિરાવું છું ॥ ૨૩ ॥

આયા હુ મહં નાણે ॥ આયા મે દંસણે ચરિત્તે અ ॥

આયા પચ્ચસ્કાણે ॥ આયા મે સંજમે જોમે ॥ ૨૪ ॥

નિશ્ચે મને જ્ઞાનમાં આત્મા, દર્શનમાં અને ચારિત્રમાં મને આત્મા, પચ્ચસ્કાણમાં મને આત્મા, સંજમજોગમાં મને આત્મા (આલંબન) થાઓ ॥ ૨૪ ॥

એગો વચ્ચઈ જીવો ॥ એગો ચેવુવવચ્ચઈ ॥

એગસ્સ ચેવ મરણં ॥ એગો સિધ્ધઈ નીરનુ ॥ ૨૫ ॥

જીવ એકલો જાય છે, નહીં એકલો ઉપજે છે, એકલાને જ મરણ પણ થાય છે, અને કર્મરહિત થયો છતો એકલો જ સિદ્ધ થાય છે ॥ ૨૫ ॥

એગો મે સાસનુ અપ્પા ॥ નાણ દંસણ સંજુન ॥

સેસા મે વાહિરા જાવા ॥ સઘ્વે સંજોગ લક્ષણા ॥ ૨૬ ॥

આ.પ.

॥ ૬૧ ॥

જ્ઞાન, દર્શન સહિત મારો આત્મા એક શાશ્વતો છે, બાકીના મારે બ્રાહ્મ પદાર્થો સર્વે સંબંધમાત્ર સ્વ-
રૂપવાળા છે ॥ ૨૪ ॥

સંજોગ મૂલા જીવેણ ॥ પત્તા ડુસ્ક પરંપરા ॥

તમ્હા સંજોગ સંબંધ ॥ સર્વં તિવિદેણ વોસિરે ॥ ૨૭ ॥

સંબંધ છે મૂલ તે જેનું એવી દુઃખની પરંપરા આ જીવે મેઝી તે માટે સર્વે સંજોગ સંબંધને મમ, વચન ને
કાયાણ કરી વોસિરાવુંછું ॥ ૨૭ ॥

મૂલ ગુણ ઉત્તર ગુણે ॥ જે મે નારાહિયા પયત્તેણ ॥

તમહં સર્વં નિંદે ॥ પઠિક્કમે આગમિસ્સાણં ॥ ૨૮ ॥

પ્રયત્નવડે જે મૂલગુણો અને ઉત્તરગુણો મેં ન આરાધ્યા તે સર્વને હું નિંદુંછું આવતા કાઢી વિરાધનાને
પઠિક્કમુંછું ॥ ૨૮ ॥

સત્ત જાણે અઠ મણે ॥ સત્તા ચત્તારિ ગારવે તિન્નિ ॥

આસાયણ તિત્તીસં ॥ રાગં દોસં ચ ગરિહામિ ॥ ૨૯ ॥

સાત ભય, આઠ મદ, ચાર સંજ્ઞા, ત્રણ ગારવ, તેત્રીશ આશાતના, રાગ અને દ્વેષને ગરહુંછું ॥ ૨૯ ॥

અસંજમ મત્તાણં ॥ મિહિતં સર્વમેવ ય મમત્તં ॥

પયશો.

॥ ૬૧ ॥

જીવેસુ અજીવેસુ અ ॥ તં નિંદે તં ચ ગરિદ્દામિ ॥ ૩૦ ॥

જીવમાં અને અજીવમાં અવિરતિને, અજ્ઞાનને, મિથ્યત્વને વઢી સર્વ મમતાને નિંદુંછું અને ગરહુંછું ॥ ૩૦ ॥

નિંદામિ નિંદણિઙ્ગ ॥ ગરિદ્દામિ અ જં ચ મે ગરહણિઙ્ગ ॥

આલોણમિ અ સઘ્વં ॥ અગ્નિતરં બાહિરં ઉવહિં ॥ ૩૧ ॥

નિંદશા યોગ્યને હું નિંદુંછું અને જે મને ગરહશા યોગ્ય છે તે ગરહુંછું સર્વ અધ્યંતર અને બાહ્ય ઉપાધિ (માયા) ને હું આલોઉંછું ॥ ૩૧ ॥

જહ વાલો જંપંતો ॥ કઙ્ગમકઙ્ગં ચ ઝઙ્ગુઅં જ્ઞણ ॥

તં તદ આલોઙ્ગા ॥ માયામોસં પમુત્તૂણં ॥ ૩૨ ॥

જેમ બાલક બોલતો હતો કાર્ય, અકાર્યને સરલપણે કહેછે તેમ તે પાપને માયા મૃષાવાદ મૂકીને તેવી રીતે આલોવે ॥ ૩૨ ॥

નાણંમિ દંસણંમિ અ ॥ તવે ચરિત્તે અ ચનુસુ વિ અકંપો ॥

ધીરો આગમ કુસલો ॥ અપરિસ્સાવિ રહસ્સાણં ॥ ૩૩ ॥

જ્ઞાનમાં, દર્શનમાં તપમાં અને ચારિત્રમાં એ ચારેમાં. અચલાયમાન, ધીર, આગમમાં કુશલ, કહેલા ગુપ્ત પાપો નહિ કહેનાર (તેવા ગુરુ પાસે આલોચન લેવી જોડે) ॥ ૩૩ ॥

રાગેણ દોસેણવ ॥ જં, જે અકયન્નુઆ પમાણં ॥

જો મે કિંચિવિ જ્ઞણિ ॥ તમહં તિવિદેણ સ્વામેમિ ॥ ૩૪ ॥

રાગે કરી, દ્રેપે કરી, અથવા જે તમારું અહિત અકૃતપણાવ કરી અને પ્રમાદે કરી બીજાને મેં કંઈક કહ્યું હોય તે હું મન, વચ્ન, કાયાવ કરી સ્મારુંછું. ॥ ૩૪ ॥

તિવિહં જ્ઞણંતિ મરણં ॥ બાલાણં બાલપંખિયાણં ચ ॥

તદ્વયં પંખિય મરણં ॥ જં કેવલિણો અણુમરંતિ ॥ ૩૫ ॥

મરણ ત્રણ પ્રકારનું કહેછે (૧) બાલકોનું (૨) બાલ પંખિતોનું (૩) પંખિત મરણ જેણે કરી કેવળીઓ મરણ પામેછે ॥ ૩૫ ॥

જે પુણ અહ-મહ્યા ॥ પયલિય સન્નાય વક્કજાવાય ॥

અસમાદિણા મરંતિ ॥ ન હુ તે આરાદયા જ્ઞણિઆ ॥ ૩૬ ॥

વળી જે આઠ મદવાળા છે તે, નાશ પામી છે શુદ્ધિ જેમની ઇવા, વક્ષણાને ધારણ કરનારા અસમાધિવ મરેછે, નિશ્ચે તે આરાધક કહેલા નથી ॥ ૩૬ ॥

મરણે વિરાદિ ॥ દેવ ડુગ્ગઈ ડુલ્લહા ય કિર બોદી ॥

સંસારો યં અણંતો ॥ હવહ પુણો આગમિસ્સાણં ॥ ૩૭ ॥

મરણ વિરાધે છતે દેવતામાં દુર્ગતિ થાય તેમ સમ્યક્ત્વ પામ્યું દુર્લભ થઈ પડે અને વહી આવતા કાલમાં
અનંત સંસાર થાય ॥ ૩૭ ॥

કા દેવ દુગ્ગઈ કા ॥ અવોદિ કેણેવ વુચ્છઈ મરણં ॥

કેણ અણંતં પારં ॥ સંસારં હિંદઈ જીવો ॥ ૩૮ ॥

દેવની દુર્ગતિ કયી ? અવોધિ શું ? શા હેતુએ (વારંવાર) મરણ થાય ? કયા કારણે સંસારમાં જીવ
અનંતકાલ સુચી બને ॥ ૩૮ ॥

કંદર્પ દેવ કિવિસ ॥ અન્નિનુગા આસુરીઅ સંમોહા ॥

તા દેવ દુગ્ગઈનં ॥ મરણંમિ વિરાહિણે હૈંતિ ॥ ૩૯ ॥

મરણ વિરાધે છો કંદર્પ દેવ, કિલિવિષ્યા દેવ (દેડ દેવ), ચાકર દેવ, દાસ દેવ, અને સંમોહા દેવ
એ પાંચ દુર્ગતિઓ થાયછે ॥ ૩૯ ॥

મિચ્છાં દંસણ-રત્તા ॥ સનિયાણા કિન્દ લેસમો ગાઢા ॥

ફહ જે મરંતિ જીવા ॥ તેસિં હુલ્હા સ્ત્રવે બોદી ॥ ૪૦ ॥

આ સંસારમાં મિથ્યાદર્શનમાં રક્ત, નિયાણા સહિત, કુળ્લ લેણ્યાત્રાઢા જે જીવો મરણ પામે તેઓને બો-
ધિ વીજ દુર્લભ થાયછે ॥ ૪૦ ॥

સમ્મદંસણ રત્તા ॥ અનિયાણા સુક્લેસમો ગાઠા ॥

ફહ જે મરંતિ જીવા ॥ તેસિં સુલદા જાવે બોદી ॥ ૪૧ ॥

આ સંસારમાં સમ્યક્ દર્શનમાં રક્ત, નિયાણા રહિત, શુક્લ લેશ્યાવાળા જે જીવો મરણ પામેછે તે જીવોને બોધિ બીજ (સમ્મકિત) મુલ્ય થાયછે ॥ ૪૧ ॥

જે પુણ ગુરુ પડિણીઆ ॥ બહુમોદા સસવલા કુસીલાય ॥

અસમાદિણા મરંતિ ॥ તે હંતિ અણંત સંસારિ ॥ ૪૨ ॥

જેઓ વઢી ગુરુના શત્રુભૂત, ઘણા મોહવાળા, દુષણ સહિત, કુશીલ અને અસમાધિય મરણ પામેછે તેઓ અનંત સંસારી થાયછે ॥ ૪૨ ॥

જિણવયણે અણુરત્તા ॥ ગુરુવયણં જે કરંતિ જાવેણં ॥

અસવલ અસંકલિઠા ॥ તે હંતિ પરિત્ત સંસારિ ॥ ૪૩ ॥

જિન વચનમાં રાગવાળા, ગુરુનું વચન ભાવે કરીને જેઓ કરેછે, દુષણ રહિત, સંકલેપ રહિત હોયછે, તેઓ યોદા સંસારવાળા થાયછે ॥ ૪૩ ॥

બાલ મરણાણિ બહુસો ॥ બહુઆણિ અકામગાણિ મરણાણિ ॥

મરિહંતિ તે વરાયા ॥ જે જિણવયણં ન યાણંતિ ॥ ૪૪ ॥

જે જિન વચનને નથી જાણતા તે બીચારા બાલમરણો અને ધણી વાર ઇચ્છા રહિતપણે મરણ પામશે ॥

સમ્મગ્ગહણં વિસ જ્ઞસ્કણં ચ ॥ જલણં ચ જલપ્પવેસો અ ॥

અણાયાર જંમ્મસેવી ॥ જંમણ મરણાણુ બંધીણિ ॥ ૪૫ ॥

શસ્ત્ર ગ્રહણ, ત્રિષ ભક્ષણ, બઢી મરવું, પાળીમાં બુદી મરવું, અનાચાર તથા અધિક ઉપગરણ સેવનારુજ્જ-
ન્મ મરણની પરંપરા વધારનારછો ४૫ ॥

નુદ્ધમદ્દે તિરિયંમિ વિ ॥ મયાણિ જીવેણ બાલમરણાણિ ॥

દંસણ નાણ સદ્દગત્ત ॥ પંનિય મરણં અણુમરિસ્સં ॥ ૪૬ ॥

ઉંચા, નીચા અને તિચ્છા (લોક) માં જીવે બાલમરણો કર્યો, હું દર્શન, જ્ઞાને સહિત થકો નિર્ગુણ મરણે
મરીશ ॥ ૪૬ ॥

નુવ્વેયણયં જાઈ ॥ મરણં નરણસુ વેઅણાન્ન અ ॥

એઆણિ સંજરંતો ॥ પંનિય મરણં મરણસુ ઇન્દિ ॥ ૪૭ ॥

ઉદ્દેગ કરનારાં જન્મ મરણ અને નરકને ત્રિવે જે થણી વેદનાંઓ, એઓને સંભારતો છતો રમણાં પાંદેત
મરણે મર ॥ ૪૭ ॥

જહ્ ઉપચ્છદ્ડ ડુસ્કં ॥ તો વહ્વો સહાવત્ત નવરં ॥

किं किं मए न पसं ॥ संसारं संसरतेणं ॥ ४८ ॥

॥ ४४ ॥

ो दुःख उत्पन्न थाय तो स्वभाव थकी तेनी विशेष उत्पत्ति जोवी; संसारमां भवतां छतां हुं थुं थुं दुः-
ख नही पाम्यो ॥ ४८ ॥

संसारं चक्रवाले ॥ सबेविय पुग्गत्ता मए बहुसो ॥

आहारिआय परिणा ॥ मिआय न यहं गलं तत्तिं ॥ ४९ ॥

वलो में बगी बखन संसारचक्रमां सर्वे पण पुद्गळो खावा, तेमज परिणमव्या, (तोपण) हुं व-
सि पाम्यो नहिं ॥ ४९ ॥

तणं कळेहि व अग्गी ॥ लवण जळोवा नई सहस्सेदिं ॥

न इमो जीवो सक्को ॥ तप्पेणं कामजोगेहिं ॥ ५० ॥

तरगां लाकडाए करी जेप अग्नि अने हजारो नदीभोए कसीने जेप लवण समुद्र (तृप्ति पामतो नही)
तेन कामजोगे करीने आ जीव तृप्ति पामतो नही ॥ ५० ॥

आहार निमित्तेणं ॥ मज्जा गच्छंति ससर्मां पुढवीं ॥

सच्चित्तो आहारो ॥ न खमो मयासावि पण्येणं ॥ ५१ ॥

આહારના કારણે કરી (તંદુલીઆ) ઘણો સાતમી મરક મૃતિષ્ જાયછે. માટે સચિત્ત આહાર મને કરીને પણ પ્રાર્થના કરવા યોગ્ય નથી ॥ ૫૧ ॥

પુત્રિં કય પરિકમ્મો ॥ અનિઆણો છહિલ્લણ મદ્ બુદ્ધિં ॥

પણા મલિઅ કમાહ ॥ સદ્યો મરણં વમિહ્મિ ॥ ૫૨ ॥

પ્રથમ અભ્યાસ કર્યો છે જેને, અને નિયાળા રહિત થયો છતો, મતિ અને બુદ્ધિથીજ વિચારીને પછી નાશ કર્યો છે કષાય જેને, એવો છતો જલદી મરણ અંગીકાર કરુંછું ॥ ૫૨ ॥

અક્કમે ચિરજ્ઞાવિય ॥ તે પુરિસા મરણ વેસ કાલંમિ ॥

પુત્ર કય કમ્મ પરિજ્ઞા ॥ વણાઈ મહા પરિવ્રમંતિ ॥ ૫૩ ॥

લાંવા વસતના અભ્યાસ વિના અકાલે (અણસણ કરનાર) તે પુરુષો પૂર્વે કરેલા કર્મોના પ્રભાવે કરી પાછા પડેછે (દુર્ગતિષ્ જાયછે) ॥ ૫૩ ॥

તમ્હા ચંદમ વિશ્વં ॥ સકારણં હહુણ પુરિસેણ ॥

જીવો અવિરદિઅ મુણો ॥ કાયલો મુસ્ક મગ્મંસિ ॥ ૫૪ ॥

તે માટે રાધાવેધની પેઠે હેતુ હ્યમ્બાળા પુરુષોષ મોક્ષ માર્ગ સાધ્યા માટે પોતાનો આત્મા જ્ઞાનાદિ ગુણ સહિત કરવો ॥ ૫૪ ॥

જહ તંમિ દેસકાલે ॥ અમૂઠ સજો ચયહ વેહં ॥

વાહિર જોગ વિરહિન ॥ અમિંતર જાણ જોગ મહ્તીણો ॥ ૫૫ ॥

તે અવસરને વિષે સાવધાન બનવાઝો, પુદ્ગલિક વ્યાપારે રહિત અને આત્માના સ્વરૂપ ચિંતનના વ્યાપારને કરનારની પેઠે શરીરને છાંડી દે ॥ ૫૫ ॥

હંતૂણ રાગ દોસં ॥ જિતૂણ ય અઠ કમ્મ સંઘાયં ॥

જમ્મણ મરણ રહટ્ટં ॥ જિતૂણ જવા વિમુચ્છિદિસિ ॥ ૫૬ ॥

રાગ દેવને હળીને, આઠ કર્મોના સમુદ્ધનો નાશ કરીને, જન્મ અને મરણરૂપ અર્હટ્ટને બેદીને સંસારથી મુકાશે ॥ ૫૬ ॥

એવં સઘુવણસં ॥ જિણદિઠં સદ્દામિ તિવિદેણં ॥

તસ થાવર સ્વેમંકરં ॥ પારં નિઘાણ મગ્ગસ્સ ॥ ૫૭ ॥

આ પ્રકારે ત્રસ અને સ્થાવરને કલ્યાણ કરનાર, મોક્ષ માર્ગનો પાર પમાડનાર જિનેશ્વરે વતાવેલો સર્વ ઉપદેશ મન, વચન, કાયાણ કરી સદ્ગુણ ॥ ૫૭ ॥

નહિ તંમિ દેસકાલે ॥ સકો વારસવિદો સુઅસ્કંધો ॥

સબો અણુચિંતેનું ॥ ધણિયંપિ સમઘથચિત્તેણં ॥ ૫૮ ॥

તે અવસરને વિષે અતિશય સમર્થ ચિત્તવાળાં પળ વાર અંગરૂપ સર્વ શ્રુત સ્કંધ ચિંતવતાં શક્ય નથી ॥

एगंमिवि जंमि पए ॥ संवेगं वीअराय मग्गंमि ॥

ગઢ્ઢ નરો અજિસ્કં ॥ તં મરણં તેજમરિઅવં ॥ ૫૯ ॥

વિતરાગના મારગમાં જે શુક પળ પદને વિષે મનુષ્ય વારંવાર વૈરાગ્ય પામે તેને કરી સહિત જે સમુદ્ધું તે સરળ મરવા યોગ્ય છે ॥ ૫૯ ॥

ता एगंपि सिलोगं ॥ जो पुरिसो मरण देस कालंमि ॥

आराहणो वउत्तो ॥ चिंतंतो आराहगो होइ ॥ ६० ॥

તે માટે જે પુરુષ મરણના અવસરમાં આરાધનાના ઉપયોગવાળો એક પળ શ્લોક ચિંતવતો રહે તો તે આરાધક થાય છે ॥ ૬૦ ॥

आराहणो वउत्तो ॥ कालं कालं सुविहितं सम्मं ॥

उकोसं तिन्नि जवे ॥ गंतूण लइइ निव्वाणं ॥ ६१ ॥

આરાધના કરવાના ઉપયોગવાળો, રુઢા આચારવાળો, રુઢી રીતે કાલ કરીને ઉત્કૃષ્ટી ત્રણ ભવ કરી-
ને મોક્ષ પામે છે ॥ ૬૧ ॥

સમણુ તિશ્ચદં વઢમં ॥ બીશ્ચં સઘ્ઢ સંજન મિત્તિ ॥

સઘં ચ વોસિરામિ ॥ એશ્ચં જ્ઞણિયં સમાસેણં ॥ ૬૨ ॥

પ્રથમ તો હું સાધુ છું. બીજું સર્વ પદાર્થોમાં સંયમવાળો છું (તેથી) હું વઢી સર્વને વોસિરાવુંછું, આ સંસે-
પે કરી કહું ॥ ૬૨ ॥

લઢં અલઢપુઢં ॥ જિણવયણ સુન્નાસિશ્ચં અમયજૂઢં ॥

મદિન સુગઢમગ્ગો ॥ નાહં મરણસ્સ વોહેમિ ॥ ૬૩ ॥

જિનેશ્વર ભગવાનના આગમમાં કહેલું, અમૃત સરખું અને પૂર્વે નોંદ પામેલું એવું (આત્મતત્ત્વ) હું પામ્યો
અને સિદ્ધિ ગતિનો માર્ગ ગ્રહણ કર્યો તો હું મરણથી બીતો નથી ॥ ૬૩ ॥

ધીરેણ વિ મરિયઢં ॥ કાનરિસેણ વિ અવસ્સ મરિયઢં ॥

ડુન્હં હુ મરિયઢે ॥ વરં સુ ધીરત્તણે મરિનં ॥ ૬૪ ॥

ધીર પુરુષે પણ મરવું પડેછે, અને કાચર પુરુષે પણ અવશ્ય મરવું પડેછે, જોનેને પણ વિશ્વયે કરી મરવા-
નું છે, તો ધીરપણે મરવું એ નિશ્ચે સુંદર છે ॥ ૬૪ ॥

સિલેણ વિ મરિયઢં ॥ નિસ્સીલેણવિ અવસ્સ મરિયઢં ॥

ડુન્હંપિ હુ મરિયઢે ॥ વરં સુ સીલત્તણે મરિનં ॥ ૬૫ ॥

શીલબાળાં પળ મરવું પટેછે, શીલરહિત માણસે પળ અવશ્ય મરવું પટેછે, બંનેને પળ નિશ્ચય કરી મર-
વાનું છે, તો શીલ સહિત મરવું જ નિશ્ચય સુંદર છે ॥ ૬૫ ॥

નાણસ્સ દંસણસ્સ ય ॥ સમ્મત્તસ્સ ય ચરિત્ત જુત્તસ્સ ॥

જો કાઢિ નવનુંગં ॥ સંસારા સો વિમુચ્છિહિતિ ॥ ૬૬ ॥

જે કોઈ નારિત્ર સહિત જ્ઞાનમાં દર્શનમાં અને સમ્યક્ત્વમાં સાવધાનપણું કરશે તે વિશેષે કરી સંસાર-
થી મુકાશે ॥ ૬૬ ॥

ચિરનસિત્થ બંજયારી ॥ પપ્પોમેક્કણ સેસયં કમ્મં ॥

અણુપુઘ્વીઢ વિસુલ્લો ॥ ગંઢ્ઢ સિદ્ધિં ધુઅકિલેસો ॥ ૬૭ ॥

પણા કાલ સેવ્યું છે બ્રહ્મચર્ય જેણે તે બાકીના કર્મનો નાશ કરીને તથા સર્વ કલેશનો નાશ કરીને
અનુક્રમે શુદ્ધ થયો છતો સિદ્ધિમાં જાય ॥ ૬૭ ॥

નિક્કસાયસ્સ દંતસ્સ ॥ સૂરસ્સ વવસાઇણો ॥

સંસાર પરિજ્ઞીઅસ્સ ॥ પચ્ચસ્કાણં સુહં જ્ઞેવે ॥ ૬૮ ॥

કષાય રહિત, દાન્ત, (પાંચ ઈન્દ્રિયો અને છઠ્ઠા મનને દમન કરનાર,) શુરવીર અને હૃદયમંત તથા સંસાર-
થી ભય ખાંત થઈ એવાનું પચ્ચસ્કાણ રૂડું હોય ॥ ૬૮ ॥

આંપ૦

॥ ૬૭ ॥

एश्रं पञ्चस्काणं ॥ जो काही मरण देस कावंमि ॥

धीरो अमूढसन्नो ॥ सो गच्छइ उत्तमं ठाणं ॥ ६९ ॥

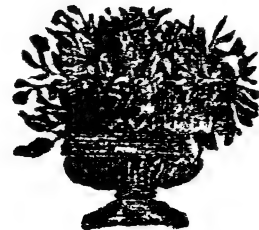
ધીર અને મુઘ્ઘવળ રહિત જ્ઞાનવાળો મરણના અવસરે જે આ પચ્ચલ્લાણ કરશે તે ઉચ્ચ સ્થાનકને પામશે ॥ ૬૯ ॥

धीरो जंरमरण विक्त ॥ धीरो (वीरो पाठांतरं) विन्नाण नाण संपन्नो ॥

लोगस्सुद्योअगरो ॥ दिसत्त खयं सव्वडुक्काणं ॥ ७० ॥

ધીર, જરા અને મરણને જાણનાર, જ્ઞાન દર્શને કરીને સહિત, લોકમાં ઉદ્યોતના કરનાર એવા ધીર (વીર જીનેશ્વર) સર્વ દુઃખોનો ક્ષય ~~કરે~~ ॥ ૭૦ ॥

॥ श्री आनर पञ्चस्काण समाप्त ॥

પયજો.

॥ ૬૭ ॥

આપો

आराधना पयन्त्रो.

नमिऊण ञणइ एवं ॥ ञयवं समउच्चियं समाइससु ॥

ततो वागरइ गुरु ॥ पञ्चनाराइणं एयं ॥ १ ॥

श्री गुरु महाराजने नमस्कार करीने आ प्रमाणे शिष्य कहे के हे भगवन् ! मने समयने उचित आदेश करो (आराधना करावो) त्यारे गुरु महाराज छेवटनी आराधना आ प्रमाणे भणे ॥ १ ॥

आलोइसु अइयारे ॥ वयाइ उच्चरसु खमिसु जीवेसु ॥

वोसिरिसु जाविअप्पा ॥ अठारस पावठाणाइं ॥ २ ॥

१ अतिचार अलोवो. २ व्रत उच्चरो. ३ जीवाजोनी खमावो. ४ आत्माने भावीने अठार पाप स्थानक वोसिरावो ॥ २ ॥

चउसरण डुक्कन गरिइणं च ॥ सुकमाणुमोयणं कुणसु ॥

सुहजावणं अणसणं ॥ पंच नमुक्कार सरणं च ॥ ३ ॥

आरा०

॥ ६८ ॥

५ चार शरण आदरो. ६ पापनी निंदा करो. ७ मुकुतनी अनुमोदना करो. ८ शुभ भावना भावो. ९ अ-
णशण करो अने. १० पंच परमोष्ठिनुं ध्यान करो. ॥ ३ ॥

नाणंमि दंसणंमि य ॥ चरणंमि तवंमि तहय विरयंमि ॥

पंचविहे आयारे ॥ अइआरालोयणं कुणसु ॥ ४ ॥

ज्ञान, दर्शन, चारित्र, तप अने वीर्य ए पांच प्रकारना आचारने विषे अतिचारनी आलोयणा करो ॥

काल विणयाई अठ ॥ प्यार आयाार विरहियं नाणं ॥

जं किंचि मए पढियं ॥ मित्रामि दुक्कमं तस्स ॥ ५ ॥

१ काल. २ विनय. ३ बहु मान. ४ उपधान ५ गुरुने ओलववा. ६ शुद्ध सुत्र. ७ अर्थ. ८ सुत्र तथा अर्थ
बने. ए आठ प्रकारमांथी आचार रहित हुं जे कांइ भण्यो होउं तेनो मारे मिच्छामि दुक्कडं हो (ते पाप मारे
मिथ्या थाओ) ॥ ५ ॥

नाणीण जं न दिन्नं ॥ सइ सामहंमि वड असणाइ ॥

जा विहिया य अवन्ना ॥ मित्रामि दुक्कमं तस्स ॥ ६ ॥

छती शक्तिए वस्त्र अन्नादिक जे ज्ञानीओने में न आप्युं होय अने जे में तेमनी अवज्ञा करी होय तेनो
मारे मिच्छामि दुक्कडं हो ॥ ६ ॥

पयसो.

॥ ६८ ॥

जे पंच ज्ञेय नाणस्स ॥ निंदणं जो इमस्स उवहासो ॥

जो उ कउ उवघाउ ॥ मिच्छामि दुक्कमं तस्स ॥ ७ ॥

ज्ञानना पांच प्रकार, मति, श्रुत, अवधि, मनःपर्यव अने केवल तेनी जे निंदा करी होय, अने बली तेमनी जे हांसी करी होय ते, तथा बली जे में तेमनो उपघात कर्यो होय तेनो मिच्छामि दुक्कडं हो ॥ ७ ॥

नाणोवगरण ज्ञूयाणं ॥ कवलिया फलिह पुढियाईणं ॥

आसायणा कया जं ॥ मिच्छामि दुक्कमं तस्स ॥ ८ ॥

ज्ञानोपगरणभूत जे कवली, पाटी पोथी बिगेरेनी जे कांइ आशातना कीधी होय तेनो मारे मिच्छामि दुक्कडं हो ॥ ८ ॥

जं समत्तं निसं ॥ कियाइ अठविह गुण समानत्तं ॥

धरियं मए न सम्मं ॥ मिच्छामि दुक्कमं तस्स ॥ ९ ॥

निःशंकित, निकंखित निवित्तिगिच्छा, अमुढ दिट्ठि, उपवृहणा, स्थिरिकरण, वात्सल्य, प्रभावना ए आठ प्रकारना गुणे सहित एवुं जे समकित में न धारण कुं होय तेनो मारे मिच्छामि दुक्कडं हो ॥ ९ ॥

जं न जणियां जिणाणं ॥ जिण पणिमाणं च ज्ञावउ पूया ॥

जं च अज्जत्ति विहिया ॥ मिच्छामि दुक्कमं तस्स ॥ १० ॥

आरा०

॥ ६९ ॥

जे अरिहंतनी जिन प्रतिमानी भावथी पूजा न करी होय अने में अभक्ति करी होय, तेनो मारे मि-
च्छामि दुक्कडं हो ॥ १० ॥

जं विरईउ विणासो ॥ चेईय दवस्स जं विणासंतो ॥

अत्तो उविस्सिउ मे ॥ मिच्छामि दुक्कमं तस्स ॥ ११ ॥

चैत्य द्रव्यनो जे में विनाश कर्यो होय अने जे विनाश करता बीजा माणसने उवेख्यो होय तेनो मारे
मिच्छामि दुक्कडं हो ॥ ११ ॥

आसायणं कुणंतो ॥ जं कइवि जिणंद मंदिराइसु ॥

सत्तीए न निसिद्धो ॥ मिच्छामि दुक्कमं तस्स ॥ १२ ॥

जिन मंदिरा आशातना करता एवा कोइ माणसने छती शक्तिए न निषेध्यो होय तेनो मारे मिच्छा-
मि दुक्कडं हो ॥ १२ ॥

जं पंचहिं समिइहिं ॥ तीहिं गुत्तीहिं संगयं सययं ॥

परिपालियं न चरणं ॥ मिच्छामि दुक्कमं तस्स ॥ १३ ॥

जे पांच समितिबडे अने त्रण गुप्तिबडे सहित एवुं चारित्र्य निरंतर में न पालयुं होय तेनो मारे मिच्छामि
दुक्कडं हो ॥ १३ ॥

पयन्नो.

आदिनी

॥ ६९ ॥

कोइ प्रकारे

एगिंदियाण जं कहवि ॥ पुठवि जल जलण मारुय तरुणं ॥

जीवाण वढो विहिनु ॥ मिच्छामि दुक्कमं तस्स ॥ १४ ॥

पृथ्वी, अप, तेउ, वाउ, वनस्पति ए जे एकोद्वि जीवोनो में कोइ पण रीते वध कर्यो होय, तेनो भारे मिच्छामि दुक्कडं हो ॥ १४ ॥

किमि संख सुत्ति पुयर ॥ जलोय गंमोल अलसप्पमुहा ॥

वेइंदिया हया जं ॥ मिच्छामि दुक्कमं तस्स ॥ १५ ॥

करमीया, शंख, छीप, पोरा, जलो, गंडोला, अलसीयां, प्रमुख वेइंदि जीवोने जे में हणया होय तेनो भारे मिच्छामि दुक्कडं हो ॥ १५ ॥

गद्ध कुंथु जूआ ॥ मंकुण मंकोरु कीमियाईया ॥

तेइंदिया हया जं ॥ मिच्छामि दुक्कमं तस्स ॥ १६ ॥

गद्धायां, कुंथुआ, जु, माकण, मंकोडी, कीडी, विंगरे तेइंदि जीवोने जे में हणया होय तेनो भारे मिच्छामि दुक्कडं हो ॥ १६ ॥

करोलिय कुत्तिय विछू ॥ मच्चिया सलदहप्पय पमुहा ॥

चनरिंदिया हया जं ॥ मिच्छामि दुक्कमं तस्स ॥ १७ ॥

કરોલીયા, કુંતી, વિંછી, માંત્ર, પતંગિયા, તીડ, ભમરા વિગેરે જે મેં ચૌરિંદ્રિ જીવ હણ્યા હોય તેનો મારે મિચ્છામિ દુક્કડં હો ॥ ૧૭ ॥

જલચર યલચર ચલચરા ॥ આઠદિ પ્પમાય દપ્પ કપ્પેસું ॥

પાંચિંદિયા હયા જં ॥ મિહામિ દુક્કડં તસ્સ ॥ ૧૮ ॥

જલચર, યલચર, ચલચર વિગેરેને ૧ નિઃશુકતા, ૨ ઉપયોગ શૂન્યતા, ૩ દર્પ વિગેરેથી જે મેં પાંચિંદ્રિ જીવ હણ્યા હોય તેનો મારે મિચ્છામિ દુક્કડં હો ॥ ૧૮ ॥

જં કોદ લોહ ભય દાસ ॥ પરવસેણં મણ વિમૂઢેણં ॥

જાસિય મસચ્ચ વયણં ॥ તં નિંદે તં ચ ગરિહામિ ॥ ૧૯ ॥

જે ક્રોધ, લોભ, ભય અને હાસ્યના પરવશ પળાથકી મેં મૂર્ખે અસત્ય વચન બાણ્યું હોય તેને હું નિદુંહું અને ગરુંહું ॥ ૧૯ ॥

જં કવરુ વાવરેણ ॥ મણ પરં વંચિત્તણ શ્રોવંપિ ॥

ગહિયં ધણં અદિન્નં ॥ તં નિંદે તં ચ ગરિહામિ ॥ ૨૦ ॥

જે કપટ વ્યાપારવડે મેં પરને ઠગીને થોડું પણ ધન અળ દીધું લીધું હોય તેને હું નિદુંહું અને ગરુંહું ॥

દિધં વ મણુસ્સં વા ॥ તેરિહં વા સરાગ હિયણં ॥

જં મેહુણ માયરિયં ॥ તં નિંદે તં ચ ગરિહામિ ॥ ૨૧ ॥

દેવ સંબંધી અથવા મનુષ્ય સંબંધી અથવા તિર્યંચ સંબંધી સરાગ હૃદયવડે કરીને જે મેથુન સેવ્યું હોય તે હું નિંદું છું અને ગરહું છું ॥ ૨૧ ॥

જં ધણ ધન્ન સુવન્ન ॥ પમુહંમિ પરિગહે નવ વિદેવિ ॥

વિહિન્ન મમત્ત જ્ઞાવો ॥ તં નિંદે તં ચ ગરિહામિ ॥ ૨૨ ॥

જે ધન ધાન્ય સુવર્ણ પ્રમુખ નવ વિધ પરિગ્રહ (ધન, ધાન્ય સ્વેત્ર વાસ્તુક સોનું રુપું કુપ્ય દ્વિપદ ચતુષ્પદ) ને વિષે જે મમતા ભાવ કીધો હોય તે હું નિંદું છું અને ગરહું છું ॥ ૨૨ ॥

જં રાઈ જોયણ વિરમણાઈ ॥ નિયમેસુ વિવિહ રૂવેસુ ॥

સ્વલિયં મહ સંજાયં ॥ તં નિંદે તં ચ ગરિહામિ ॥ ૨૩ ॥

રાત્રિ ભોજન વિરમણાદિ વિવિધ પ્રકારના નિયમોને વિષે મને જે દોષ લાગ્યો હોય તે હું નિંદું છું અને ગરહું છું ॥ ૨૩ ॥

બાહિર મપ્પિંતરયં ॥ તવં હુવાલસ વિહં જિણુદ્ધિઠં ॥

જં સત્તીએ ન કયં ॥ તં નિંદે તં ચ ગરિહામિ ॥ ૨૪ ॥

જિનેશ્વર ભંગંતે માપેલા એવા વાહ્ય અને અભ્યંતર મલી વાર પ્રકારના તપને જે યથાશક્તિ ન કર્યા
હોય તેને હું નિદુંહું અને ગરહુંહું ॥ ૨૪ ॥

જોગસુ મુસ્ક પદ સાહગેસુ ॥ જં વીરિયં ન ય પઞ્ચતં ॥

મણ વય કાંઈએહિં ॥ તં નિંદે તં ચ ગરિહામિ ॥ ૨૫ ॥

મોક્ષ માર્ગના સાધક યોગને વિષે મન વચન કાયાએ કરી જે વીર્ય ન ફોરવ્યું તે હું નિદુંહું અને ગરહુંહું ॥

પાણાઈવાય વિરમણં ॥ પમુહાઈ તુમં હુવાલસ વયાઈ ॥

સમ્મં પરિજ્ઞાવંતો ॥ જ્ઞણસુ જદા ગદિઅ જંગાઈ ॥ ૨૬ ॥

પ્રાણાતિપાત વિરમણ પ્રમુખ તમે વાર વ્રતોને સમ્યક્ પ્રકારે સ્હી રીતે ભાવતા જે ભાંગાબદે લીધા હોય
તે ભાંગાએ કહો ॥ ॥ ૨૬ ॥

સ્વામેસુ સદ્ સત્તે ॥ સ્વામેસુ તોસિં તુમં વિગયકોવો ॥

પરિહરિઅ પુદ્ધેવેરો ॥ સદ્દે મિત્તિત્તિ ચિંતેસુ ॥ ૨૭ ॥

તમે કોષ રહિતપણે સર્વ પ્રાણીમાત્રને સ્વમાવો અને તેમનું તમે સ્વમો પૂર્વ (આગલું) વૈર ત્યાંગ કરીને
સર્વ મિત્ર છે એમ ચિંતવો ॥ ૨૭ ॥

પાણાઈવાય મલિયં ॥ ચોરિકં મેહુણં દવિણ મુહં ॥

કોહં માણં માયં ॥ લોઝં પિચં તદા દોસં ॥ ૨૮ ॥

૧ પ્રાણાતિપાત, ૨ મૃષાવાદ, ૩ ચોરી, ૪ મૈથુન, ૫ દ્રવ્યની મૂર્છા (પરિગ્રહની લાલચ), ૬ ક્રોધ, ૭ માન, ૮ માયા, ૯ લાભ, ૧૦ પ્રેમ, તથા ૧૧ દ્વેષ ॥ ૨૮ ॥

કલહં અપ્રસ્કાણં ॥ પેસુન્નં રઝઅરઝ સમાનત્તં ॥

પરપરિવાયં માયા ॥ મોસં મિઢત્ત સહ્ધં ચ ॥ ૨૯ ॥

૧૨ કલહ, ૧૩ અમ્યાસ્યાન (આલદેહું), ૧૪ ચાઢી, ૧૫ રતિઅરતિ સહિત, ૧૬ પરપારિવાદ (પાર-કા દોષ), ૧૭ માયાનૃષા, અને ૧૮ મિથ્યાત્વ શલ્ય ॥ ૨૯ ॥

વોસરિસુ ઇમાઈં ॥ મુસ્ક મગ્ગ સંમગ્ગ વિગ્ધ જૂયાઈં ॥

ડુગ્ગઈં નિબંધણાઈં ॥ અઠારસ પાવઠાણાઈં ॥ ૩૦ ॥

આ મોક્ષ માર્ગના સંમર્ગને વિગ્ધ બૂત અને દુર્ગતિના કારણ એવાં અઠાર પાપ સ્થાનકોને વોસરાવો. ॥

ચનસીસ અઠસય જુઆ ॥ અઠ મહા પામિદેર પમ્મિપુત્તા ॥

સુરવિહિય સમવસરણા ॥ અરિહંતા મમ્મ તે સરણં ॥ ૩૧ ॥

ચોત્રીશ અતિશય યુક્ત, આઠ મહા પ્રાતિહાર્ય સહિત અને દેવતાએ રચેલું છે સમવસરણ જેમનું એવા તે અરિહંત ભગવાનો મને શરણ હો. ॥ ૩૧ ॥

ચન્નવિહ કસાયે ચત્તા ॥ ચન્ન વયણા ચન્ન પયાર ધમ્મ કહા ॥

ચન્ન ગહ હુહ નિહલણા ॥ અરિહંતા મણ્ણ તે સરણં ॥ ૩૨ ॥

ચાર પ્રકારના (ક્રોધ, માન, માયા, લોભ રૂપ) કષાય જેમણે ત્યાગ કર્યા છે, ચાર મુશ્વલા, ચાર પ્રકારની ધર્મ કથા કહેનારા ચાર ગતિના દુઃખને નાશ કરનારા અરિહંતો તે મને શરણ હો ॥ ૩૨ ॥

જે અઠ્ઠ કમ્મ મુક્કા ॥ વર કેવલ નાણ મુણિય પરમજ્ઞા ॥

અઠ્ઠમય ઠાણ રહિયા ॥ અરિહંતા મણ્ણ તે સરણં ॥ ૩૩ ॥

જે આઠ કર્મથી મુક્ત છે અને પ્રધાન કેવલ જ્ઞાને કરી જાળ્યાછે પરમાર્થ જેમણે, આઠ મદના સ્થાન-ક રહિત એવા અરિહંતો તે મને શરણ હો ॥ ૩૩ ॥

જ્ઞવ સ્વિત્તે અરુહંતા ॥ જ્ઞાવારિપ્પહરણેણ અરિહંતા ॥

જે તિજગ પૂઅણિજ્ઞા ॥ અરિહંતા મણ્ણ તે સરણં ॥ ૩૪ ॥

જે અરિહંતો સંસારરૂપ ક્ષેત્રમાં ઉપજતા નથી અને ભાવ અરિ (રાગ અને દ્વેષ) ને હણવે કરીને અરિહંત થયા છે, જે ત્રણ જગતમાં પૂજનીક છે, એવા અરિહંતા તે મને શરણ હો ॥ ૩૪ ॥

તરિન્નણ જ્ઞવ સમુદ્ધં ॥ રન્નદ્ધ હુહલહરિ લક્ક હુલ્લંઘં ॥

જે સિદ્ધિ સુદં પત્તા ॥ તે સિદ્ધા હંતુ મે સરણં ॥ ૩૫ ॥

રૌદ્ર અને દુઃખની લલ્લલોગમે લહેરોથી નહિ ઓલંધાય એવા સંસાર સમુદ્રને તરીને સિદ્ધિ ગતિનું સુખ તેને જે પામ્યા છે તે સિદ્ધો મારે શરણ હો ॥ ૩૫ ॥

જે ઝંજીરુણ તવ મુગ્ધરેણં ॥ નિવિદ્ધાઈ કમ્મ નિયદ્ધાઈ ॥

સંપત્તા મુક્ક સુહં ॥ તે સિદ્ધા હંતુ મે સરણં ॥ ૩૬ ॥

તપરૂપી મોગરવડે નિવિદ્ધ (આકરી) કર્મરૂપ બેડીને ભાગીને મોક્ષરૂપ સુખને પામ્યા તે સિદ્ધોનું મારે શરણ હો.

જાણાનલ જોગેણં ॥ જાણ નિદ્ધ સયલ કમ્મમલો ॥

કણગં વ જાણ અપ્પા ॥ તે સિદ્ધા હંતુ મે સરણં ॥ ૩૭ ॥

ધ્યાનરૂપી અગ્નિના યોગવડે જેમનો સકલ કર્મ રૂપ મેલ બલી ગયો છે અને સોનાની પેઠે જેમનો આત્મા નિર્મલ થયો છે તે સિદ્ધોનું મારે શરણ હો ॥ ૩૭ ॥

જાણ ન જમ્મો ન જરા ॥ ન વાહિણો ન મરણં ન વાવાહા ॥

ન ય કોદ્ધાઈ કસાયા ॥ તે સિદ્ધા હંતુ મે સરણં ॥ ૩૮ ॥

જેમને જન્મ, જરા (ઘડપણ) રોગ, મરણ અને અવાધા (પીડા) અને ક્રોધાદિક કષાયો નથી તે સિદ્ધોનું મારે શરણ હો ॥ ૩૮ ॥

કાનં મહુઅર વિત્તિં ॥ જે બાયાલીસ દોસ પરિસુહં ॥

નુંજંતિ ન્નત્ત પાણં ॥ તે મુણિણો હંતુ મે સરણં ॥ ૩૯ ॥

મધુકરી (મધરો ફુલની વાસ લે તેની પંઠે) વૃત્તિ કરીને જે વૈતાલીશ દોષે કરીને યુદ્ધ એવું ભોજન અને પાણી જમે છે તે મુનીઓનું મારે શરણ હો ॥ ૩૯ ॥

પંચિંદિય દમણ પરા ॥ નિઙ્ગિય કંદપ્પ દપ્પ સરપસરા ॥

ધારંતિ વંન્નથેરં ॥ તે મુણીણો હંતુ મે સરણં ॥ ૪૦ ॥

પાંચ ઇન્દ્રિયોને દમવામાં તત્પર કંદર્પનો દર્પ (કામદેવનો અહંકાર) અને તેના વાણનો પ્રસાર જેમણે જીત્યો છે એવા અને બ્રહ્મચર્ય વ્રતને ધારણ કરે છે તે મુનિઓ મારે શરણ હો ॥ ૪૦ ॥

જે પંચ સમિઙ્ગ સમિયા ॥ પંચ મહવ્વય ઝરુવ્વહણ વસહા ॥

પંચમ ગઙ્ગ અણુરત્તા ॥ તે મુણીણો હંતુ મે સરણં ॥ ૪૧ ॥

જે પાંચ સમિતિઙ્ગ સમિતા, પાંચ મહાવ્રતના ભારને ઉપાડવાને વૃષ્ઠ સરસ્વા, અને પંચમી ગતિ (મોક્ષ) માં અનુરક્ત એવા તે મુનિઓ મારે શરણ હો ॥ ૪૧ ॥

જે ચત્ત સયલ સંગા ॥ સમ મણિ તિણ મિત્ત સત્તુણો ધીરા ॥

સાહંતિ મુક્ક મગ્ગં ॥ તે મુણીણો હંતુ મે સરણં ॥ ૪૨ ॥

જેમણે સકલ સંગ ત્યાગ કર્યો છે, મણિ અને તરણું, મિત્ર અને શત્રુ એ જેમને સરસ્વા છે એવા જેઓ ધીર છે અને જે મોક્ષ માર્ગને સાધે છે તે મુનિઓ મારે શરણ હો ॥ ૪૨ ॥

જો કેવલનાણ દિવાયરેહિં ॥ તિહંકરેહિં પન્નત્તો ॥

सब जम जीव हियनु ॥ सो धम्मो होनु मे सरणं ॥ ४३ ॥

जे केवलज्ञाने करीने सूर्यरूप एवा तिर्थकरोए कहेलो अने सर्व जगतना जीवने हितकारी एवो धर्म ते मारे शरण हो ॥ ४३ ॥

कछ्छाण कोमि जणणी ॥ जह्म अनह्म प्पबंथाइ निदलणी ॥

बन्निज्झइ जीवदया ॥ सो धम्मो होनु मे सरणं ॥ ४४ ॥

क्रोड कल्याणने उत्पन्न करनारी अने अनर्थना समूहने नाश करनारी जीवदया ज्यां वर्णन कराव छे ते धर्म मारे शरण हो ॥ ४४ ॥

जो पाव जरुक्कंतं ॥ जीवं जीमंमि कुगइ कुवंमि ॥

धारिज्झइ निवरुमाणं ॥ सो धम्मो होनु मे सरणं ॥ ४५ ॥

पापना भारथा आक्रांत थएला जीवने भयंकर कुगतिरूप कुवाने विषे पडतां धारण करी राखे छे ते धर्म मारे शरण हो ॥ ४५ ॥

सग्गा पवग्गु पुरमग्ग ॥ लग्गा लोअ्राण सत्तवाहो जो ॥

जव अरुविलंधण खमो ॥ सो धम्मो होनु मे सरणं ॥ ४६ ॥

देवलोक अने मोक्षरूप मगरना मार्गमां जनारा लोकाने सार्थवाह समान जे धर्म छे अने भवहारी अटवी ओलंघनाने समर्थ छे ते धर्म मारे शरण हो ॥ ४६ ॥

एवं चनएहं सरणं पवत्रो ॥ निविन्न चित्तो जव चारगानु ॥

जं डुकमं किंपि समस्कमोसिं ॥ निंदामि सवंपि अहं तमिन्दि ॥ ४७ ॥

ए प्रकारे चार शरणने अंगिकार करनारो भवरूपी बंदखानाथी उदासीन छे चित जेनुं एवो, जे कांइ दुष्कृत कर्युं होय ते सर्व अहिं हुं एमना समक्ष निंदुंछुं ॥ ४७ ॥

जं इह मिच्चत विमोहिएणं ॥ मए जमंतेण कयं कुतिहं ॥

मणेण वायाइ कलेबरेणं ॥ निंदामि सवंपि अहं तमिन्दि ॥ ४८ ॥

जे मिथ्यात्वना विशेष मोहबદે કરીને મેં અહિંઆં ભમતાં મન, વચન અને કાયાવદે કુતીર્ય સેવ્યું તે સર્વેને પણ હું અહિં નિંદુંછું ॥ ૪૮ ॥

पञ्चाश्च जं जिण धम्म मग्गो ॥ मए कुमग्गो पयमी कनु जं ॥

जानु अहं जं परपावहेज्ज ॥ निंदामि सवंपि अहं तमिन्दि ॥ ४९ ॥

જે જિન ધર્મના માર્ગને ઢાંકી દીધો અને મેં જે કુમાર્ગ પ્રગટ કર્યો, વલી પારકાને પાપનું કારણ હું થયો તે સર્વેને હું અહિંઆં નિંદુંછું ॥ ૪૯ ॥

जंताणि जं जंतु डुहावहांइ ॥ हलुस्कलाइणि मए कयाइं ॥

जं पोसियं पाव कुहंबयं तं ॥ निंदामि सवंपि अहं तमिन्दि ॥ ५० ॥

જે જીવોને દુઃખ કરનારા હલ અને ઉશ્વલ (જાંચળીઓ) વિગેરે યંત્રો મેં કરાવ્યાં વલી પાપે કરીમે
કુટુંબને પોષ્યું તે સર્વેને, અર્હિઆં હું નિંદુંછું ॥ ૫૦ ॥

જિણ જ્ઞવણ વિંબ પુત્તય ॥ સંઘ સરુવાઈ સત્ત ચિત્તાઈ ॥

જં વવિયં ધણ બીયં ॥ તમહં અણુમોઅણ સુકયં ॥ ૫૧ ॥

૧. જિન ભવન (દેરાસર). ૨ જિન પ્રતિમા. ૩ પુસ્તક. ૪ ચતુર્વિધ સંઘ આદિ સાત ક્ષેત્રોને વિષે જે
ધનરૂપી બીજ વાવ્યું હોય તે સુકૃતને હું અનુમોદુંછું ॥ ૫૧ ॥

જં સુહ નાણ દંસણ ॥ ચરણાઈં જ્ઞવન્નવ પ્પવહણાઈં ॥

સમ્મ મણુપાલિયાઈં ॥ તમહં અણુમોયણ સુકયં ॥ ૫૨ ॥

જે ભવરૂપી અર્ણવ ઇટલે સમુદ્રમાં વહાણ સમાન શુદ્ધ જ્ઞાન, દર્શન, અને ચારિત્રને સમ્યક પ્રકારે મેં
પાલ્યાં હોય તે સુકૃતને હું અનુમોદુંછું ॥ ૫૨ ॥

જિણ સિહ સુરિ જ્ઞવજ્ઞાય ॥ સાહુ સાહમ્મિય પ્પવયણેસુ ॥

જં વિહિનં વહુમાણો ॥ તમહં અણુમોઅણ સુકયં ॥ ૫૩ ॥

જિન અરિહંત, સિદ્ધ, આચાર્ય, ઉપાધ્યાય, સાધુ, સાધર્મિક અને પ્રવચનને વિષે જે બહુમાન મેં કર્યું
હોય તે સુકૃતને હું અનુમોદુંછું ॥ ૫૩ ॥

સામાર્થ્ય ચતુર્વીસશ્લોકાઈ ॥ આવસ્તસ્યંમિ હ પ્રે ॥

જં ઝઙ્ગમિયં સમ્મં ॥ તમહં અણુમોઞ્ઞે સુકયં ॥ ૫૪ ॥

સામાયક, ચતુર્વિસત્થો વિગેરે છ પ્રકારના આવશ્યકને વિષે જે સમ્યક્ પ્રકારે ડહમ કર્યો હોય તે સુક-
તને હું અનુમોદુંછું ॥ ૫૪ ॥

પુઘ્ઘ કય પુત્ર પાવાણ ॥ સુક્ક ડુસ્કાણ કારણં લોણ ॥

ન ય ઞ્ઞો કોવિ જણો ॥ ઈય મુણિય કુણસુ સુહજ્ઞાવં ॥ ૫૫ ॥

પૂર્વકૃત પુન્ય અને પાપ તે લોકને વિષે સુખ અને દુઃખનાં કારણ છે પણ કોઈ બીજો માણસ * કારણ
નથી એમ જાણીને શુભ ભાવ કર ॥ ૫૫ ॥

પુઘિં ડુચિન્નાણં ॥ કમ્માણં વેઙ્ગાણં જં મુક્કો ॥

ન પુણો અવેઙ્ગાણં ॥ ઈય મુણિય કુણસુ સુહજ્ઞાવં ॥ ૫૬ ॥

પૂર્વે દુષ્ટ કર્મ કરેલાં તેનું વેદબું તેજ મોક્ષ કહેવાય પણ તેમને નહિ ભોગવવાં તે મોક્ષ નહિ એમ જાણી શુભ
ભાવ કર ॥ ૫૬ ॥

જં તુ મણે નરણે નારણં ॥ ડુક્કં તિતિસ્કિયં તિસ્કં ॥

તત્તો કિત્તિય મિત્તં ॥ ઈય મુણિય કુણસુ સુહજ્ઞાવં ॥ ૫૭ ॥

જે તમે નરકને વિષે નારકીપણે અત્યંત તીવ્રાં દુઃખ સદ્ધાં તેથી આ દુઃખ કેટલામે દિસે છે એમ જા-
ણીને શુભ ભાવ કર ॥ ૫૭ ॥

જેણ વિણા ચારિત્તં ॥ સુયં તવં દાણ સીલમવિ સદ્ધં ॥

કાસ કુસમં વ વિદ્યલં ॥ ઇય મુણિય કુણસુ સુહજાવં ॥ ૫૮ ॥

જે ભાવ વિના, ચારિત્ર, શ્રુત, તપ, દાન, શીલ વિગેરે સર્વ પણ કાસના ફુલની પેઠે નિષ્ફલ છે એમ
જાણીને શુભ ભાવ કર ॥ ૫૮ ॥

જં જુંજિઝ્ઞણ બહુદા ॥ સુરસેલ સમુદ પદ્મદિંતો ॥

તિત્તી તણ ન પત્તા ॥ તં ચયસુ ચન્નદ્વિદાદારં ॥ ૫૯ ॥

મેરુ પર્વતના જેટલા ઢગલાથી પણ વધારે આહાર ઘણી રીતે ભોગવ્યા તો પણ તેવડે તૃપ્તિ થઈ નહિ માટે
તે ચાર પ્રકારના આહારને ત્યાગ કરો ॥ ૫૯ ॥

જો સુલહો જીવાણં ॥ સુર નર તિરિ નરય ગઈ ચન્નકેસુ ॥

મુણિય ઉલ્લહં વિરયં ॥ તં ચયસુ ચન્નદ્વિદાદારં ॥ ૬૦ ॥

જે આહાર જીવોને દેવતા, મનુષ્ય, તિર્યંચ અને નરક એ ચાર ગતિઓને વિષે સુલભ છે ને વિરતિ
પણું દુર્લભ છે તે માટે તે ચાર પ્રકારના આહારને ત્યાગ કરો ॥ ૬૦ ॥

તજીવ નિકાય વહે ॥ અકયંમિ કહંપિ જો ન સંજવડ ॥

જવ જમણ ડહાદારં ॥ તં ચયસુ ચનવિહાદારં ॥ ૬૧ ॥

છ જીવની નિકાયનો વધુ કર્યા વિના જે આહાર કોઈ પણ રીતે થતો નથી અને તે ભવ ભ્રમણરૂપ દુઃખનો આધારરૂપ છે તે માટે ચાર પ્રકારના આહારનો ત્યાગ કરો ॥ ૬૧ ॥

ચત્તંમિ જંમિ જીવાણં ॥ હોડ કરયલગયં સુરિંદત્તં ॥

સિદ્ધિ સુદં પિહુ સુલહં ॥ તં ચય સુ ચનવિહાદારં ॥ ૬૨ ॥

જે આહારને ત્યાગ કર્યે છતે જીવોને હાથેલીમાં ઇંદ્રપણું આવે છે અને સિદ્ધિનું સુખ પણ નહીં સુલભ થાય છે તે ચાર પ્રકારના આહારને ત્યાગ કરો ॥ ૬૨ ॥

નાણાવિહ પાવ પરાયણોવિ ॥ જં પાવિજ્ઞણ અવસાણે ॥

જીવો લહડ સુરત્તં ॥ તં સરસુ મણે નમુક્કારં ॥ ૬૩ ॥

નાના પ્રકારના પાપમાં તત્પર થઈને એવો પણ જીવ અંતના વચ્ચે જે નવકાર પામીને દેવતાપણું પામે છે તે નવકારને યત્નથી વિશે સ્મરણ કરો ॥ ૬૩ ॥

સુલહાણ રમણીન ॥ સુલહં રજ્ઞં સુરત્તણં સુલહં ॥

શ્કુચ્ચિય જો ડહાહો ॥ તં સરસુ મણે નમુક્કારં ॥ ૬૪ ॥

સ્ત્રીઓ મુલમ છે, રાજ અને દેવપણું એ પણ મુલમ છે પણ એક જે દુર્લભ છે તે નવકાર છે તે માટે મનને વિષે નવકારનું સ્મરણ કરો ॥ ૬૪ ॥

જેણે સહાણ ગયાણ ॥ પરજીવે સંજીવંતિ જીવિયાણં ॥

મણ વંઠિય સુસ્કાઈ તં સરસુ મણે નમુક્કારં ॥ ૬૫ ॥

જેની સહાય પામેલા મહ્ય જીવોને પરભવને વિષે મનોવાંછિત મુલો મળે છે તે નવકાર મંત્રનું મનને વિષે સ્મરણ કરો ॥ ૬૫ ॥

લહંમિ જંમિ જીવાણં ॥ જાયઃ ગોપયં વ જીવજલહી ॥

સિવ સુહ સચ્ચંકારં ॥ તં સરસુ મણે નમુક્કારં ॥ ૬૬ ॥

જે નવકાર પામે છે તે જીવોને સંસાર સમુદ્ર ગોપદ (ગાવડા) જેવો થાય છે અને જે મોક્ષ મુલનો સત્યકાર છે તે નવકાર મંત્રનું મનને વિષે સ્મરણ કરો ॥ ૬૬ ॥

એવં ગુરુ વડ્ઠં ॥ પદ્યંતારાહણં નિસુણિઠ્ઠં ॥

વોસિઠ સઘ્વપાવો ॥ તદેવ આસેવે એસો ॥ ૬૭ ॥

એ પ્રકારે ગુરુએ ઉપદેશેલી છેલ્લી આરાધના સાંભળીને સર્વ પાપ જેણે વોસરાવ્યું છે એવો પુરુષ મંત્રને તથા પ્રકારે સેવે ॥ ૬૭ ॥

હુ અણસણ
કરનાર

પંચ પરમિઠિ સમરણ ॥ પરાયણો પાવિઝ્ઞણ પંચત્તં ॥

પત્તો પંચમ કપ્પંમિ ॥ રાયસીહો સુરિંદત્તં ॥ ૬૮ ॥

પંચ પરમેષ્ઠી સ્મરણમાં તત્પર થણો એવો રાજમિંહ કુમાર મરણ પામીને પાંચમા દેવલોકને વિષે ઈંદ્રપ-
જાને પામતો હવો ॥ ૬૮ ॥

તપ્પત્તી રયણવડ ॥ તદેવ આરાદિઝ્ઞણ તક્કપ્પે ॥

સામાણિયત્તં પત્તા ॥ તઝ્ઞુ ચુઆ નિવ્વહસ્સંતિ ॥ ૬૯ ॥

તેની સ્ત્રી રત્નવતી તેનીજ પેઠે નવકારને આરાધીનેતેદેવલોકને વિષે ઈંદ્રના સામાનિક દેવપજાને પામતી
હવી અને ત્યાંથી ચવીને બંને મોક્ષે જશે ॥ ૬૯ ॥

સિરિ સોમસૂરિ રઈયં ॥ પઙ્ગતારાદણં પસમજણણં ॥

જે અણુસરંતિ સમ્મં ॥ લદંતિ તે સાસયં ઠાણં ॥ ૭૦ ॥

શ્રી સોમસૂરિણ રચેલી છેવટની આરાધના તે ઉપશમને ઉત્પન્ન કરનાર છે માટે જેઓ સમ્બક્ પ્રકારે
આદરશે તેઓ શાશ્વતા સ્થાનકને (મોક્ષને) પામશે ॥ ૭૦ ॥

॥ ઇતિ શ્રી આરાધના પ્રકરણં સંપૂર્ણં ॥

મુનિરાજશ્રી બુદ્ધિસાગરજીકૃતા આત્મભાવના.

ૐ નમઃ સિદ્ધમ્.

નાણં ચ દંસણં ચેવ ચરિત્તં ચ તવોં તહા ।

વીરિયં નવનુગોચ્ર એચ્ચં જીવસ્સ લક્કણં ॥૧॥

જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર, તપ, વીર્ય, અને નિપયોગ હે, લક્ષણ તે જેનું, તેને આત્મા કહેહે. અરુપી, અકષાયી, અયોગી, અનંતજ્ઞાની, ચેતનત્વ શક્તિમાન આત્મા હે.

યથા નૈર્મલ્યં શક્તીનાં યથા રત્નાન્ન જિન્નતા ।

જ્ઞાન દર્શન ચારિત્ર લક્ષણાનાં તથાત્મનઃ ॥૨॥

જેમ નિર્મલ કાન્તિ રત્નોની, રત્ન શ્રી જિન્ન નથી; તેમ આત્માને વિષે રહેલાં

આવાં જ્ઞાન દર્શન ચારિત્ર તે આત્માશ્રીની નિમ્ન નથી. જે યોગી પુરુષોએ આત્માના સુખને અનુભવ્યું છે, તેને હંદ નરેંદ્રના સુખને તૂળ માત્ર ગણે છે. “અધ્યાત્મસાર” નામના ગ્રંથમાં શ્રીમન્મહોપાધ્યાય શ્રી.યશોવિજયજીએ કહ્યું છે કે—

કાંતાધર સુધા સ્વાદાદ્ યૂનાં યજ્ઞાયતે સુખં ।

વિંદુઃ પાર્શ્વે તદધ્યાત્મ શાસ્ત્રાસ્વાદસુખોદધેઃ ॥૩॥

યુવાન પુરુષોને સ્ત્રીનના નૃષ્ટના ચુંવનથી જે સુખ ઉત્પન્ન થાય છે, તે સુખ,—અધ્યાત્મશાસ્ત્રને વિષે તદ્દલીન થયેલા એવા જે પુરુષો, તેના સુખરૂપી સમુદ્રની આગલ વિંદુ માત્ર છે.

વલી કહે છે કે,—

અધ્યાત્મશાસ્ત્ર સંનૂત સંતોષ સુખશાલિનઃ

ગણયંતિ ન રાજાનં ન શ્રીદં નાપિ વાસવમ્ ॥૪॥

अध्यात्मशास्त्रथकी उत्पन्न थयेलो जे संतोष तेना सुखने विषे मग्न थयेला पुरुषो,
-राजाने, कुबेर नामनो जे देवता तेने, तथा इन्ने पण गणता नथी. अर्थात्-वर्तमान,
मृत, अने जन्मिष्य ए त्रण कालना इन्ने सहित त्रण जुवनना प्राणीजनुं सुख एकठुं
करीए, ते सुख आत्मानुं जे सुख, तेनी बरोबरी करी शकतु नथी. अर्थात् आत्मानुं
सुख आत्यंतिक ठे. आत्मानुं सुख वली नित्य ठे. तेनो कोइ पण बखते नाश थवानो
नथी. जेने पोताना आत्माना स्वरूपनी उलखाण नथी, तेन परमात्माना स्वरूपने उल-
खी शकता नथी; माटे परमात्माना स्वरूपने जाणवाना जिज्ञासुनए प्रथम स्वस्वरूपने
उलखवाने विशेषे करीने निश्चय करवो जोइए. जेणे आत्मानुं स्वरूप जाणुं नथी, तेने
पोताना आत्मामां स्थिति नथी तेथी ते शरीर अने शरीरमां व्यापि रहेलो एवो जे
आत्मा, तेमनेजुदां समजी शकतो नथी. ज्यां सुधी देह अने आत्मा जुदां ठे एवुं स-
मजी शकतो नथी, त्यांसुधी आत्माना स्वरूपनी प्राप्ति अती नथी. ए माटे सुमुक्तोए
पहेलांज विवेकथी रुमी रीते आत्मानो निश्चय करवो जोइए.

હવે આત્માનું સ્વરૂપ ત્રણ પ્રકારે વર્ણવેઢે;—સર્વને વિષે વ્યાપિ રહેલો એવો આત્મા, જુદા જુદા ત્રણ વિકલ્પો વડે (૧ બાહિર, ૨ અંતર, અને ૩ પરમ એમ ત્રણ જેદે) કહેવામાં આવશે. યથા અધ્યાત્મગિતા—બાહિર અંતર પરમ એ આત્મ પરિણતિ ત્રીન.

હવે બાહિર આત્માનું સ્વરૂપ કહેઢે—દેહાદિક આત્મઞ્ચમ, બહિરાત્મ બહુ દિન, દેહ, વાણી, મનને વિષે જે જે આત્મઞ્ચાંતિથી આત્મબુદ્ધિ થાય તે મોહનિઞ્ચામાં પડીને દોરા-તો ચેતન, બહિરાત્મ કહેવાયઢે. તે શરીર વાણી મનનેજ આત્મા માનનારા પ્રાણીયો કદી પણ સંસારનો પાર પાડી શકતા નથી. અને જ્યાં સુધી બહિરાત્મ બુદ્ધિ ઢે, ત્યાંસુ-ધી તપ જપ ક્રિયા અનુષ્ઠાન યથાયોગ્ય ફલને આપી શકતાં નથી.

હવે અંતર આત્માનું સ્વરૂપ કહેઢે. ડપર કહેલી શરીરાદિ બાહિરની વસ્તુન ઢો-ડીને, જે પોતાનાજ આત્મામાં આત્મનિષ્ઠ થાય, તેને અંતરાત્મા કહેઢે.

હવે પરમાત્માનું સ્વરૂપ કહેઢે;—શરીર અને કર્માદિના લેપ વિનાના હોવાથી નિર્લે-પી; શરીરાદિકનો સંગ નહીં હોવાથી અસંગી; જ્ઞાવકર્મ રહિત હોવાથી પરમશુદ્ધ; સિ-

હિપદને પામેલા હોવાથી નિષ્પન્ન; અવ્યાવાધ સુખી હોવાથી આનંદમય; વિકલ્પ સંકલ્પ રહિત હોવાથી નિર્વિકલ્પ; અનંતજ્ઞાન, અનંતદર્શન, અને અનંત ચારિત્ર, તથા અનંત વીર્યરૂપી લક્ષ્મી પામવાથી જે સિદ્ધ કહેવાયા તેજ પરમાત્મા કહેવાય છે.

ત્યારે હવે પરમાત્માનું સ્વરૂપ ઓળખવાને માટે શું શું કરવું જોઈએ ? તે કહે છે. આ શરીર, વાણી, અને મન તે, હું નથી. સ્ત્રી, ધન, કુટુંબ, પુત્ર વિગેરે મારાં નથી; અને હું તેમનો નથી. પાંચ ઇન્દ્રિયો જોગવાતા જે વિષયો તે મારા નથી, કારણ કે બાહિરના વિષયોમાં હું અને મારું એવી બુદ્ધિ કરાવનાર રાગ અને દ્વેષ છે. અને જે જે અંશે આત્મામાંથી રાગ દ્વેષ ટૂટા પડશે, તે તે અંશે આત્મા સ્થીરતા અનુજવતો જશે. અને તે એટલે સુધી કે, અગાન, કોઈ પણ દિવસે નહીં અનુજવેલી એવી શાંતિ, પોતામાંજ અનુજવશે. એવી શાંતિ અને સ્થીરતા અનુજવતો, આત્મામાંજ અંતરાત્મા જણાય છે. અને એ અંતર આત્મા બાહિર વિષયોથી દૂર થઈ, પરમાત્માની સન્મુખ થઈ, તેનું દર્શન કરવાને યોગ્ય થાય છે. માટે જેને પરમાત્માના દર્શનની કે પરમાત્મ પદની જીજ્ઞાસા હોય તેને આ

નપાય કામ લગામવાની હું પ્રાર્થના કરું. શ્રીમદ્ દેવચંડી પણ કહે છે કે-પ્રીતિ અનંતિ પરશ્વકી, જે તોમે હો તે જોમે એહ; પરમ પુરુષથી રાગતા, એકત્વતા હો દાસી ગુણ ગેહ. અનાદિ કાલથી શરીર, વાણી, અને મન, તેમના જે વિષયો, તે પરવસ્તુ છે. માટે તમે તેની સાથે પ્રીત તોમો એટલે પરમાત્માની સાથે પ્રીતિ અવાને તમારી યોગ્યતા આવશે. અને યોગ્યતા અહ, પછી જો પરમાત્માની સાથે રાગ કરશો તો ગુણના ઘરરૂપ તમે પોતે પરમાત્મા થઈ જશો.

આ અનાદિકાલથી અવિદ્યાના અન્યાસમાં પડેલો મૂઢ, પોતાનું શરીર તેજ આત્મા માનવા રૂપ પહેલી જૂલ કર્યા પછી, તે જૂલોની પરંપરામાં પડતો જાય છે. તે આવી રીતે;-જો તે શરીર દેવતાનું હોય તો પોતાને દેવતા માને, માણસનું હોય તો માણસ માને, પશુ પંક્ષીનું હોય તો પશુ પંક્ષી એમ જાણે; નારકીમાં હોય તો હું નાસ્કીનું એમ માને. આમ શરીરના પર્યાય રૂપ મનુષ્યાદિ “તે, હું” એમ માનતો ચાલ્યો જાય છે. અર્થાત્ જવોજવમાં જટકતો ફરે છે.

જમના વિષે આત્મબુદ્ધિવાળા મિથ્યાદષ્ટિનું આત્માને ઠોમી, બીજા વિકલ્પો, 'ઇ-
વ્યાત્મમયી શરીરાદિને વિષેજ મુંઝાડ રહી, આ વિચારા આજ્ઞા વિશ્વને ઓરેરે ! ઠગી
લીધું છે. પછી પોતાથી જિન્ન એવા પુત્ર, સ્ત્રી, આદિને પોતાનાંજ માને છે. આ શરીર આ-
ત્માથી જિન્ન છે તો પશુ, પુત્ર, સ્ત્રી, ધન, એતો આત્મા થકી અત્યંત જિન્ન થયાં. તે બ-
તાં, અનાદિકાલથી અવિદ્યાના તાવની જુમમાં ને જુમમાં હમેશાં એમજ વકી રહ્યો છે
કે તે મારાં છે; પછી તે સૂઢ, શરીર પાતલું હોય તો પોતાને પાતલો માને છે, સ્થૂલ હોય
તો પોતાને સ્થૂલ માને છે. શરીરમાં આત્મા એવું જે દૃઢ જ્ઞાન, તે દેહ ધારીનું શરીર
સાથેજ રહેવા દે છે. અર્થાત્ જવો જવમાં જટકાવે છે. અને “ આત્મામાં આત્મા ” એવો
બોધ તે, દેહ ધારીનું શરીરાદિકથી ઠોમવી, મોક્ષ પ્રાપ્તિ કરાવે છે. અહીં વહિરાત્મ
જાવ ઠોમી અંતરાત્મા થવાની જલ્દામણ કરે છે. દેહને વિષેજ આત્મ જાવ, તેજ સંસાર
સ્થીતિનું બીજ છે. માટે ઇંડિયોને બાહિર ન જવા દે, અંતઃપ્રવેશ કરવો. અને પછી અં-
તઃપ્રવેશ સહેજ થતાં અંતર આત્મા થવાય.

હવે અંતર આત્માવાલો જીવ પોતાની પૂર્વની બાહ્ય વૃત્તિને સંજારી છેદ કરે છે, ઇંદ્રિય દ્વારવડે મારા આત્મતત્ત્વમાંથી યસી જડ, આ ઇંદ્રિયોથી જણાતા વિષયોમાં અરે હું ફસાઈ પડ્યો હતો. અને તેજ વિષયોને અત્યાર સુધી અવલંબીને રહેલો હોવાથી ઇન્દ્રિયોથી જણાતો એવો તે હું નહીં, એવું મને સમ્યક્ પ્રકારે સ્વચ્છ હ્રદય સુધી જણાયું નહિ.

આમ અંતરાત્મા યથા પઠી પરમાત્માના પદની કુંચી દેખાતે. આ ઉપર કહેલા બાહ્ય વિકલ્પો ઠોમી દેશ, મનમાં પણ આવતા વિકલ્પોને ઠોમી દેવા; એટલે હું સુખી, દુઃખી, ઇત્યાદિ સઘડા વિકલ્પોનો ત્યાગ કરવો. કેવલ અંતર આત્મા થઈ, પરમાત્માની જાણના કરવી, અને જાણના કરતાં કરતાં અંતરાત્માને પણ ઠોમી દેવો; આવો અભ્યાસ કરતાં કરતાં પણ યોગાજ વચ્ચેના આત્માનું સ્વરૂપ પોતામાં પ્રતિજ્ઞાસે.

આ, જે જે કંઈ દેખાય છે તે તે આત્માથી જુડે છે; અને જે જે કંઈ દેખાય છે તે તે ઇન્દ્રિયગોચર છે, અને હું તો ઇન્દ્રિયને અગોચર છું, જ્ઞાનવાન છું, એટલે દેખાતું એવો ન-

થી; ત્યારે મારાથી જુદા એવા જન્મ સાથે કેમ બોલુ. પરમાં હવે બાહિર વિકલ્પો તજી
અંતર વિકલ્પો તજવાને બતાવેહે—

મને કોઈ બોધ કરી શકે, અથવા હું કોઈને બોધ કરું કે—હું આવો હું, એ તો
માત્ર જ્ઞાન્તિ છે. કારણકે હું નિર્વિકલ્પ હોવાથી એવી કોઈ કલ્પનાથી ગ્રહણ થઈ શ-
કું નહિ. હવે નિર્વિકલ્પ હોવા બતાં આત્મ સ્વરૂપ દેખાડવા પ્રયત્ન કરેહે, જે પોતે જ્ઞાન
દર્શન ચારિત્રનેજ ગ્રહણ કરી રહ્યો છે, અને પોતાથી જુદા એવા જન્મ પદાર્થને ગ્રહણ
કરતો નથી, તેજ જ્ઞાની નિર્વિકલ્પ હું હું. નર, નારી, ને નાન્યતર હું નથી. તેમ એક, બે
કે બહુ હું નથી. કારણ કે વેદ અને સંખ્યા એતો દેહને છે. આત્મસ્વરૂપ જાણનારને રાગ
દ્વેષ ક્ષીણ હોવાથી કોઈ શત્રુ મિત્ર હોતા નથી.

આજ સુધી મારું જે જે પૂર્વે આચરણ હતું, તે સઘળું, આજે તત્ત્વ જાણ્યા પછી,
હવે મને સ્વપ્રવત્ત્ અગર ઇંડજાલ સદૃશ જાણેહે.

આત્માને પરવસ્તુના સંબંધથી બંધ છે; બંધ કર્મનો પડેહે; અને તે કર્મ આઠ છે. તે

નીચે મુજબ-૧ જ્ઞાનાવરણી, ૨ દર્શનાવરણી, ૩ વેદનીય, ૪ મોહનીય, ૫ આયુ, ૬ નામ, ૭ ગોત્ર અને ૮ અંતરાય. તે આઠ કર્મની પ્રકૃતિનું ૧૫૮ છે. તે કર્મનો પ્રકૃતિબંધ, સ્થિતિબંધ, અનુજ્ઞાગબંધ, અને પ્રદેશ બંધ એ ચાર પ્રકારે પરવસ્તુના સંબંધથી બંધ પડે છે. અને પરવસ્તુના જ્ઞેદના અજ્ઞ્યાસથી મોહ છે. બંધનનું કારણ પરવસ્તુમાં આત્મચ્છાન્તિ છે. અને મોહનું કારણ સ્વવસ્તુમાં સ્વપણું; અને પરવસ્તુમાં પરપણું જાણવું; માનવું, અને આચરવું એજ છે.

હવે આત્માનો આમ અનુજ્ઞવ અથવા પઠી તેનીજ વારંવાર જ્ઞાવના કરવાથી અત્તા ફલને દેખામે છે. આ પ્રમાણે જ્ઞાન દર્શનમય, આત્માનો અનુજ્ઞવ અથવા પઠી “ સોહં સોહં, તેજ હું તેજ હું, ” એવો વગર અટકે, અજ્ઞ્યાસ કરતાં, તે શુદ્ધ ચૈતન્યમય આત્માની એવી ડઠ વાસના થાય છે કે, -જેથી આત્મા પરમાત્માની સ્થિતિને પામે છે. આત્મ વિચ્છમથી ઉત્પન્ન થયેલું દુઃખ આત્મજ્ઞાનથીજ નાશ પામે છે. પણ જેને આત્મજ્ઞાન નથી તેવા પુરુષો તપથી પણ તે દુઃખનો નાશ કરી શકતા નથી.

અજ્ઞાની, આત્માને સ્ત્રી, પુરુષ, નપુંસક વેદવાલો જાણેઢે; અને જ્ઞાની જ્ઞાન દર્શન-
મય જાણેઢે. શરીરે પહેરેલું લૂગમું જામુ, ફાટેલું હોય, લાલ હોય, પીલું હોય, પાતલું
હોય, તેથી કંઈ શરીર જામુ પાતલું કહેવાય નહીં. તેમજ શરીર જામુ, પાતલું હોવાથી,
આત્મા કંઈ જામો, પાતલો, ફાટેલો લાલ કહેવાય નહીં.

આ હાલતું ચાલતું એવું જે આ જગત, તે મેરુ સરખું સ્થીર જેને લાગેઢે, તેમજ
મન, વચન, અને કાયાની ક્રિયા વિગેરેનું જમ્ જેવું લાગેઢે, તેજ આનંદમય મોહ પામે
ઢે. આત્મસ્વરૂપની ઢલખાણ કરનારાં પરસંગ ત્યાગ કરવો. તેને માટે કહેઢે:—હોવત
મન તન ચપલતા, જનકે સંગ નિમિત્ત; જનસંગી હોવે નહીં, તાતે મુનિ જગ મિત્ત. મન
શરીર અને વાણીની ચપલતા તે માણસના સંસર્ગથી આવેઢે. માટે જ્ઞાની પુરુષે ચપલ-
તાનું બીજ, એવો જે મનુષ્યનો સંસર્ગ, તેનો ત્યાગ કરવો જોઈ.

જેને આત્માનો નિશ્ચય થાયઢે તેને પહેલાં આ જગત નન્મત્ત જેવું લાગેઢે; પરંતુ
આત્મદર્શનની ઇઢવાસના થયા પછી તે જગત પશ્ચરની પેઢે જાણે ઢે.

આ શરીરદિથી આત્મા જુદો છે એવું માત્ર વોલવાથી કે સાંજલવાથી જ બંધન મૂકાઈ, મોક્ષ પામતો નથી. પરંતુ જ્યારે જ્ઞેદજ્ઞાનના અચ્ચાસથી આત્માનો નિશ્ચય થાય છે, ત્યારે જ મોક્ષ પામે છે,

આ શરીરથી જુદાં એવા આત્માની, આત્મા વિષે એવી હૃદય વાસના કરવી કે—તે સ્વપ્નમાં પણ હું શરીરી હું, જેથી પોતાને ફરીથી અંગસંગતિ ન થવા પામે.

હુવી જોતિ ન થાય

જાતિ અને લિંગ એ બે દેહને આશ્રયી રહ્યાં છે. અને એ દેહ તેજ સંસાર છે. માટે જાતિ અને લિંગનો, પરમાર્થ દૃષ્ટિવાને આગ્રહ કરવો નહિ. જેમ એક બ્રમર સંગથી જન્મ-રી આવે છે, જેમ વાટ દિવાને પામી પોતે પણ દીવારૂપે બની જાય છે, તેમ આત્મા પોતાથી જિન એવા સિદ્ધ જગવાનની આરાધના કરતો પોતે પણ સિદ્ધ થઈ જાય છે. આ પ્રમાણે વાણીથી, નહિ વર્ણન કરી શકાય એવા પરમાત્માની જાવના કરતાં કરતાં, પોતે જ પરમાત્મરૂપ બને છે, એટલે મોક્ષ લક્ષ્મીને પામે છે, ઇતિશ્રી, શાન્તિઃ, શાન્તિઃ, શાન્તિઃ,

परमानंद पचीशी.

॥ श्री जिनाय नमः ॥ श्री सुधर्मास्वामी प्रत्ये श्री जंबुस्वामी पुढे अथवा श्री सद्गुरु प्रत्ये शिष्य पुढे, हे जगवन् नित्य देशना प्रत्ये धो हो तेमां घणीवार सकल ज्ञ्य मांही, सकल वस्तु मांही, आत्माज प्रधान करी वर्णवो हो तो जे ज्ञेय शक्ति ते अनंत पर्याय सहित, ज्ञायक शक्ति अनंत पर्याय सहित, एवं आत्मज्ञ्यनुं स्वरूप मुज प्रत्ये कहो त्यारे श्री सुधर्मास्वामी, श्री जंबु प्रत्ये अथवा श्री सद्गुरु शिष्य प्रत्ये कहेवे. हे शिष्य, जे तीर्थकरे कहेते थके अनंता तीर्थकरनां आयु पहींचे तोपण ए आत्मज्ञ्यना स्वरूपनो अनंतमो जागे कही न शकाय. तोपण ते हुं तुज प्रत्ये दिग्दर्शमात्र कहुंते ते तुं सांजल.

परमानंद संपन्न, निर्विकारं निरामयं ॥

ध्यानहीना न पश्यन्ति, निज देहे व्यवस्थितं ॥ १ ॥

॥ ७ ॥

परम उत्कृष्ट आनंद तेणे करी संपूर्ण ठे, परम उत्कृष्ट आनंद ते शा माटे, जे माटे ए आत्मइव्यनुं अनुज्ञववुं तेज अतींद्रिय सुख उपजे, बीजा इंद्रियादिकमा आनंद अकी इंद्रिय जनित सुख उपजे. ते आनंदनी वांछाए इंद्रिय तपे, आत्म इव्यना आनंदनी वांछाए शीतलता उपजे. इंद्रिय जनित आनंदनी इच्छाए इंद्रियने सुखे प्रवर्तावतां प्रयास उपजे. आत्मस्वरूपना आनंदमय आत्मध्याने प्रवर्तावतां अत्यंत सुख स्थिरता रूप उपजे. इंद्रियजनित आनंदे कर्म निकाचित आय, जेम श्रेणीकने नरकायु बंधाणुं, अने आत्मइव्यने अनुज्ञवतां अनंत निकाचित कर्म तुटे. इंद्रियजनित आनंद अनुज्ञवतां अनंत संसार बधे. आत्मानो अतींद्रिय आनंद अनुज्ञवतां अनंत संसार तुटे. थोडा काळ-मांडी मोक्षनां सुख पामे. ते माटे ज्ञाव आनंद परम उत्कृष्टो कहिए. बीजा इंद्रियजनित आनंद ते इव्य आनंद कशाय कामनो नहीं. ते माटे ए ज्ञाव आनंद तेज उत्कृष्टानंद कहिये. विकार रहित आत्मानुं स्वरूप छे. रोगरहित पोतानी देहने विषे रह्यो, एवो

જે આત્મા તેને જે પ્રાણી ધર્મ ધ્યાને અને શુકલ ધ્યાને રહિત છે, તે પ્રાણી દેશ પરોક્ષે, સર્વ પરોક્ષે, દેશ પ્રત્યક્ષે, સર્વ પ્રત્યક્ષે એ ચાર માંહી એકે પ્રકારે નથી દેખતા. ॥૧॥

અનંત સુખ સંપન્ન, જ્ઞાનામૃત પયોધરં ॥

અનંત વીર્ય સંપન્ન, દર્શનં પરમાત્મનઃ ॥૨॥

આત્મસ્વરૂપ કેવું છે, તે કહે છે. અનંત અવ્યાબાધ આત્મિક સુખ તેણે સહિત છે. જ્ઞાનરૂપી અમૃતના મેઘ સમાન છે. વલી અનંત અવિનાશી વીર્ય તેણે કરી સહિત એહવું દર્શન એટલે સ્વરૂપ પરમ સર્વોત્કૃષ્ટ આત્માનું છે. ॥ ૨ ॥

નિર્વિકારં નિરાબાધં, સર્વ સંગ વિવર્જિતં ॥

પરમાનંદ સંપન્ન, શુદ્ધ ચેતન લક્ષણં ॥૩॥

આત્મ સ્વરૂપ કેવું છે, તે કહે છે. બાહ્ય અચ્યંતર વિકાર રહિત અને બાધા એટલે પીમાણ કરીને રહિત છે, સર્વ બાહ્ય અને અચ્યંતર સંગ તેણે કરી રહિત છે, પરમ ઉત્કૃષ્ટ જ્ઞાનાનંદે કરી સહિત, શુદ્ધ ઉપાધિરહિત ચેતનારૂપ લક્ષણ સહિત છે. ॥૩ ॥

उत्तमा ह्यात्मचिंता च, मोह चिंता च मध्यमा ॥

अधमा कामचिन्ता च, परचिंताऽधमाधमा ॥४॥

स्व आत्मानી चिंता ते उत्तम कहिये, जे क्यांथी हुं आव्यो, क्यां जइश, अने माहं स्वरूप शुं ठे, इत्यादिक विचार ते उत्तम ठे. मोह-पुत्र धनादिकनी चिंता ते मध्यम ठे. काम-स्त्रियादिकना विषयनी चिंता ते अधम ठे. परङ्ग्यनी चिंता तथा परनी इष्या परने विषे रागद्वेष ते अधम मांही अधम ठे. ॥ ४ ॥

निर्विकल्पं समुत्पन्नं, ज्ञानमेव सुधारसं ॥

विवेक मंजलीकृत्वा, तं पिबंति तपस्विनः ॥५॥

विकल्प रहित अने सम्यग् प्रकारे उत्पन्न अएलुं एवुं ज्ञानरूप असृत जळ तेने विवेकरूप अंजलि (खोबे) करीने मोटा तपस्वीन पीए ठे ॥ ५ ॥

सदानंदमयं जीवं, यो जानाति स पंक्तिः ॥

स सेवते निजात्मानं, परमानंद कारणं ॥६॥

સદા સર્વ કાલે આનંદમય જીવનું સ્વરૂપ છે એવું જે જાણે તેને પંક્તિ કહીએ.
તે પરમ આનંદના કારણે એવા પોતાના આત્માને સેવે, ધ્યાએ. ॥ ૬ ॥

નલ્લિન્યાં ચ યથા તોયં, ત્રિન્નં તિષ્ઠતિ સર્વદા ॥

અયમાત્મા સ્વજ્ઞાવેન, દેહે તિષ્ઠતિ નિર્મલઃ ॥૭॥

કમલના ઢોલને વિષે જેમ પાણી સદા સર્વ કાલે અલગ રહે છે તેમ આ આત્મા
શરીરને વિષે સ્વજ્ઞાવે ત્રિન્નરૂપ નિર્મલ રહે છે. ॥ ૭ ॥

હ્યવકર્મ વિનિર્મુક્તં, જ્ઞાવકર્મ વિવર્જિતં ॥

નોકર્મ રહિતં વિદ્ધિ, નિશ્ચયેન ચિદાત્મનઃ ॥૮॥

હ્યવકર્મ ! ૫૫ પ્રકૃતિરૂપ તે થકી વિશેષે મુકાણો છે; શુદ્ધ સ્વજ્ઞાવે જોતાં જ્ઞાવ
કર્મ જે વિજ્ઞાવ પરિણતિ તથા રાગ દ્વેષ તેણે કરી રહિત છે, વઢી નદારીક શરીર પ્ર-
મુખ નોકર્મે રહિત એવો આત્મા તું જાણ. નિશ્ચય નયે કરી આત્માનું જ્ઞાનમય સ્વરૂપ છે.

આનંદં બ્રહ્મણો રૂપં, નિજદેહે વ્યવસ્થિતં ॥

ज्ञानहीना न पश्यन्ति, जात्यंधा इव ज्ञास्करं ॥ए॥

जेम जन्मशी आंधळा पुरुषो सूर्यने देखता नथी, तेम पोताना शरीरने विषे रहे-
ला एवा आनंदमय अने ज्ञानमय आत्माना स्वरूपने ज्ञानरहित पुरुषो जोता नथी. ॥ए॥

तद्ध्यानं क्रियते ज्ञात्वा, मनो येन निखीयते ॥

तत्क्षणं दृश्यते शुद्धं, चित् चमत्कार लक्षणं ॥१०॥

ते ध्यान (शुक्लध्यान) ज्ञातिवसे करवुं जोडए, जेणे करी मन लय पामे ठे, अने
तेज समये ज्ञानना चमत्काररूप लक्षणवाळुं शुद्ध आत्मस्वरूप देखायठे. ॥ १० ॥

ये धर्मशीला मुनयः प्रधाना, स्ते दुःखहीना नियमाद् ज्वन्ति ॥

संप्राप्य शीघ्रं परमार्थतत्त्वं, व्रजन्ति मोक्ष पदमेकमेव ॥११॥

जे उत्तम धर्मवंत मुनियो होय ठे तेनु निश्चये करीने दुःखथी रहित थाय ठे अने
परमार्थ तत्त्वने जलदीशी पामीने सकल कर्म क्षयरूप एक मोक्ष स्थानकने ज. पामेठे.

आनंदरूपं परमात्मतत्त्वं, समस्त संकल्प विकल्प मुक्तं ॥

સ્વજ્ઞાવલીનં નિવસંશ્ચ નિત્યં, જ્ઞાનાતિ યોગી સ્વયમેવ તત્ત્વં ॥૧૨॥

આનંદરૂપ એવું અને સમસ્ત સંકલ્પ એટલે આર્તરોડ્ધ્યાન રહિત અને વિકલ્પ
એટલે વચનવર્ગણા તેણે રહિત એવું પરમાત્મતત્ત્વ છે તેવું હમેશાં ચિંતન કરતો અને
સ્વજ્ઞાવમાં લીન એવો યોગી પોતે જ તત્ત્વ એટલે વસ્તુ સ્વરૂપને જાણે છે. ॥ ૧૨ ॥

ચિદાનંદમયં શુદ્ધં, નિરાકારં નિરામયં ॥

અનંતસુખ સંપન્નં, સર્વ સંગ વિવર્જિતં ॥૧૩॥

વળી તે જ્ઞાનમય અને આનંદમય એવું અને દોષરહિત છે, નિરાકાર અને રોગરહિત
છે અનંત સુખે કરી સહિત છે અને સર્વ બાહ્યસંગ એટલે સ્ત્રી પુત્રાદિકવસ્તુ રહિત અને
અન્યંતર સંગ કહેતાં રાગદ્વેષાદિકે રહિત છે. ॥ ૧૩ ॥

લોકિમ્માત્ર પ્રમાણો હિ, નિશ્ચયે નહિ સંશયઃ ॥

વ્યવહારે દેહમાત્રઃ, કથિતઃ પરમેશ્વરઃ ॥૧૪॥

નિશ્ચય નયેં કરી આ આત્મા લોકના જેટલા પ્રદેશવાળો એટલે અસંખ્યાત પ્રદેશી

પરમા૦
॥ ૧૧ ॥

તેજ આત્મા નુત્કૃષ્ટ ચેતનાવંત છે અને તેજ આત્મા જ્ઞાન દર્શન ચાદિત્રાદિ ગુણોનો સમુદ્ધ છે. ॥ ૧૯ ॥

પરમાનંદ સંપન્નઃ, રાગદ્વેષ વિવર્જિતઃ ॥

સોહં વૈ દેહમધ્યે નુ, યો જાનાતિ સ પંમિતઃ ॥ ૨૦ ॥

નુત્કૃષ્ટ આહ્વાદ તેણે કરી સહિત એવો અને રાગ દ્વેષ રહિત એવો આત્મા તે હું નિશ્ચે આ દેહમાં રહ્યો હું એવું જે જાણે છે તેને પંમિત જાણવો. ॥ ૨૦ ॥

આકારરહિતં શુદ્ધં, સ્વસ્વરૂપે વ્યવસ્થિતં ॥

સિદ્ધમષ્ટ ગુણોપેતં, નિર્વિકારં નિરંજનં ॥ ૨૧ ॥

ગોઝ, ચોરસ, ત્રીકોણ, વિગેરે આકારરહિત, અને કર્મ મલ રહિત, પોતાના સ્વરૂપમાં રહેલો એવો, સિદ્ધ અણલો, કેવલજ્ઞાન ૧, કેવલદર્શન ૨, નિત્યસુખ ૩, ક્ષાયિક સમકિત ૪, નિત્યસ્થિતિ ૫, અરૂપી ૬, અગુરુલઘુ ૭, અને અનંતુવીર્ય ૮, એ આઠ ગુણે કરી સંયુક્ત છે, અને વિકારરહિત અને નિરંજન છે. ॥ ૨૧ ॥

तत्समं निजध्यानं योजानाति स पंक्तिः॥

सहजानंद चैतन्यं प्रकाशते महाशयं ॥११॥

आगळ कही गया ते गुणें एव पोताना आत्माने जे माणस जाणे
वे तेने पंक्ति कहेवो, ते महाशयने सहज आनंदवाळु चैतन्य प्रकाशेवे. ॥ ११ ॥

पाषाणेषु यथा हेम, दुग्धमध्ये यथा घृतं ॥

तिलमध्ये यथा तैलं, देहमध्ये तथा शिवः ॥१३॥

पथरमां जेम सोनुं रहेलुं वे, दुधमां जेम घी रहेलुं वे, तेलमां जेम तेल रहेलुं
वे, तेम देहने विषे आत्मा रहेवो वे. ॥ १३ ॥

काष्ठमध्ये यथा वह्निः, शक्तिरूपेण तिष्ठति ॥

अयमात्मा शरीरेषु, योजानाति स पंक्तिः ॥१४॥

जेम लाकडामां अग्नि शक्तिरूपे रहेवे तेम आ आत्मा शरीरमां शक्तिरूपे रहेवे,
एम जे जाणेवे तेने पंक्ति जाणवो. ॥ १४ ॥

अव्रतानि परित्यज्य, व्रतेषु परितिष्ठतः ॥

त्यजेत् तान्यपि संप्राप्य, परमं पदमात्मनः ॥१५॥

अव्रतोने त्याग करीने व्रतोने विषे समस्त प्रकारे रहेतो एवो माणस, आत्मानुं
परमपद पामीने व्रतोने पण त्याग करेडे. ॥ १५ ॥

॥ इति श्री परमानंद पचीशी संपूर्णा. ॥

સામાયક તથા દિશાવકાશિક વ્રત.

આ પુસ્તકમાં સામાયકનું સ્વરૂપ, સામાયક કરવાનો વિધિ તેનાં સ્થળ તથા કાળ સમજાવેલા છે. તેમાં અમૃતનાથી લાગતા બીસ દોષ, અતિચાર, સામાયકમાં મન સ્થિર કરવાનો ઉપાય સામાયક લેવાનો વિધિ, પારવાનો વિધિ, મુહુર્ત પડિસેહવાના બોલની સમજ, કાઉસસગના સોળ આગાર તથા તેમાં આના ઉપયોગે લાગતા ૧૯ દોષ, ગુરૂવ્રતે અમૃતપણે લાગતી ૩૩ આશાતના, તથા તે વ્રત ઉપર બે માટી રસીક કથાઓ, તથા આઠ નાની કથાઓ અને તેને લગતાં કાવ્યો ગુજરાતીમાં છાપેલાં છે.

વળી તેમાં દિશાવકાશિક વ્રતનું સ્વરૂપ, તેના અતિચાર, તેના ઉપર બે મનોહર કથાઓ તથા કાવ્યો અને છેવટે સમતાશતકનો સમાવેશ થાય છે. કિંમત રૂ. ૦-૪-૦ ટપાલ ખર્ચ એક આનો જુદો પડશે.

તીર્થ સ્તવનાવળી.

આ પુસ્તક મધે આપણાં પવિત્ર તીર્થો, શ્રી સિદ્ધાચળ, ગિરનાર, તારંગા, આબુ, અષ્ટાપદ, સમેતશિખર, રાણેશ્વર, કેસરીયા, ભોયણી, સંખેશ્વર, ગોડી અને વરકાંજાનાં હાલમાં ગવાતાં પૂર્વાચાર્યોનાં બનાવેલાં ચૈત્યવદનો, છદો, સ્તવનો, અને સ્તુતિઓ, ફરેક તીર્થના અનુક્રમવાર ગોઠવેલાં છે. જેથી તે તે તીર્થોની સ્તવના કરનારને ધણાં પુસ્તકોમાં જોવાની તકલીફ લીધા સિવાય એકજ પુસ્તકથી કામ બની આવે. વળી શ્રી સિદ્ધાચળના હુહા ૩૯ તથા ૧૦૯ જે કારતિકી તથા ચૈત્રી પૂર્ણિમાએ ગાવામાં આવે છે તે તથા લાવણીઓ તથા છદો ગુજરાતીમાં છાપેલા છે.

વિશેષમાં તીર્થમાં આવતાં ~~અમૃત~~ રહેલા તીર્થકરોનાં તથા બીજા, પાંચમ, આઠમ, અગીઆરસનાં ચૈત્યવદન સ્તવન તથા સ્તુતિઓનો સમાવેશ કરેલો છે જે દેવવદનમાં વારે ધડીએ ઉપયોગી થઈ પડે છે. કિંમત આઠ આના. ટપાલ ખર્ચ એક આનો જુદો પડશે.

પુસ્તકો મળવાનું ડેકાણું. શા. આલાભાઈ કકલભાઈ. માંડવીની પોળ, નાગજીભુવરની. પોળ. અમદાવાદ. તવોઅથ શ્રી આચાર પ્રદિપ કિંમત રૂ. ૧-૪-૦. ઠા. શા. સોમચંદ પાનાચંદ. મુ. ખેડા.

पथना संग्रह जाग १. दो
समाप्त.

